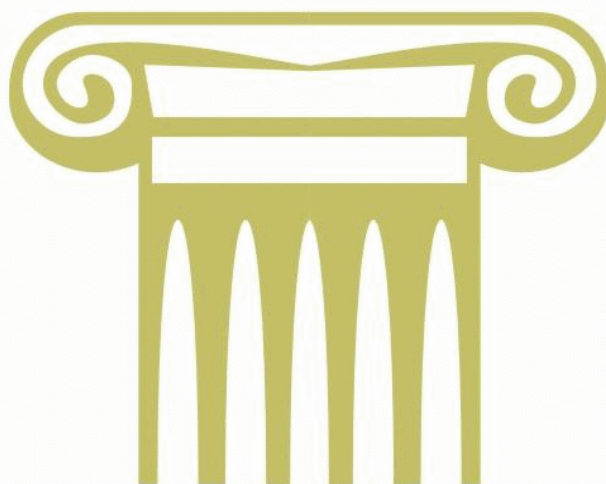

PROTESTUL JUSTIȚIEI ROMÂNE

documentele programatice ale mișcării revendicative a instanțelor judecătorești din aprilie-octombrie 2009

Colecție realizată de Adrian Neacșu, Cristi Danileț, Horațius Dumbravă

Bucuresti, 2010

PROTESTUL JUSTIȚIEI ROMÂNE

**documentele programatice ale mișcării revendicative a
instanțelor judecătorești din aprilie-octombrie 2009**

colecție realizată de Adrian Neacșu, Cristi Dănilăuț, Horațius Dumbravă

A. Neacșu, judecător, președinte al Tribunalului Vrancea, membru fondator UNJR, membru SoJust

C. Dănilă, judecător, vicepreședinte al Judecătorei Oradea, membru UNJR, președinte SoJust

H. Dumbravă, judecător, președinte Curtea de Apel Târgu Mures, membru fondator UNJR, membru SoJust

Abrevieri utilizate

A.M.I.	– Asociația Magistraților din Iași
A.M.R.	– Asociația Magistraților din România
C.C.J.E.	– Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției
C.S.M.	– Consiliul Superior al Magistraturii
CA	– Curte de Apel
CEDO	– Curtea Europeană a Drepturilor Omului
I.C.C.J.	– Înalta Curte de Casație și Justiție
M.J.L.C.	– Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești
Plen	– Plenul Consiliului Superior al Magistraturii
SoJust	– Asociația Societatea pentru Justiție
U.N.J.R.	– Uniunea Națională a Judecătorilor din România

Cuprins:

De la gânduri la fapte. Începutul democratizării judiciare.	5
CALENDARUL ACȚIUNILOR REVENDICATIVE ALE INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	8
1. SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI, PARLAMENTULUI ȘI GUVERNULUI DE ADUNAREA GENERALĂ A JUDECĂTORILOR DE LA ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	15
2. PROTEST ADOPTAT DE ADUNĂRILE GENERALE ALE JUDECĂTORILOR	17
3. REZOLUȚIA PRIVIND STAREA FINANCIARĂ ȘI SITUAȚIA ADMINISTRATIVĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	18
4. <i>WHITE PAPER</i> : AUTOGUVERNAREA PUTERII JUDECĂTOREȘTI, AUTOADMINISTRAREA ȘI DESCENTRALIZAREA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	21
5. SOLICITAREA ADRESATĂ DE INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI CĂTRE PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII PENTRU CONVOCAREA ÎN ȘEDINȚĂ EXTRAORDINARĂ A PLENULUI	35
6. REZOLUȚIA PRIVIND STAREA FINANCIARĂ ȘI SITUAȚIA ADMINISTRATIVĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI ȘI PARCHETELOR DE PE LÂNGĂ INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI	37
7. DEMNITATE PRIN REFORMĂ ÎN SISTEMUL JUDICIAR, ÎN BENEFICUL CETĂȚENILOR (U.N.J.R.)	40
8. PETIȚIA DEMNITĂȚII, ADRESATĂ DOMNULUI MINISTRU AL JUSTIȚIEI ȘI LIBERTĂȚILOR CETĂȚENEȘTI, CATĂLIN MARIAN PREDOIU	44
9. PROTESTUL JUDECĂTORIEI SECTORULUI 1 BUCUREȘTI	45
10. MINUTA ÎNTÂLNIRII DE LA SEDIUL CURȚII DE APEL BUCUREȘTI	46
11. CRONICA UNEI MORȚI ANUNȚATE: <i>SITUAȚIA FINANCIARĂ REALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI</i>	48
12. COMUNICAT DE PRESĂ AL CURȚII DE APEL TÂRGU MUREȘ	51
13. APEL CĂTRE JUDECĂTORI PENTRU APĂRAREA INDEPENDENȚEI JUSTIȚIEI (R.N.A.G.)	53
14. COMUNICAT DE PRESĂ R.N.A.G.: PESTE 80% DINTRE INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI SE AFLA ÎN PROTEST	56
15. COMUNICAT DE PRESĂ R.N.A.G.: SOLICITĂRILE COMUNE ALE INSTANȚELOR	58
16. SCRISOAREA ADRESATĂ PREȘEDINTELUI SENATULUI PENTRU INSTITUIREA UNEI COMISII SPECIALE	60
17. PETIȚIA APEL LA SOLIDARITATEA PUTERII LEGISLATIVE	62
18. APEL LA CONTINUAREA PROTESTULUI	64

19. PRINCIPIILE PACTULUI PENTRU JUSTIȚIE	68
20. MESAJUL PREȘEDINTELUI CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII CU PRILEJUL SEMNĂRII PACTULUI PENTRU O JUSTIȚIE EUROPEANĂ	71
21. CONTINUAREA RESTRÂNSĂ A PROTESTELOR (R.N.A.G.)	72
22. FINANȚAREA JUSTIȚIEI ÎN PERIOADA 2006-2009	73
23. CARTA ALBĂ PENTRU JUSTIȚIE (U.N.J.R.)	79
24. RAPORTUL FINAL AL COMISIEI PARLAMENTARE COMUNE SPECIALE PRIVIND ANALIZAREA CRIZEI INTERVENITE ÎN FUNCȚIONAREA JUSTIȚIEI	82
25. PACTUL PUTERILOR PRIVIND JUSTIȚIA	85

De la gânduri la fapte. Începutul democratizării judiciare.

Ideea, înrădăcinată chiar în sânul corpului magistraților - a cărei istorie începe în mod evident în anii de dinaintea evenimentelor din 1989 și care a continuat să domine până nu de mult - cum că activitatea magistraților se rezumă la soluționarea dosarelor, s-a dovedit una revolută ca urmare a unor transformări și conectări la modernitate a justiției, instanțelor și corpului profesional al magistraților.

Tendința bruscă spre modernitate și conectarea cvasimajorității componentelor justiției mai mult ca o presiune exterioară decât una interioară a sistemului a făcut ca așa numita *reformă a justiției* declanșată la finalul anului 2004 să fie percepută de corpul magistraților cu multă reticență, probabil și datorită unor mecanisme de putere și de interese interne greu de înlăturat.

Au fost însă magistrați care au sesizat rapid oportunitatea de a se manifesta prin modalități specifice care aveau la bază libertatea de exprimare și astfel a început difuzarea ideilor prin care se exprima necesitatea unei noi arhitecturi judiciare, a unei finanțări corespunzătoare a sistemului, a unui nou sistem de recrutare și evaluare a magistraților, a integrității acestora, a creșterii transparenței sistemului, a îmbunătățirii relației cu mass-media etc.

Ca urmare, în anii următori lucrurile s-au schimbat radical. Prin schimbul intens de idei în diverse medii asociative sau pe internet, magistrații români au reușit să fundamenteze din punct de vedere ideologic turnura pe care trebuie să o ia justiția din țara noastră pentru ca scopul acesteia – *acela de a face dreptate* – să fie realizat. În acest context, magistrații români au decis (la început timid, dar „recuperarea” pe parcurs a fost una impresionantă, în bunul sens al cuvântului) să iasă din pretoriu și să(-și) afirme noile valori, idei ale unei justiții eficiente, profesioniste și transparente.

Anul 2009 nu a venit decât să confirme faptul că pentru modernizarea justiției presiunea a devenit de data aceasta una din interior către exterior, marcând evoluția întregului sistem. În acest context se poate spune că organizarea și desfășurarea celei mai mari mișcări revendicative din istoria justiției din România nu reprezintă altceva decât un aspect din procesul propriei modernizări a justiției, dorința instanțelor și judecătorilor spre o justiție europeană, conectată la ce se întâmplă în țările din Uniunea Europeană.

Nu se greșește prea mult dacă se afirmă că, acum, justiția din România este una din profesiile cele mai pregătite pentru a face față noilor provocări născute odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, chiar dacă încă se mai pot consemna „insule” ale unui conservatorism desuet și inadecvat, ca și „insule” ale unor tendințe spre birocratizare excesivă a justiției.

Fondat pe necesitatea unei finanțări adecvate a sistemului, protestul din 2009 a avut ca rezultat *documente programatice* – adevărate strategii și planuri de acțiune – care vin să completeze sau chiar să înlocuiască documentele adoptate până acum la nivel statal. S-a dat astfel în mod public semnalul cum că de acum încolo magistrații vor putea milita pentru o independență completă și reală, care presupune pe de o parte ocrotirea și asigurarea stabilității statutului de magistrat, iar pe de altă parte autoadministrarea și descentralizarea administrativă a instanțelor, precum și întărirea profesionalismului corpului magistraților.

Protestul din justiție din anul 2009 s-a fondat pe câteva solicitări esențiale pentru buna organizare și funcționare a acesteia. În urma lui se pot consemna câteva realizări concrete:

- s-a pus în dezbatere publică poziția justiției ca putere statală, egală cu cea legislativă și executivă;

- s-a înființat Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale Judecătorilor (R.N.A.G.), concepută drept structura cu cea mai corectă formă de reprezentare (câte un judecător ales democratic din fiecare instanță judecătorească) și cea mai fidelă formă de comunicare (informații exacte și în timp real comunicate în mediul virtual atât pe orizontală între colegii aceleiași instanțe, cât și pe verticală între instanțe de grad diferit);
- s-a obținut alocarea unui buget mai mare sistemului pentru anul 2010;
- prin legea de salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice au fost incluse în indemnizația lunară a magistraților drepturile salariale litigioase;
- au fost eliminate definitiv atribuțiilor extrajudiciare ale judecătorilor cu privire la activitatea desfășurată la Registrul Comerțului;
- s-a pus în discuție în mod sistematic eficiența gestionării resurselor materiale în justiție, ceea ce a dus în cele din urmă la reducerea prețurilor practicate de furnizorii de servicii specifice în sistemul monopolului de stat (costurile trimiterilor poștale);
- a fost inițiat și derulat un dialog absent până acum, dar firesc, între puterile statului, ce a culminat cu crearea de către cele două camere ale Parlamentului a unei comisii speciale privind criza din justiție.

Dincolo, însă, de aceste câteva realizări concrete, cele mai importante realizări sunt legate de solidarizarea întregului corp al magistraților, poate cel mai important câștig, precum și participarea activă a majorității judecătorilor la acțiuni legate atât de profesia de magistrat ca și de activitatea instanțelor, ceea ce până în anul 2009 erau considerate ca fiind doar atributul unor structuri din sistemul de justiție. Cu alte cuvinte, s-a realizat un fel de **democrație participativă în interiorul profesiei**, însuși Consiliul Superior al Magistraturii (perceput până la această dată de înșiși magistrați ca fiind un corp birocratic, neadecvat la nevoile concrete ale acestora) fiind nevoit să țină seama de aceste noi realități.

Tot atât de adevărat este că au mai rămas multe lucruri de realizat și obiectivele următoare trebuie avute în vedere de toate cele trei puteri în scopul de a fonda o justiție independentă și responsabilă:

- finalizarea lucrărilor de către comisia specială ce a fost înființată, prin adoptarea concluziilor la care a ajuns această comisie de către Parlament, precum și implementarea într-un orizont cât mai scurt de timp a acestor concluzii de către puterile legislativă, executivă și judecătorească;
- inițierea cât mai urgentă și derularea unui dialog instituțional cu puterea executivă, dialog ce a lipsit în anul 2009, aspect ce a acutizat de altfel conflictul dintre puterea judecătorească și puterea executivă;
- semnarea Pactului pentru Justiție de către toate cele trei puteri;
- preluarea de către justiția însăși a bugetului instanțelor judecătorești;
- eliminarea magistraților din componența structurilor ce țin de administrația de stat;
- readucerea taxelor judiciare de timbru de la bugetele administrațiilor locale la bugetul justiției;
- alocarea unui buget adecvat pentru finanțarea justiției printr-un mecanism care să înlăture amestecul altor puteri în activitatea puterii judecătorești, inclusiv prin prevederea unui procent minim de alocare bugetară și prin interzicerea de rectificări negative pe parcursul unui an bugetar;
- pregătirea corpului magistraților și a instanțelor cu privire la implementarea noilor coduri civil, penal și de procedură civilă și penală, prin alocarea unor resurse

financiare pentru a face această implementare una rapidă și de natură a aduce un plus de transparență și celeritate justiției;

- realizarea coerentă și cât mai rapid posibil a unei normări a activității magistraților pentru a evita situațiile de supraaglomerare a instanțelor și parchetelor, prin implicarea activă a CSM și Ministerului Justiției, dar și a instanțelor și parchetelor;
- garantarea de către celelalte puteri a consultării corpului magistraților cu privire la schimbările legislative ce ar viza statutul profesiei;
- reajustarea grilei de salarizare din legea unitară de salarizare în așa fel încât să se elimine discrepanțele și discriminările în primul rând între diferitele categorii de magistrați;
- asigurarea unor pensii adecvate statutului de magistrat, cu respectarea instrumentelor internaționale în materie.

Privind din nou tot ceea ce s-a realizat și tot ceea ce magistrații și-au propus să realizeze, nu greșim când afirmăm că justiția română a reușit să demonstreze că este cu adevărat o putere publică. Că își poate asuma rolul de participare la conducerea țării de pe poziții egale cu celelalte două puteri. Că dincolo de frământările sociale și instabilitatea politică, poate contribui la siguranța cetățeanului și respectarea drepturilor sale. Tocmai de aceea, civismul în interiorul sistemului de justiție este necesar a continua, inclusiv și mai ales prin critici constructive care să aibă la bază proiecte proprii, iar magistrații români să continue într-un mod rațional și în limitele legii activitățile necesare pentru realizarea obiectivelor propuse.

*

Fiind convinși că documentele întocmite de magistrați în timpul protestului vor sta la baza oricărei strategii viitoare în domeniul justiției, ele reprezentând voința însăși a puterii judecătorești, și fiind printre cei care s-au implicat activ în redactarea și susținerea majorității acestora, autorii au decis să le prezinte într-o colecție unică, în forma pe care au avut-o la data adoptării fiecăruia. Lucrarea nu se dorește a face doar rememorarea cronologică a evenimentelor din timpul protestului justiției din 2009, ci își propune mai ales să strângă laolaltă acele documente și luări de poziție care, împreună sau separat, construiesc ideologia mișcării fără precedent pentru independență a instanțelor judecătorești.

Adrian Neacșu
judecător

Cristi Dănilă
judecător

Horațiu Dumbravă
judecător

februarie 2010

CALENDARUL ACȚIUNILOR REVENDICATIVE ALE INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

20 februarie 2009 - Se adoptă legea bugetului de stat a României pentru anul 2009. Bugetul alocat MJLC, implicit instanțelor judecătorești, este dramatic redus față de anul anterior, iar pentru funcționarea propriu-zisă a instanțelor se alocă cel mult 80% față de sumele cheltuite în 2008, fără a se ține seama de influența creșterilor semnificative ale costurilor bunurilor și serviciilor specifice. Ministrul justiției vorbește de “*buget de avarie*” și de necesitatea stringentă a suplimentării fondurilor la o viitoare rectificare.

3 aprilie 2009 - Ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești emite un ordin de revocare a măsurilor dispuse anterior pentru plata sporurilor convenite judecătorilor și personalului auxiliar de specialitate.

7 aprilie 2009 - Adunarea generală a judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție adoptă textul unei Scrisori deschise adresată Președintelui României, Parlamentului și Guvernului, prin care își exprimă nemulțumirea față de campania virulentă dusă de către autoritățile statului împotriva magistraților, mai exact a judecătorilor. Adunarea generală subliniază că statul roman trebuie să conștientizeze rolul judecătorului, o soluție în acest sens fiind adoptarea modelului european de statut al judecătorului într-o societate democratică. *„Este pentru prima dată când Înalta Curte de Casație și Justiție - în îndelungata sa istorie, începând de la înființarea sa în anul 1861 - prin Adunarea generală a judecătorilor - consideră că se impune cu necesitate adoptarea unei poziții ferme prin care să atenționeze public cu privire la gravitatea efectelor pe care le are și le poate avea campania virulentă, exacerbată în ultima perioadă de timp, dusă de către autorități ale Statului Român sau componente ale societății civile, împotriva corpului magistraților în general și, cu precădere, împotriva judecătorilor.”* *„Facem apel la societate să înțeleagă transformările adânci pe care le înregistrează justiția română, să încerce să privească fața adevărată a luptei pentru adevăr, să respingă atitudinile de defăimare și minimalizare a muncii judecătorului. Noi înșine luptăm cu bariere și limite pentru purificarea rândurilor noastre și am dovedit că avem forța să o facem. Ne disociem însă și respingem orice proiect care ar deteriora și mai mult nivelul de muncă și de viață al judecătorilor, pentru că în orice țară civilizată statutul lor este în raport cu demnitatea și importanța socială a profesiei.”*

11 aprilie 2009 - Guvernul adoptă o ordonanță de urgență privind rectificarea bugetului de stat, revizuirea negativ bugetul M.J.L.C. și reducând sumele alocate instanțelor pentru cheltuielile de funcționare propriu-zisă cu încă 20%.

10-13 aprilie 2009 - Adunările generale ale judecătorilor din peste 80 de instanțe, convocate în mod spontan, adoptă textul unui Protest prin care achiesează la *Scrisoarea deschisă* adresată Președintelui României, Guvernului și Parlamentului de către Adunarea generală a judecătorilor I.C.C.J. la data de 7 aprilie 2009 și se atrage atenția asupra consecințelor grave a nerespectării avertismentelor făcute de cel mai înalt for al puterii judecătorești. Se acuză ferm modul arbitrar în care Ministerul Justiției și al Libertăților Cetățenești înțelege să-și exercite atribuțiile de ordonator principal de credite.

13 aprilie 2009 – Zeci de instanțe, prin adunările generale ale judecătorilor, solicită președintelui C.S.M. convocarea Plenului C.S.M., în regim de urgență, pentru adoptarea textului unei Rezoluții privind starea financiară a instanțelor.

15 aprilie 2009 - U.N.J.R. formulează acțiune în instanță pentru suspendarea procesului de elaborare a legii unice de salarizare. Motivul este faptul că asociațiilor profesionale din justiție și reprezentanților instanțelor judecătorești li se refuză dreptul constituțional de a participa la procesul de consultare și elaborare a acestui act normativ.

19 aprilie 2009 Autorii materialului de față finalizează textul unei *Rezoluții privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești*, pe care o supun discuției în U.N.J.R. și o trimit spre dezbateri adunărilor generale ale instanțelor judecătorești. Proiectul Rezoluției proclamă principiile autoguvernării justiției, autoadministrării și descentralizării administrative. Mai multe adunări generale ale instanțelor judecătorești adoptă textul Rezoluției. În continuare însă, în mod repetat, asociațiile profesionale sunt excluse din cadrul dialogului social derulat pe seama proiectului legii unice de salarizare, reprezentarea magistraților realizându-se doar prin intermediul MJLC.

23 aprilie 2009 – Reunit în ședință extraordinară, C.S.M. și-a însușit principiile *Rezoluției privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea*, ca rezultat al analizării efectelor subfinanțării sistemului judiciar după rectificarea bugetară. Totodată, C.S.M. a hotărât convocarea adunărilor generale ale instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea în *perioada 24-29 aprilie 2009*, pentru a se pronunța cu privire la textul Rezoluției. Principiile rezoluției sunt:

- asigurarea independenței efective a sistemului judiciar prin administrarea bugetului instanțelor judecătorești de către Înalta Curte de Casație și Justiție;
- înlăturarea discrepanțelor și discriminărilor privind salarizarea magistraților și a personalului auxiliar;
- readucerea la bugetele instanțelor judecătorești și parchetelor a sumelor provenite din taxele judiciare de timbru și timbru judiciar;
- respectarea principiului universal al independenței judecătorilor și procurorilor prin garantarea unui statut stabil și predictibil, cu respectarea standardelor internaționale în materie;
- stabilirea unui prag minim de cel puțin 1% din produsul intern brut pentru bugetul instanțelor judecătorești și parchetelor.

24-25 aprilie 2009 - Toate instanțele judecătorești și toate parchetele de pe lângă instanțele judecătorești adoptă în cadrul adunărilor generale ale judecătorilor respectiv procurorilor, în unanimitate, textul *Rezoluției privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea*

13 mai 2009 - Președintele Consiliului Superior al Magistraturii formulează cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională cu Executivul, întemeiată pe 3 motive principale:

1. subfinanțarea cronică a sistemului judiciar în condițiile prorogării repetate a preluării bugetului de către I.C.C.J.;
2. omisiunea solicitării unor avize de la C.S.M. și,
3. activități de control desfășurate de M.J.L.C. la unele instanțe cu depășirea competențelor proprii.

În data de 17 iunie 2009, Curtea Constituțională respinge cererea C.S.M.

25 iunie 2009 - Peste 100 de judecători semnează petiția intitulată *Protestul demnității*, prin care se solicita demisia de onoare a ministrului justiției și libertăților cetățenești, considerat principalul responsabil „*pentru situația actuală din justiție, atât pentru blocajul*

funcțional iminent al instanțelor cât și pentru tensiunile sociale acumulate și care pot exploda oricând, cu consecințe imprevizibile pentru societatea românească.”

6 iulie 2009 - Adunarea generală a judecătorilor de la Judecătoria sector 1 București adoptă textul unui PROTEST, anunțând refuzul total al intrării în sălile de judecată începând cu data de 7 iulie 2009. Această decizie reprezintă debutul măsurilor concrete de protest ale instanțelor, constând în restrângerea drastică a tipului de dosare soluționate.

8 iulie 2009 - În regim de urgență, are loc la sediul Curții de Apel București întâlnirea reprezentanților instanțelor judecătorești cu reprezentanții asociațiilor profesionale din justiție, Uniunea Națională a Judecătorilor din România, Asociația Magistraților din România și Asociația Magistraților din Iași. Reprezentanții instanțelor și ai asociațiilor profesionale au hotărât susținerea atitudinilor de protest ale judecătorilor și personalului auxiliar al instanțelor din București și au solicitat judecătorilor din cadrul tuturor instanțelor asumarea acestei forme de protest, prin întreruperea activității începând de joi, 09.07.2009, zilnic, câte 3 ore, pentru o perioadă nedeterminată, până la soluționarea problemei finanțării justiției.

9 iulie 2009 – Începând cu această dată, activitatea majorității instanțelor este suspendată, urmare a deciziilor luate de adunările generale ale judecătorilor, zilnic între orele 9.00 și 12.00. Personalul auxiliar se alătură acestor acțiuni, de regulă sub forma opririi activității între orele 12.00 și 14.00.

26 iulie 2009 – Apare studiul Asociației Societatea pentru Justiție (SoJust, A. Neacșu) intitulat *„Cronica unei morți anunțate. Situația financiară reală a instanțelor judecătorești”*, prin care se demonstrează că la sfârșitul primului semestru al anului bugetar 2009 foarte multe instanțe și-au epuizat integral sumele prevăzute pentru întreg anul pentru acoperirea cheltuielilor cu bunuri și servicii cu caracter funcțional, în absența cărora nu pot funcționa. Se concluzionează că *„în absența unei suplimentări substanțiale, cu cca. 100 milioane lei, a fondurilor alocate instanțelor judecătorești, în regim de urgență, activitatea de judecată în România poate fi complet blocată începând cu 1 septembrie 2009.”*

28 iulie 2009 - La solicitarea președintelui C.S.M. și a ministrului Justiției și Libertăților Cetățenești, are loc prima rundă a medierii de către Președintele României a conflictului dintre puterea judecătorească și Guvern pe tema problemelor din sistemul judiciar. Au fost avute în vedere patru puncte de discuție: întreruperea activității magistraților, ca semn de protest față de situația financiară din Justiție; acordarea unor sporuri salariale, printre care sporul de 50 la sută pentru risc și solicitare neuropsihică și sporul de 15 la sută pentru confidențialitate; subfinanțarea sistemului de justiție; problema demiterii ministrului justiției cerută de unele organizații profesionale ale magistraților. La întâlnire au participat primul-ministru al României, Emil Boc, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, Virgil Andreieș, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna Lidia Bărbulescu, membrii C.S.M., precum și ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești, Cătălin Marian Predoiu, și ministrul Finanțelor Publice, Gheorghe Pogea. Guvernul s-a obligat să asigure cele 170 milioane RON necesare până la sfârșitul anului pentru buna funcționare a Justiției.

14 august 2009 – Are loc a doua rundă a medierii realizată de președintele României a conflictului dintre puterea judecătorească și Guvern, fără nici un rezultat concret. Participă: președintele Consiliului Superior al Magistraturii, Virgil Andreieș, membrii C.S.M., precum și ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești, Cătălin Marian Predoiu, ministrul Finanțelor

Publice, Gheorghe Pogea și secretarul de stat din Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Valentin Mocanu.

18 august 2009 – Adunarea generală a judecătorilor de la instanțele din circumscripția Curții de Apel Mureș hotărăște radicalizarea protestelor începând cu 1 septembrie 2009, prin întreruperea totală a activității începând cu această dată. Se propune refuzul desemnării judecătorilor în birourile electorale. Revendicările sunt legate de poziționarea justiției pe grila de salarizare în proiectul legii salarizării unice, precum și de volumul de muncă și necesitatea raționalizării acestuia.

26 august 2009 - la naștere Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale Judecătorilor (R.N.A.G.), ca o structură organizatorică informală, formată din persoane de legătură în fiecare instanță, desemnate de regulă prin hotărârea adunării generale. R.N.A.G. va juca un rol important în perioada următoare în ce privește coordonarea acțiunilor instanțelor dar și cu privire la informarea mass mediei și a opiniei publice cu privire la evoluțiile reale ale protestelor instanțelor, contracarând astfel dezinformările.

27 august-2 septembrie 2009 – Au loc adunări generale ale judecătorilor în majoritatea instanțelor din țară, în vederea adoptării unor forme de protest. Potrivit primei centralizări date publicității de R.N.A.G., peste 80% din totalul instanțelor judecătorești, incluzând 12 din cele 15 curți de apel, au adoptat forme radicale de protest, respectiv:

- încetarea completă a activității instanțelor, de regulă începând cu 1 sau 2 septembrie 2009, și soluționarea doar în mod excepțional a unui număr redus de cauze;
- refuzul explicit și general al judecătorilor de a participa la procedurile de constituire a birourilor electorale;
- derularea relațiilor cu publicul, inclusiv în ce privește primirea cererilor de chemare în judecată și a actelor procedurale, doar prin poștă și poșta electronică.

Ulterior, protestul se generalizează la nivelul tuturor instanțelor judecătorești, majoritatea parchetelor de pe lângă acestea adoptând de asemenea forme de protest similare.

1 septembrie 2009 - Judecătorii I.C.C.J. au hotărât în cadrul adunării generale solidarizarea cu protestul inițiat ca urmare a adunărilor generale convocate de judecătorii curților de apel, tribunalelor și judecătorilor din țară, anunțând următoarele forme de protest:

- continuarea demersurilor legale în vederea achitării de către Ministerul Finanțelor Publice a drepturilor salariale legale și nemodificate până în prezent, pentru a se înlătura pe această cale situația fără precedent în istoria justiției române de a nu se plăti primilor magistrați ai țării drepturile salariale legale lunare;
- amânarea tuturor cauzelor aflate pe rolul instanței supreme, cu excepția cauzelor urgente cu arestați, precum și a cauzelor având ca obiect drepturi salariale și care, potrivit dispozițiilor legale, se judecă în regim, de urgență;
- relațiile cu publicul urmează a fi asigurate doar prin poștă și poșta electronică;
- pentru a nu crea suspiciuni cu privire la imparțialitatea judecătorilor, I.C.C.J. nu va proceda la tragerea la sorți în vederea constituirii Biroului Electoral Central, apreciind că există un real conflict de interese generat de numeroase litigii care există între judecători, pe de o parte și puterea executivă, pe de altă parte, putere care a ignorat statutul magistratului și rolul ce revine acestuia într-un stat de drept.

2 septembrie 2009 - Guvernul decide să-și asume răspunderea în fața Parlamentului pe proiectul de lege privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

Proiectul depus în Parlament nesocotește toate cerințele sistemului judiciar, prevăzând reduceri salariale importante pentru personalul din justiție.

4 septembrie 2009 - Se constituie *Forumul Asociațiilor Profesionale pentru o Magistratură Europeană*, structură națională care cuprinde asociațiile profesionale din justiție, alături de reprezentanții nemijlociți ai instanțelor judecătorești, în vederea coordonării acțiunilor magistraților pentru întărirea statutului acestora. Din această structură fac parte: Asociația Magistraților din România, Uniunea Națională a Judecătorilor din România, Asociația Procurorilor din România și Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale instanțelor judecătorești.

8-11 septembrie 2009 – Reprezentanții instanțelor (R.N.A.G.) și ai asociațiilor profesionale din justiție au întâlniri cu toate grupurile parlamentare reprezentate în Parlament pentru susținerea amendamentelor la proiectul de lege privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice. Mai multe partide politice parlamentare și parlamentari anunță public că și-au însușit și vor susține, inclusiv în cadrul Guvernului (d-ul ministru Victor Ponta), amendamentele propuse de reprezentanții sistemului judiciar.

14 septembrie 2009 – R.N.A.G, A.M.R. și U.N.J.R., reunite în Forumul Asociațiilor pentru o Magistratură Europeană în România adresează o scrisoare președintelui Senatului și președintelui Camerei Deputaților solicitând constituirea unor comisii parlamentare speciale care, în esență, să pregătească proiectul unui Pact Național pentru Justiție, care să reunească cele trei puteri sub semnul colaborării și echilibrului constituțional.

14 septembrie 2009 – Este inițiată petiția online intitulată *Apel la solidaritatea puterii legislative*, adresată Parlamentului României, semnată în câteva zile de 1860 de persoane.

15 septembrie 2009 – Este adoptată Legea unitară de salarizare a personalului plătit din fonduri publice, prin asumarea răspunderii Guvernului în fața Parlamentului. Forma adoptată conține unele amendamente promovate de reprezentanții sistemului judiciar, cel mai important privind creșterea salarială cu 65%, prin recunoașterea sporurilor consfințite prin decizii ale I.C.C.J., creștere aplicată în două etape, începând cu data intrării în vigoare, respectiv cu data de 1 ianuarie 2010.

23 septembrie 2009 – I.C.C.J. anunță că întrucât acțiunile de protest ale magistraților au urmărit respectarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat și întrucât se încearcă politizarea acestei acțiuni în legătură neparticiparea la constituirea Biroului Electoral Central, judecătorii Înaltei Curți vor participa la tragerea la sorți în vederea constituirii acestui birou, conform legii, deși se susține în continuare ideea degrevării magistraților de activitățile extrajudiciare.

24 septembrie 2009 – Prin Hotărârea Parlamentului României nr.34/2009 se constituie Comisia comună specială pentru analizarea crizei intervenite în funcționarea justiției, cu următoarele obiective:

a) analizarea situației grave din justiție, care a condus la blocarea funcționării acesteia și la radicalizarea factorilor cu responsabilități în acest domeniu;

b) identificarea cauzelor care au provocat situația din justiție, precum și a măsurilor care se impun pentru rezolvarea acesteia;

c) analizarea legislației din domeniul justiției pentru identificarea eventualelor inadvertențe, omisiuni, imperfecțiuni;

- d) examinarea și analizarea statutului judecătorilor și procurorilor, pentru a stabili dacă actualul cadru legal este suficient pentru a le asigura condițiile normale de exercitare a funcțiilor, atribuțiilor și responsabilităților acestora;
- e) elaborarea unui Pact național pentru justiție.

24 septembrie 2009 – În urma unui dialog al puterii judecătorești cu puterea legislativă și cu executivul facilitat de *Alianța pentru Statul de Drept* (Active Watch - Agenția de Monitorizare a Presei, Asociația ProDemocrația, Centrul pentru Resurse Juridice și Transparency International România), concretizat în mai multe sesiuni de discuții și negocieri, se finalizează și se semnează *Principiile Pactului pentru Justiție*. Documentul a fost semnat de Uniunea Națională a Judecătorilor din România, Asociația Magistraților din România, Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale judecătorilor, Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție. Din partea partidelor politice, au semnat PSD și PNL, iar reprezentantul PDL, Mircea Toader, doar a consemnat că a participat la dezbateri, fără să își asume, însă, din partea partidului și prevederile acestui act.

25-29 septembrie 2009 – În marea majoritate a instanțelor au loc adunări generale ale judecătorilor prin care se decide suspendarea formelor de protest, reluarea normală a activității de judecată și a celei cu publicul. Majoritatea instanțelor anunță menținerea refuzului privind neparticiparea judecătorilor la operațiunile de constituire a birourilor electorale în vederea alegerilor pentru președintele României, precum și restrângerea activității desfășurate la Registrul comerțului.

28 septembrie 2009 - Adunarea generală a judecătorilor I.C.C.J. a hotărât suspendarea, până la data de 31 octombrie 2009, a protestului inițiat la 1 septembrie 2009.

7 octombrie 2009 – Tribunalul Prahova și Tribunalul Vrancea anunță imposibilitatea constituirii birourilor electorale județene pentru organizarea și desfășurarea operațiunilor specifice perioadei electorale în vederea alegerii Președintelui României ca urmare a lipsei acordului judecătorilor, consecvenți revendicărilor anunțate anterior. Totuși, ulterior acestea se vor înființa.

16 decembrie 2009 – Se finalizează lucrările Comisiei speciale pentru analiza crizei intervenite în funcționarea justiției cu un Raport final. Comisia comună specială propune plenului Camerei Deputaților și Senatului adoptarea *Pactul puterilor privind justiția*, prevăzut în anexa nr.1 la raport (titlul IV). Acesta cuprinde principiile generale care definesc scopul Pactului, precum apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, separația puterilor în stat, colaborarea și echilibrul puterilor, independența justiției, a instanțelor și a judecătorilor. Principiile speciale ale Pactului prevăd respectarea statutului judecătorilor, independența justiției, precum și principiile care stau la baza elaborării și adoptării bugetului puterii judecătorești și care trebuie să fie identice cu cele ale celorlalte puteri ale statului. Bugetul puterii judecătorești aparține acesteia, prin intermediul I.C.C.J. și este cuprins în bugetul general al statului, urmând ca proiectul de buget anual să fie prezentat Parlamentului României de președintele I.C.C.J.

Pe baza analizei evoluției procesului bugetar din justiție (titlul I din anexa nr.1 la prezentul raport), a cauzelor crizei identificate de organizațiile profesionale ale magistraților, comisia a stabilit obiectivele principale ale problematicilor din justiție. Acestea vizează independența justiției, garanțiile legale pentru realizarea acesteia, obligațiile statului față de puterea judecătorească, relațiile justiției cu celelalte puteri ale statului, caracterizate prin

egalitate și echilibru, asigurarea bunei administrări în justiție, recunoașterea și garantarea statutului european al magistratului, precum și o serie de măsuri legislative care se impun.

În perioada următoare, mai multe din măsurile preconizate în Raportul final sunt aplicate, cum ar fi reducerea cu 36,59% a tarifelor percepute de C.N. Poșta Română pentru trimerile actelor procedurale ale instanțelor de la 1 ianuarie 2010.

17 decembrie 2009 – C.S.M. anunță introducerea în instanțe pentru anul 2010 a unui program de normare a activității de judecată, al cărui scop îl constituie asigurarea calității actului de justiție prin: stabilirea unui standard anual în raport de numărul, complexitatea și stadiul procesual al dosarelor, alocarea unui timp adecvat fiecărei cauze, evitarea riscurilor legate de afectarea randamentului profesional al judecătorilor.

29 decembrie 2009 – Guvernul, la inițiativa ministrului justiției, adoptă O.U.G. nr. 114/2009, care, în art. X, dispune prorogarea - până la data de 1.01.2011- a termenului prevăzut de art. 136 din Legea nr. 304/2004, cu privire la trecerea de la Ministerul Justiției la I.C.C.J. a bugetului instanțelor judecătorești.

29 decembrie 2009 – Guvernul adoptă O.U.G. nr. 116/2009 pentru instituirea unor măsuri privind activitatea de înregistrare în registrul comerțului, prin care este eliminat judecătorul delegat la registrul comerțului, activitatea acestuia fiind preluată de directorul Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă tribunal și/sau persoanei sau persoanelor desemnate de către directorul general al Oficiului Național al Registrului Comerțului.

14 ianuarie 2010 – Se adoptă Legea bugetului de stat pentru anul 2010. Construcția bugetară pentru instituțiile din sistemul judiciar ține în bună parte cont de constatările și recomandările cuprinse în raportul final al comisiei speciale pentru analizarea crizei intervenite în funcționarea justiției, bugetul alocat întreg sistemului judiciar crescând, în ansamblu, cu peste 25% față de 2009, de la 2,56 miliarde lei la 3,23 miliarde lei. Cheltuielile de personal, în primul rând ca urmare a aplicării legii privind salarizarea unitară, au crescut cu 46,12% la Ministerul Justiției și 38,29% la Ministerul Public. Sumele acordate pentru cheltuielile de funcționare propriu-zisă a instanțelor cresc de asemenea.

1. SCRISOARE DESCHISĂ

ADRESATĂ PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI, PARLAMENTULUI ȘI GUVERNULUI DE ADUNAREA GENERALĂ A JUDECĂTORILOR DE LA ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

7 aprilie 2009

Este pentru prima dată când Înalta Curte de Casație și Justiție - în îndelungata sa istorie, începând de la înființarea sa în anul 1861 - prin Adunarea generală a magistraților, consideră că se impune cu necesitate adoptarea unei poziții ferme prin care să atenționeze public cu privire la gravitatea efectelor pe care le are și le poate avea campania virulentă, exacerbată în ultima perioadă de timp, dusă de către autorități ale Statului Român sau componente ale societății civile, împotriva corpului magistraților în general și, cu precădere, împotriva judecătorilor.

Dacă România este stat de drept, așa cum prevede art. I alin.3 din Constituție și dacă legea fundamentală statuează expres în art. I alin.4 că „statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — în cadrul democrației constituționale”, este necesar să reamintim în mod răspicat că respectarea independenței și inamovibilității judecătorului nu poate face obiectul niciunei negocieri și nici nu poate fi supusă unor limitări dictate de conjuncturi politice, economice sau de altă natură.

Puterea judecătorească, prin rolul ce îi revine, are menirea de a asigura **pârghia de echilibru** în orice stat de drept, prin înfăptuirea actului de justiție în condiții de legalitate și imparțialitate, ce nu pot fi asigurate decât printr-un **statut al magistratului** corespunzător rolului ce îi revine și pe care și l-a asumat odată cu îmbrăcarea robei și acceptarea conștientă a responsabilității ce apasă pe umerii săi și, deopotrivă, a privațiunilor ce-i sunt impuse prin Constituție, prin legile organice și prin statutul profesiei.

Principiile Fundamentale privind Independența Justiției adoptate la Congresul al VII-lea al Națiunilor Unite (Milano), validate de Adunarea Generală a ONU prin rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985, prevăd expres în art.11 faptul că „*independența judecătorilor, și siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege*”. Totodată, Recomandarea R (94) 12 privind Independența, Eficiența și Rolul Judecătorilor adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei (1994) stabilește, ca principiu al independenței judecătorilor, că „*Mandatul judecătorilor și remunerația vor fi garantate prin lege*”.

În pofida garanțiilor constituționale interne și a numeroaselor documente internaționale, constatăm cu stupoare că în România se manifestă în ultimul timp acțiuni programate, concertate, menite să creeze neîncredere în actul de justiție, să desconsidere importanța acestuia, să prezinte judecătorul ca pe un profitor care huzurește pe seama banului public. Aprecieri generale, globalizatoare privind „corupția”, „frânarea reformei”, „bugetarii de lux”, „salariile nesimțite” ș.a. au fost făcute de cele mai înalte autorități ale statului.

Dincolo de faptul că justiția aduce la buget fonduri din care s-ar putea cu ușurință finanța, poziția judecătorului român este incomparabil inferioară celei a magistraților din spațiul european, iar condițiile sale de muncă se degradează permanent. Grav este faptul

că această campanie are drept consecință, din păcate, decredibilizarea actului de justiție, ceea ce în final conduce la instituirea unui climat de incertitudine juridică și de neîncredere a publicului în actul de justiție.

S-a ajuns în ultima perioadă ca în mod frecvent și obișnuit cauze aflate pe rolul instanțelor judecătorești să fie subiect de dezbateri publice și chiar să se sugereze soluții, ignorându-se cu bună știință faptul ca judecătorul cauzei trebuie să beneficieze de un climat de natură a-i permite să-și formeze propria convingere în raport cu legea și fără a suferi vreo influență directă sau indirectă.

Considerăm că, în condițiile în care România a aderat la Uniunea Europeană, ea trebuie să urmeze modelul statelor europene cu tradiție în funcționarea statului de drept și a unei societăți cu adevărat democratice.

Este timpul ca statul român să conștientizeze cu adevărat rolul ce revine judecătorului, rol ce nu poate fi ignorat ori condiționat de mediatizarea excesivă.

Este momentul să se renunțe la orice fel de intruziuni în activitatea de judecată.

Doar judecătorul care intră în sala de ședință își asumă responsabilitatea actului de justiție și care, prin natura profesiei pe care a îmbrățișat-o, nu poate fi comparat ca statut nici măcar cu Președintele Statului.

Judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca de altfel, întregul corp al judecătorilor țării, sunt conștienți de misiunea lor constituțională, așa cum sunt conștienți și de greutățile pe care le implică traversarea perioadei de criză, dar resping cu hotărâre încercarea de a se face din judecători o țintă a nereușitelor înregistrate de guvernările care s-au succedat.

Facem apel la societate să înțeleagă transformările adânci pe care le înregistrează justiția română, să încerce să privească fața adevărată a luptei pentru adevăr, să respingă atitudinile de defăimare și minimalizare a muncii judecătorului. Noi înșine luptăm cu bariere și limite pentru purificarea rândurilor noastre și am dovedit că avem forța să o facem.

Ne disociem însă și respingem orice proiect care ar deteriora și mai mult nivelul de muncă și de viață al judecătorilor, pentru că în orice țară civilizată statutul lor este în raport cu demnitatea și importanța socială a profesiei.

Avertizăm asupra consecințelor grave ale unor măsuri nesăbuite, care ar putea avea ca efect crearea unor raporturi antagonice între justiție și societate. Nu am dori să arătăm nimănui ce ar însemna ca justiția să nu funcționeze doar o zi sau care ar fi, spre exemplu, consecințele retragerii magistraților din birourile electorale, așa cum nu dorim să fim actori în nici un fel de scenarii care ne-ar pune în afara statutului nostru.

Adunarea generală a judecătorilor întrunită azi 7 aprilie 2009 conform prevederilor art. 22 lit. f) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

2. PROTEST

ADOPTAT DE ADUNĂRILE GENERALE ALE JUDECĂTORILOR¹

10 aprilie 2009

Noi, judecătorii semnatori ai protestului de față, achiesăm în întregime la *Scrisoarea deschisă* adresată Președintelui României, Guvernului și Parlamentului de către Adunarea generală a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 7 aprilie 2009 și atragem atenția asupra consecințelor grave a nerespectării avertismentelor făcute de cel mai înalt for al puterii judecătorești.

Înțelegem să protestăm **ferm** față de modul arbitrar în care Ministerul Justiției și al Libertăților Cetățenești înțelege să-și exercite atribuțiile de ordonator principal de credite.

Ultimele ordine emise de ministrul justiției, d-ul Cătălin Marian Predoiu la data de 9.04.2009 în legătură cu sporul de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, creează grave dezechilibre în sistemul de salarizare din instanțe, ajungându-se la situații absurde, în care regula devine inegalitatea salarială pentru aceeași activitate prestată, în care colegi de instanță sau chiar de complet primesc salarii diferite și în care judecătorii de la instanțe inferioare primesc salarii mai mari decât cei de la instanțele superioare.

Este inadmisibil ca prin acte administrative emise intempestiv să se încalce toate principiile stabilite de legea salarizării, inclusiv cele potrivit cu care nivelul de salarizare se face în raport de importanța activității desfășurate și nivelul instanței la care se activează. Este de asemenea complet abuziv modul de interpretare a Deciziei nr. 21/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care prevede ca judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate au dreptul la un spor de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, calculat la indemnizația brută lunară, respectiv salariul de bază brut lunar, și după intrarea în vigoare a Ordonanței Guvernului nr. 83/2000, aprobată prin Legea nr. 334/2001. Ordinele amintite au aruncat sistemul judiciar în haos, au creat tensiuni inimaginabile între diferitele categorii profesionale și între colegi de instanță.

Solicităm ministrului justiției și libertăților cetățenești, în spiritul celor declarate public în mod repetat cu privire la eliminarea de îndată după adoptarea bugetului pe 2009 a discriminărilor salariale între magistrați, ANULAREA imediată a ordinelor din 09.04.2009 concomitent cu transmiterea către ordonatorii secundari și terțiari de credite a dispoziției privind aplicarea fără excepție a ordinului 768.

Totodată solicităm respectarea Ordinului ministerului finanțelor nr. 86 din ianuarie 2005 cu privire la plata salariului pentru instanțe în data de 10 a fiecărei luni.

În cazul în care răspunsul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești transmis până cel târziu luni, 13 aprilie 2009, ora 10 nu va fi în concordanță cu declarațiile și angajamentele publice ale ministrului justiției, judecătorii își rezervă dreptul de a acționa în consecință.

¹ Protestul a fost adoptat în această formă în adunările generale extraordinare din aproximativ 80 de instanțe și transmis pe adresa Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești. În cele din urmă a rămas fără nici un răspuns.

3. REZOLUȚIA

PRIVIND STAREA FINANCIARĂ ȘI SITUAȚIA ADMINISTRATIVĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI²

19 aprilie 2009

Adunările generale ale instanțelor judecătorești din România, în exercitarea directă a independenței puterii judecătorești,

Având în vedere art. 124 aliniat 3 din Constituția României, potrivit cu care judecătorii sunt independenți și se supun numai legii;

Ținând cont că, în condițiile art. 1 alin. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, puterea judecătorească se exercită de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, că orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este datoră să respecte independența judecătorilor și că se recunoaște Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție calitatea de reprezentant legal și legitim al puterii judecătorești;

Realizând că există o strânsă dependență între finanțarea și administrarea instanțelor și principiile *Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, care sunt garantate corespunzător numai dacă o cauză poate fi soluționată într-un termen rezonabil, de către o instanță care dispune de fondurile și resursele adecvate pentru a putea funcționa eficient;

Luând act de principiile independenței administrative și a independenței financiare a instanțelor judecătorești, consacrate de art. 7 din *Principiile de Bază ale Independenței Justiției* adoptate de ONU în 1985, de art. 3 din *Recomandarea nr. (94)12 privind independența, eficiența și rolul judecătorilor* adoptată de Comitetul Miniștrilor din cadrul Consiliului European, de art. 14 din *Statutul Universal al Judecătorilor* adoptat de Uniunea Internațională a Magistraților în 1999, de pct. 1.8 din *Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor* adoptată sub egida Consiliului European în 1998 și de pct. 8 și 9 din *Codul Standardelor Minime de Independență a Justiției* adoptat de International Bar Association în 1982;

Afirmă în mod ferm necesitatea autoguvernării instanțelor judecătorești, și adoptă prezenta

R E Z O L U Ț I E

privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești

FINANȚAREA PUTERII JUDECĂTOREȘTI

1. Adunările generale solicită imperativ ca bugetul instanțelor judecătorești să fie administrat de puterea judecătorească, prin Înalta Curte de Casație și Justiție, începând cel mai târziu cu data de 01.01.2010 .

² Aceasta este prima formă a Rezoluției, autori fiind A. Neacșu, C. Danileț și H. Dumbravă. Ea a circulat în cadrul adunărilor generale ale judecătorilor, fiind votată înainte de sesizarea lor de către C.S.M. în vederea adoptării formei finale a rezoluției. Menționarea acestui document este importantă prin diferențele semnificative între cele două, în primul rând în ce privește explicarea detaliată a principiilor autoadministrării și descentralizării și apoi în ce privește atribuțiile legale, dar neconstituționale, atribuite CSM în timp.

2. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și ministrul justiției și libertăților cetățenești vor adopta un calendar de trecere a gestiunii bugetare către puterea judecătorească pe parcursul anului 2009.

3. Adunările generale cer ca atât în legea bugetului de stat, cât și în legea organizării judiciare, să se prevadă, cel mai târziu începând cu 01.01.2010, un prag minim pentru bugetele cumulate ale justiției, respectiv bugetul instanțelor judecătorești și bugetul parchetelor exprimat în minim 1% din produsul intern brut pe economie.

4. Se vor abroga prevederile punctului 5 din Legea nr. 76/2009 prin care taxele judiciare de timbru sunt preluate, administrate și utilizate de alte puteri constituite în stat decât puterea judecătorească. Ca atare, este necesar ca Parlamentul sau Guvernul României să intervină de urgență pentru a adopta un act normativ prin care să recunoască finalitatea reală a taxelor judiciare de timbru, respectiv de finanțare a bugetului justiției pentru a garanta funcționarea acesteia în folosul societății în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al *Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, sumele astfel colectate urmând să fie vărsate bugetului justiției;

REMUNERAREA ȘI STATUTUL JUDECĂTORILOR

5. Adunările generale solicită ferm autorităților statului asumarea publică și respectarea standardului universal al independenței judecătorilor, în principal în ce privește garantarea prin lege într-un mod transparent, stabil și previzibil a siguranței, remunerației corespunzătoare, a condițiilor de muncă, a pensiilor și a vârstei de pensionare a judecătorilor.

6. Puterea *judecătorească*, prin președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, și celelalte două puteri ale statului, *executivă*, prin Președintele României și Primul-ministru, respectiv *legislativă*, prin Președinții celor două camere ale Parlamentului, sunt chemate la încheierea unei declarații comune care să garanteze stabilitatea și previzibilitatea statutului judecătorilor și limitele până la care se poate interveni asupra acestuia, chiar în condițiile crizei economice actuale.

7. Adunările generale ale judecătorilor solicita revocarea de către Ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești a Ordinului nr. 1163/C/09.04.2009 și acordarea sporului de 50%, recunoscut prin Decizia nr. 21/10.03.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca singura formă de eliminare a discrepanțelor și discriminărilor salariale pentru personalul din cadrul instanțelor judecătorești.

8. Adunările generale solicită Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești și Ministerului Finanțelor și Economiei Naționale respectarea tuturor hotărârilor judecătorești, inclusiv în materia drepturilor salariale, ca și condiție intrinsecă a respectării regulilor statului de drept.

9. Puterea judecătorească solicită categoric ca o condiție imperativă a adoptării a legii unice de salarizare a bugetarilor includerea în aceasta și a celorlalte două puteri ale statutului, *executivă* – Președintele României, Guvern, respectiv *legislativă* – senatori și deputați, precum și participarea reprezentanților puterii judecătorești la lucrările ce se vor desfășura în acest sens.

AUTOADMINISTRAREA ȘI DESCENTRALIZAREA ADMINISTRATIVĂ

10. Adunările generale ale judecătorilor constituie organismele de reprezentare directă și autoadministrare a instanțelor, iar totalitatea acestora reprezintă corpul profesional al judecătorilor și puterea judecătorească.

11. Autorităților publice li se solicită să ia act de voința adunărilor generale și să îmbunătățească cadrul juridic necesar desfășurării în bune condiții a activității adunărilor generale, atât la nivelul instanțelor cât și la nivelul sistemului judiciar, inclusiv prin transferarea acelor atribuții specifice administrării instanțelor ce acum se regăsesc în exercitarea altor autorități sau instituții publice.

12. Instanțele însele, prin conducerile lor, au întreaga responsabilitate și trebuie să dețină întreaga autoritate de a lua orice decizie administrativă care afectează în mod direct performanța funcționării instanțelor.

13. Adunările generale solicită Parlamentului, Guvernului României și Consiliului Superior al Magistraturii modificarea corespunzătoare a legilor și regulamentelor interne cu privire la atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și funcționarea administrativă a instanțelor, astfel încât, pe de o parte, să se asigure funcționarea eficientă a Consiliului Superior al Magistraturii în ce privește atribuțiile sale constituționale referitoare la cariera magistraților și apărarea independenței justiției, iar pe de altă parte să asigure în practică autoadministrarea descentralizată a instanțelor judecătorești, prin transferarea atribuțiilor specifice către instanțele judecătorești.

14. Adunările generale solicită eliminarea atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la personalul auxiliar de specialitate și conex și constituirea acestuia într-un Ordin autonom, aflat sub coordonarea Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești.

Adunările generale ale judecătorilor instanțelor judecătorești din România, odată cu adoptarea prezentei Rezoluții, solicită Președinției, Guvernului, Parlamentului României, Consiliului Superior al Magistraturii, celorlalte autorități publice, să promoveze și să garanteze, inclusiv prin măsuri de ordin legislativ și administrativ, rolul judecătorilor în statul de drept, priviți individual, cât și al puterii judecătorești în ansamblul său, în coordonatele principiilor autoadministrării, descentralizării, reprezentativității și responsabilității asumate prin textul de față.

4. WHITE PAPER: AUTOGUVERNAREA PUTERII JUDECĂTOREȘTI, AUTOADMINISTRAREA ȘI DESCENTRALIZAREA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI³

De ce este nevoie *acum* de o rezoluție a puterii judecătorești?

(A. Neacșu, C. Dănilieț, H. Dumbravă)

25 aprilie 2009

Background

În zilele de 10 și 13 aprilie 2009 s-a derulat una dintre cele mai mari acțiuni comune de protest ale instanțelor judecătorești din România. Judecătorii din peste 80 de instanțe, reuniți în Adunări Generale extraordinare convocate spontan, au dezbătut și au aprobat textul unui protest prin care și-au manifestat nemulțumirea categorică față de modul în care Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești (MJLC) își exercită atribuțiile de ordonator principal de credite.

Judecătorii au acuzat gravele dezechilibre în sistemul de salarizare din instanțe, existența unor situații absurde, în care regula devine inegalitatea salarială pentru aceeași activitate prestată, în care "colegi de instanță sau chiar de complet primesc salarii diferite și în care judecătorii de la instanțe inferioare primesc salarii mai mari decât cei de la instanțele superioare". În lipsa oricărei reacții din partea M.J.L.C., instanțele s-au adresat Consiliului Superior al Magistraturii (C.S.M.), în calitate sa de garant al independenței justiției, solicitând analizarea de urgență a situației financiare dezastruoase a sistemului judiciar precum și convocarea tuturor adunărilor generale ale instanțelor din țară, în vederea exprimării unui punct de vedere față de starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești.

La solicitarea insistentă a instanțelor, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii a convocat Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în **ședință extraordinară** pentru data de 23 aprilie 2009, orele 10.00.

Pe data de 20 aprilie 2009, autorii materialului de față au conceput și au pus în circulație o prima versiune a *Rezoluției privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor*, într-o încercare de sintetizare a preocupărilor și viziunilor rezultate din dezbaterile purtate în cadrul adunărilor generale și în interiorul corpului profesional. Rezoluției i-au fost aduse o serie de modificări ca urmare a sugestiilor sosite din partea judecătorilor, după care a fost supusă dezbaterilor asociațiilor profesionale ale judecătorilor și procurorilor, în special Uniunii Naționale a Judecătorilor din România, Asociației Magistraților din România și Asociației Magistraților din Iași.

În data de 22 aprilie 2009, forma rezoluției agreată de asociațiile profesionale a fost supusă discuției în cadrul întâlnirii dintre acestea și Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea pregătirii lucrărilor ședinței extraordinare.

³ A. Neacșu, C. Dănilieț, H. Dumbravă - material pregătit pentru documentarea adunărilor generale ale judecătorilor convocate prin hotărârea CSM din ședința extraordinară din 23.04.2009 pentru a se pronunța asupra stării financiare și situației administrative a instanțelor judecătorești.

Consiliul Superior al Magistraturii, în ședința extraordinară din 23 aprilie 2009, și-a însușit principiile *Rezoluției privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea*, ca rezultat al analizării efectelor subfinanțării sistemului judiciar după rectificarea bugetară.

Aceste principii sunt:

- asigurarea independenței efective a sistemului judiciar prin administrarea bugetului instanțelor judecătorești de către Înalta Curte de Casație și Justiție;
- înlăturarea discrepanțelor și discriminărilor privind salarizarea magistraților și a personalului auxiliar de specialitate și conexe;
- readucerea la bugetele instanțelor judecătorești și parchetelor a sumelor provenite din taxele judiciare de timbru și timbru judiciar;
- respectarea principiului universal al independenței judecătorilor și procurorilor prin garantarea unui statut stabil și predictibil din punct de vedere material, cu respectarea standardelor internaționale în materie;
- stabilirea unui prag minim de cel puțin 1% din produsul intern brut pentru bugetul instanțelor judecătorești și parchetelor.

Totodată, Consiliul Superior al Magistraturii a hotărât **convocarea adunărilor generale ale instanțelor în perioada 24-29 aprilie 2009**, pentru a se pronunța cu privire la textul Rezoluției.

În cadrul ședinței, Plenul a luat act că asociațiile profesionale ale procurorilor au comunicat că sunt solidare cu demersul inițiat de judecători, pe care îl susțin în totalitate, astfel încât a extins conținutul Rezoluției și cu privire la parchete, convocând de asemenea adunările generale ale acestora.

Rezoluția este structurată pe trei capitole - *finanțarea puterii judecătorești, statutul magistratului și autoadministrarea și descentralizarea administrativă*.

Scopul lucrării de față

Prezentul material își propune strângerea laolaltă a informațiilor și problematicilor necesare pentru a facilita dezbaterile adunărilor generale convocate în vederea aprobării principiilor expuse în *Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea*, înaintată instanțelor de către C.S.M. Lucrarea nu-și propune să epuizeze temele în discuție și nici să ofere explicații sau interpretări definitive în legătură cu criza financiară a sistemului judiciar pe care o analizează. De altfel, toate soluțiile și principiile la care se face referire au reieșit din dezbaterile corpului profesional din ultimele săptămâni.

În aceasta lucrare nu ne referim la situația parchetelor și a Ministerului Public, considerând ca filosofia inițială a demersului instanțelor și a *Rezoluției* înseși s-a circumscris exclusiv manifestării de voință a **puterii judecătorești**, ca sumă a *instanțelor judecătorești*, precum și a corpului profesional al *judecătorilor*. Adeziunea corpului profesional al procurorilor la principiile Rezoluției validează însă, odată în plus, legitimitatea întregului demers al instanțelor și creează premisele pentru o acțiune solidară în interiorul magistraturii române.

Preambul

AUTOGUVERNAREA PUTERII JUDECĂTOREȘTI

[1] O rezoluție cu privire la starea sistemului judiciar românesc trebuie să fie adoptată la *cel mai larg nivel posibil*, fiecărui judecător oferindu-i-se prilejul de a-și exprima în mod direct opinia.

[2] **Scopul rezoluției** este de a afirma public un aspect important și ignorat până acum al independenței justiției, și anume cel de natură administrativ-financiară. Independența justiției este un principiu recunoscut în instrumentele universale și regionale în materia drepturilor omului. El cunoaște două aspecte: *independența instituțională sau structurală a justiției* (consacrată implicit în dispozițiile art. 1 alin. 4 din Constituția României) și *independența personală a judecătorilor* (consacrată în mod expres de art. 124 alin.3 din Constituția României).

[3] În varianta Rezoluției propusă de C.S.M. se face referire și la independența procurorilor. Acest principiu, neconsacrat încă constituțional⁴, a fost introdus pentru prima dată în legislația noastră prin reforma legislației judiciare din anul 2005. Este unul din pașii importanți către independența reală a justiției care, gândită la nivelul întregului sistem juridic, presupune independența judecătorilor, independența procurorilor și independența poliției judiciare, fără de care nu se poate vorbi de îndeplinirea cu imparțialitate a funcțiilor judiciare.

[4] Enunțarea principiului independenței judecătorilor în preambulul rezoluției s-a făcut cu scopul de a reaminti public că inițiativa de a redacta și susține această rezoluție a aparținut corpului judecătorilor, fără niciun fel de sugestie ori presiune externă (din partea politicului, a mass-mediei, a societății civile sau a oricărui grupuri de interes) sau internă (din partea conducerilor administrative a instanțelor, a C.S.M. etc.). De asemenea, enunțarea principiului independenței judecătorilor are ca scop sublinierea că fiecare judecător are posibilitatea și dreptul de a vota asupra prezentei rezoluții, inclusiv în ce privește stabilirea conținutului final al ei.

[5] Potrivit legii, puterea judecătorească este reprezentată de președintele instanței supreme, prevedere introdusă în lege prin reforma din 2005. Acesta este autoritatea administrativă cea mai înaltă în cadrul sistemului de instanțe organizat piramidal. Enunțarea acestei reguli în cadrul preambulului rezoluției are scopul de a anunța ***imperativul implicării președintelui I.C.C.J. în realizarea măsurilor ce se doresc a fi luate pentru a consacra independența reală a justiției***, sub toate aspectele sale.

[6] Toate instrumentele universale⁵ și regionale⁶ garantează dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe independente și imparțiale. În plus, Convenția Europeană privind Drepturile Omului prevede și necesitatea soluționării procesului într-o perioadă

⁴ Art. 132 alin.1 din Constituția României: „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției”.

⁵ Art. 10 din Declarația universală a drepturilor omului (ONU, 1948); art. 14 alin. 1 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice (ONU, 1966); Art. 40 pct.2 lit. b (V) din Convenția cu privire la drepturile copilului (ONU, 1989); Principiile de bază privind independența justiției (ONU, 1985); art. 67 din Statutul Curții Penale Internaționale (ONU, 1988).

⁶ Art. 6 par. 1 din Convenția europeană privind drepturile omului (Consiliul Europei, 1950), alin.2 al art.47 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene.

rezonabilă de timp. Pentru ca sistemul judiciar să funcționeze la aceste standarde, este nevoie de o organizare adecvată. Astfel, din punct de vedere instituțional, e nevoie la nivel macro de protecție împotriva imixtiunilor legislativului și executivului, iar la nivel practic de *consacrarea independenței în chestiuni administrative, independenței în chestiuni financiare, independenței în luarea deciziilor și autorității judecătorilor*⁷.

[7] Aceste cerințe organizatorice sunt esențiale pentru funcționarea justiției la cele mai înalte cerințe de performanță. Prin urmare, textul rezoluției consacră legătura directă dintre finanțarea și administrarea instanțelor pe de o parte (ca *input*) și rezultatul final al activității judiciare, adică un act de justiție eficient și profesionist pe de altă parte (ca *output*)⁸.

[8] Rezoluția declară, pentru prima dată în România, **principiul autoguvernării instanțelor judecătorești**.

[9] Nu este vorba de autoguvernarea justiției, un termen prea vag și care are o conotație politic-declarativă, acest lucru fiind pus mai degrabă în legătură cu crearea C.S.M. ca organism independent în anul 2004. De data aceasta **este vorba de independența justiției sub aspectul capacității instanțelor judecătorești, ca instituții administrativ-judiciare, de a decide autonom în chestiunile administrative și financiare**. În prezent, din aceste puncte de vedere, instanțele sunt dependente ierarhic una de alta, iar în capătul acestei piramide este Ministerul Justiției, organ eminent politic.

[10] Eșecul administrării bugetului instanțelor de către Ministerul Justiției de-a lungul anilor și subfinanțarea cronică a sistemului pe parcursul anilor 2008 și 2009, sunt factorii care au declanșat o **regândire a organizării optime a puterii judecătorești**, prin asumarea autogestionării de către instanțe a ceea ce le privește în mod direct.

Concluzii:

- 1. Instanțele judecătorești nu dețin independența administrativ-financiară.**
- 2. Președintele I.C.C.J. este singurul reprezentant legal al puterii judecătorești. Acesta trebuie să se implice în acțiunea de reșezare organizațională a puterii judecătorești.**
- 3. Între finanțarea corespunzătoare și administrarea instanțelor, pe de o parte, și existența unui proces echitabil, pe de alta parte, exista o legătură directă și de condiționalitate.**
- 4. Adoptarea Rezoluției reprezintă asumarea de către instanțele judecătorești a principiului autoguvernării, ca soluție optimă de preservare a independenței puterii judecătorești.**

⁷ Pentru dezvoltări, a se vedea H. Dumbravă, D. Cigan, C. Danileț, „Factorii de presiune și conflictele de interese în justiție. Ghid pentru judecători”, Editat de Societatea pentru Justiție și Konrad Adenauer Stiftung, 2007, p.22, disponibil la www.societateapentrujustitie.ro și www.kas.de.

⁸ De altfel, în cauza *Scordiono c. Italia* (2006), Curtea Europeană a Drepturilor Omului subliniază necesitatea soluționării cauzelor într-un termen rezonabil, oferind ca soluție de bune practici studiile CEPEJ (Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției). Ulterior, în cauza *Schutte c. Franța* (2007), judecătorul Maliverni, în opinia sa concordantă, menționează ca măsuri: creșterea numărului de judecători și grefieri sau chiar a numărului de instanțe, măsuri în sfera organizării judiciare cum ar fi judecătorul unic în primă instanță, recurgerea la metode alternative de soluționare a litigiilor. Or, toate acestea presupun investiții financiare de substanță din partea statului.

Capitolul 1

FINANȚAREA PUTERII JUDECĂTOREȘTI

[11] Este evident că România se confruntă cu o gravă criză financiară. Motivul pentru care puterea judecătorească, adică instanțele, se confruntă cu probabil cea mai gravă criză financiară din ultimii 20 ani nu pot fi însă reduse doar la situația economică generală. În 2008, declarat la nivel politic drept an de creștere economică, a existat același tip de probleme financiare, datoriile cumulate pe parcursul exercițiului bugetar ducând la perturbarea repetată a activității unor instanțe.

[12] Bugetul alocat Ministerului Justiției în 2008 (1,66 miliarde lei) a fost mai mic decât cel alocat în 2007 (1,685 miliarde lei).

[13] Bugetul pe anul 2009 alocat Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești la Titlul "Bunuri și servicii", respectiv cheltuielile de funcționare propriu-zisă a instanțelor, reprezintă 82,62% din valoarea deschiderilor de credite bugetare efectuate în anul 2008 la acest titlu de cheltuieli⁹, fără să se aibă în vedere evoluția costurilor¹⁰. Altfel spus, bugetul aprobat pentru instanțe în 2009 este insuficient să susțină funcționarea neîntreruptă a acestora în cursul anului.

Concluzii

5. Instanțele judecătorești sunt subfinanțate, iar funcționarea lor în cursul anului 2009 este sub semnul îndoielii.

Gestionarea bugetului justiției

[14] Deși independentă ca putere constituită în stat, puterea judecătorească depinde, contrar Constituției României, de un ordonator principal de credite membru al puterii executive. Faptul este cu atât mai grav cu cât o altă autoritate publică judecătorească, respectiv Ministerul Public, beneficiază de independență financiară, deși acesta este pus administrativ sub autoritatea ministrului justiției. Aceasta creează în mod evident un dezechilibru funcțional în dinamica funcționării independente a puterii judecătorești, precum și o presiune nejustificată a puterii executive în raport cu puterea judecătorească.

[15] Trebuie precizat că dintre cele trei puteri constituite în stat, respectiv puterea legislativă, puterea executivă și cea judecătorească, *aceasta din urmă este singura putere ce nu beneficiază de dreptul de a forma, administra, angaja și utiliza independent fondurile bugetare.*

⁹ Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești, Procedură alocare buget 2009, Titlul II "Bunuri și servicii".

¹⁰ De exemplu, la 1 decembrie 2008 a intrat în vigoare un nou Protocol încheiat între Ministrul Justiției și UNBR, fără consultarea instanțelor, care prevede creșterea cu până la 300% a onorariilor avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică. Dar la data încheierii acestui Protocol proiectul de buget fusese deja încheiat, astfel încât sumele necesare respectării acestuia nu au putut fi prevăzute.

[16] Spre deosebire de puterea judecătorească, puterea legislativă își determină independent nevoile bugetare, ca și administrarea acestora¹¹. Or, este contrar logicii constituționale ca o putere constituită în stat să nu beneficieze plenar de independența asumată de Adunarea Constituantă, ci să depindă din acest punct de vedere de puterea executivă, cu atât mai mult cu cât alte autorități judecătorești (C.S.M., Ministerul Public) beneficiază de o astfel de independență, deși nu fac parte din puterea judecătorească, singura căreia i se recunoaște în logica statului de drept vocația la independență deplină.

[17] De aici o serie de consecințe negative: un număr ridicat al personalului din aparatul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, care este plătit din bugetul ce ar trebui să fie alocat puterii judecătorești; o partajare bugetară ce nu ține cont, de cele mai multe ori, de prioritățile puterii judecătorești; un control direct exercitat de Ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești, în calitate de ordonator de credite, asupra modului de stabilire și calculare a drepturilor salariale ale judecătorilor ș.a.m.d.

Concluzii

6. Instanțele sunt dependente din punct de vedere financiar de puterea executivă.

7. Locul natural al bugetului justiției este la puterea judecătorească.

8. Din interiorul autorității judecătorești, doar instanțele depind de un organism esențialmente politic.

Prag minim din PIB

[18] Lipsa de independență a puterii judecătorești își are originea și în lipsa de alocare a fondurilor bugetare la un nivel adecvat exercitării funcțiilor sale publice. Subfinanțarea instanțelor judecătorești este cronică și durează de ani de zile, însă în 2009 s-a ajuns la limita de jos a suportabilității, făcând inevitabile blocajele în derularea activității instanțelor în cursul acestui an.

[19] Însuși ministrul justiției a recunoscut în mod public aceasta: „Bugetul propus de MFP este de 1.970.471 mii lei, reprezentând 0,34% din PIB. Acest buget este *insuficient* pentru rezolvarea problemelor curente ale justiției și pasivele din sistem. “ (C. Predoiu, *declarație de presă*, 4.02.2009).

[20] „Ministerul Justiției a atenționat totodată că bugetul instituției este subdimensionat față de necesitățile reale și că revizuirea în minus cu 61,2 milioane lei a cheltuielilor va duce la *blocarea activității instanțelor*. Conform documentului, în urma rectificării, sporul de 50% pentru risc și *suprasolicitare neuropsihică* pentru magistrați va putea fi acordat doar pe două luni, și nu pentru trei luni cum a fost stabilit inițial, iar banii vor fi insuficienți pentru lucrările în curs de execuție la sediile instanțelor de judecată și pentru achitarea leasingului financiar al aparatului propriu, sub sancțiunea plății unor penalități (C.Predoiu, *Mediafax*, 11.04.2009)

[21] Bugetul Ministerului Justiției pe anul 2009, înainte de rectificarea negativă din 11 aprilie 2009, este de 1.970.471 mii RON, sumă în care sunt cuprinse și cheltuielile pentru

¹¹ Spre exemplu, a se vedea Hotărârea Senatului nr. 2/04.02.2009 publicată în Monitorul oficial al României nr. 68/04.02.2009 și Hotărârea Camerei Deputaților nr. 3/04.02.2009, publicată în Monitorul oficial al României nr. 70/05.02.2009

aparatur propriu dar și celelalte cheltuieli ale MJLC care nu au legătură cu instanțele. Ceilalți ordonatori de credite principali din justiție sunt **Consiliul Superior al Magistraturii**, cu 92.606 mii RON, **Ministerul Public** (inclusiv DNA) cu 603.550 mii RON și **I.C.C.J.**, cu 86.280 mii RON. Cumulând bugetele instanțelor judecătorești cuprins în bugetul MJLC, cu bugetul I.C.C.J. și cel al Ministerului Public, nu se ajunge la un procent de 0,40% din PIB.

[22] Iată, spre comparație, datele despre bugetul altor instituții: **Serviciul Roman de Informații**, singur, are un buget de 1.327.358 mii RON (0,2% din PIB), adică probabil cât toate instanțele din România laolaltă. Celelalte două servicii speciale, Serviciul de Informații Externe și Serviciul de Telecomunicații Speciale au în total 635.400 mii RON, adică mai mult decât întreg Ministerul Public. În mod asemănător, Serviciul de Protecție și Pază are un buget de 148.241 mii RON, adică mult mai mult decât I.C.C.J. sau C.S.M..

[23] Alte procente din PIB: **Ministerul Finanțelor Publice - 0,5%; Ministerul Educației, Cercetării și Inovării** are alocat în acest an direct de la bugetul de stat 11,9 miliarde lei, echivalent cu 2,1% din PIB, la care se adaugă fonduri din alte bugete speciale; **Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale** are un buget de cheltuieli de 16,3 miliarde lei, reprezentând 2,8% din PIB; **Ministerului Transporturilor** i-au fost repartizate de la bugetul de stat 10,65 miliarde lei (1,8% din PIB); **Ministerul Administrației și Internelor** a primit 9,98 miliarde lei (1,7% din PIB); **Ministerul Apărării** are 7,65 miliarde lei, adică 1,3% din PIB.

[24] **Singura modalitate eficientă de protecție a puterii judecătorești față de subfinanțarea cronică programatică** a instanțelor judecătorești derulată de ani de zile, dar acutizată în ultimii doi ani, o reprezintă, pe lângă administrarea bugetului de către puterea judecătorească, prevederea unui procent fix minim din PIB, similar altor domenii economico-profesionale, cum ar fi sănătatea, educația sau armata.

[25] Această măsură legislativă, coroborată cu cealaltă măsură legată de independență în formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor bugetare, poate duce la înlăturarea pericolului blocării activității instanțelor, precum și la satisfacerea necesităților sistemului de justiție, ca serviciu public. Mai mult, prin prevederea unui procent fix din PIB ca și prin administrarea proprie de către puterea judecătorească a bugetului ar crește responsabilitatea acesteia, pentru că independența nu poate fi privită în mod absolut, doar ca drepturi, ci ea implică și obligații și responsabilitate.

Concluzii

9. Bugetele cumulate ale sistemului de instanțe și parchete (instanțe, I.C.C.J. și MP) nu depășesc 0,40% din PIB.

10. Prevederea unui prag minim din PIB este o măsură de garantare a independenței instanțelor judecătorești și asumare a responsabilității corelative.

Surse de autofinanțare

[26] Puterea judecătorească este capabilă să se autofinanțeze în mare parte prin **alocarea integrală a taxelor de timbru la bugetul justiției**. Rostul acestor taxe, așa cum este recunoscut în toate țările democratice, este cel de a asigura o rezervă financiară importantă pentru justiție. În același sens, s-a exprimat Curtea Europeană a Drepturilor

Omului, *în cauza Beian împotriva României, hotărârea din 07.02.2008*, în care nu se contestă colectarea către **bugetul justiției** a unor taxe în vederea bunei funcționări a justiției.

[27] Este evident că din această raționament rezultă că taxele colectate în legătură cu purtarea unui proces sau altor activități judiciare trebuie să fie destinate direct funcționării justiției ca serviciu public.

[28] Contrar acestui principiu, prin Legea nr. 76/2009, de aprobare a Ordonanței de Urgență nr. 75/2008, art. V al ordonanței a fost substanțial modificat, iar taxele judiciare de timbru sunt preluate de autoritățile publice locale, deși acestea din urmă nu desfășoară activități jurisdicționale. În mod evident, în acest mod în care a acționat puterea legislativă s-a încălcat Constituția¹², întrucât existența unor astfel de taxe a fost deturnată de la scopul lor, și anume acela de a asigura buna funcționalitate a justiției. Astfel, este de observat că în proporție de 100% sumele colectate sub acest titlu formează parte din bugetul autorităților locale publice.

[29] În diferitele faze de elaborare și redactare a Rezoluției de față au fost indicate mai multe posibile soluții:

- Parlamentul sau puterea executivă să intervină de urgență și să adopte un act normativ prin care să recunoască statutul real al taxelor judiciare de timbru, respectiv de finanțare a bugetului justiției și, astfel, sumele astfel colectate să fie vărsate bugetului justiției;
- C.S.M., prin Președintele acestuia, să analizeze situația creată și, în temeiul art. 146 lit. e) din Constituția României, să sesizeze Curtea Constituțională având în vedere că independența justiției, inclusiv din perspectiva financiară, este grav atinsă ca urmare a unui conflict concret între justiție și puterea publică locală în ce privește colectarea și utilizarea taxelor judiciare de timbru;
- Alte alternative, cum ar fi acțiuni în justiție declanșate de organizații profesionale ale judecătorilor, precum și sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea formării, administrării și utilizării fondurilor rezultate din taxele judiciare de timbru de către alte autorități publice decât puterea judecătorească.

Concluzii

11. Justiția produce venituri importante la bugetul de stat și se poate în parte autofinanța.

12. Finanțarea instanțelor dă măsura în care statul investește în apărarea și garantarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor săi.

¹² Art 139 - Impozite, taxe și alte contribuții: (1) Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege. (2) Impozitele și taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau județene, în limitele și în condițiile legii. (3) *Sumele reprezentând contribuțiile la constituirea unor fonduri se folosesc, în condițiile legii, numai potrivit destinației acestora.*

Capitolul 2: REMUNERAREA ȘI STATUTUL JUDECĂTORILOR

[30] Doar afirmarea la nivel legislativ a independenței judecătorilor nu este suficientă. Independența nu este o noțiune teoretică, ci reprezintă *suma garanțiilor concrete* pe care statul le oferă judecătorului în exercitarea funcției sale publice. În preambul s-a arătat că e nevoie ca orice persoană și în special autoritățile statului să recunoască efectiv această independență.

[31] Evoluția dezbaterilor publice, inclusiv politice, din ultima vreme a arătat că *elemente importante ale statutului judecătorilor sunt puse în discuție și relativizate*. Unele declarații oficiale fac referire la modificarea condițiilor de pensionare, a modului de calcul a cuantumului pensiei ori la plafonarea drepturilor salariale. Stabilitatea, previzibilitatea și transparența reglementărilor legale referitoare la statutul judecătorului sunt valori ale independenței acestora recunoscute universal.

[32] Numărul cererilor de pensionare ale judecătorilor a depășit cu mult în primele 4 luni cifra preconizată pentru întreg anul 2009, tendință determinată în mod direct de incertitudinile referitoare la statutul lor.

[33] Prin bugetul M.J.L.C. sunt finanțate un număr total de 13.558 posturi, din care doar aproximativ 4.400 judecători, cu un fond de salarii aferent de 406.701 mii lei. Numărul este similar angajaților unui mare combinat privat¹³. Pentru comparație, bugetul Ministerul Apărării Naționale finanțează un număr de 83.104 de posturi, iar cel al Ministerului Administrației și Internelor un număr de 154.133 posturi.

[34] Chiar și în condițiile finanțării unui număr redus de personal, politica financiară a ordonatorului principal de credite de stabilire și calculare a drepturilor salariale a condus la grave discrepanțe și discriminări între categorii de personal cu aceeași activitate.

[35] „Bugetul include însă sumele necesare pentru trecerea imediată la eliminarea inechităților dintre magistrații de la C.S.M., I.C.C.J., MJ și MP” (C. Predoiu, *declarație de presă*, 4.02.2009)

[36] Pentru că magistraților și restului personalului din sistem nu li s-au respectat drepturile salariale prevăzute de lege, aceștia au fost nevoiți ca în ultimii ani să promoveze acțiuni în justiție. Titlurile executorii obținute nu s-au executat în mare parte. Este și motivul pentru care semnatarii rezoluției solicită ca debitorii să execute de bună voie aceste hotărâri, pentru a nu fi declanșată executarea silită și a evita astfel prejudiciile grave ce pot fi aduse funcționării sistemului judiciar. În plus, întârzierea executării este motiv de formularea a unor acțiuni la Curtea de la Strasbourg, căreia deja i s-au adresat unii judecători din țară.

Concluzii

13. Punerea în dezbateră politică a stabilității statutului judecătorilor determină incertitudini și părăsirea intempestivă a sistemului.

14. Discrepanțele și discriminările salariale sunt determinate de incoerența și inconsecvența ordonatorului principal de credite, iar soluțiile depind de

¹³ La combinatul siderurgic Arcelor Mittal Galați sunt un număr de cca. 12.500 angajați.

voința acestuia.

15. Punerea în executare silită a hotărârilor judecătorești definitive, ca soluție de respectare a legalității, ar pune în pericol funcționarea sistemului judiciar, astfel încât soluțiile trebuie să se bazeze pe voința politică.

Salarizarea unică în sistemul bugetar

[37] În România se elaborează în prezent un proiect de act normativ privind o salarizare unică, care să cuprindă toți salariații remunerați din bugetul de stat. Această opțiune este prezentată în mod public ca o obligație asumată de statul roman. Ca atare, indiferent de evoluțiile viitoare, nu se poate face abstracție de existența acestor preocupări la nivelul Guvernului României.

[38] În condițiile în care această lege va privi și magistrații, este firesc ca reprezentanții acestora să participe la dezbateri. Până acum, nici C.S.M, nici asociațiile profesionale ale magistraților nu au fost invitați și acceptați la discuții. Or, tocmai pentru a tempera excesele și amenințările puterii legislative și executive la adresa independenței puterii judecătorești, pct. 1.8 din *Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor* prevede **necesitatea consultării judecătorilor, prin reprezentanții lor și prin organizațiile lor profesionale, în ce privește deciziile care se iau de către puterea executivă și legislativă cu privire la proiectele de modificare a statutului lor și la definirea condițiilor de remunerare și de asigurare a protecției sociale.**

[39] Dacă acest act normativ va trebui să privească și magistrații, atunci este obligatoriu ca reglementarea unică să cuprindă și membrii celorlalte două puteri. Altfel, distincția care s-ar face între judecători pe de o parte, și parlamentari și miniștri pe de altă parte ar însemna nesocotirea principiului echilibrului puterilor (art. 1 alin 4 Constituție), precum și imperativului recunoașterii statutului judecătorului, așa cum s-a menționat mai sus.

Concluzii

16. O condiție imperativă a adoptării a legii unice de salarizare a bugetarilor, dacă aceasta se va realiza și îi va viza prin decizie politică și pe judecători, trebuie să fie includerea în aceasta și a celorlalte două puteri ale statutului, executivă – Președintele României, Guvern, respectiv legislativă – senatori și deputați, precum și participarea reprezentanților puterii judecătorești la lucrările ce se vor desfășura în acest sens.

Pact privind independența justiției

[40] Acest punct al rezoluției este o cerință obligatorie pentru punerea sa efectivă în practică. De aceea, se propune ca reprezentanții celor trei puteri să încheie o declarație publică prin care să statueze principiile unei justiții independente, ca formă de angajament social pentru depunerea eforturilor în limitele atribuțiilor constituționale de consolidare a justiției.

[41] În varianta propusă de C.S.M., locul *puterii judecătorești* ca parte în această declarație a fost luată de *autoritatea judecătorească* care desemnează, conform Constituției (cap.6, Titlul III), trei entități: instanțele judecătorești, Ministerul Public și Consiliul Superior

al Magistraturii. De asemenea, se solicită implicarea Președintelui României, care are atribuții de mediere între puterile statului¹⁴.

Capitolul 3

AUTOADMINISTRAREA ȘI DESCENTRALIZAREA ADMINISTRATIVĂ

[42] În forma Rezoluției trimise de C.S.M. către instanțe, principiile **autoadministrării instanțelor și descentralizării administrative** sunt doar enunțate, fără a fi explicate și fără a se afirma consecințele care decurg direct din aplicarea acestora. Nici în cadrul ședinței extraordinare din 23 aprilie 2009 Plenul nu le-a enumerat pe acestea printre principiile însușite din *Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea*, ca rezultat al analizării efectelor subfinanțării sistemului judiciar după rectificarea bugetară.

[43] În cadrul legislativ actual, atât instanțele judecătorești cât și corpul judecătorilor sunt lipsite de forme directe și legitime de reprezentare a intereselor și voinței lor. Problema s-a pus acut în ultima perioada inclusiv în ce privește luarea unor decizii privind drepturile de natură salarială ale judecătorilor - eșalonarea tranșelor restante, de exemplu, când hotărârea s-a luat de Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție, deși această hotărâre producea efecte directe asupra drepturilor judecătorilor creditori.

[44] Până la modificarea cadrului legal sau organizarea de către instanțe a unor forme mai suplă de reprezentare, **adunările generale ale judecătorilor sunt cele care reprezintă modalitatea directă și singura în care instanțele și judecătorii înșiși se pot exprima**, atât în ce privește problemele de administrare generală a instanțelor, cât și în ce privește raportarea la diferite teme publice vizând drepturile și interesele lor legitime.

[45] Conceperea, elaborarea și adoptarea Rezoluției supusă aprobării adunărilor generale reprezintă asumarea de către acestea a dreptului de a se exprima și decide în mod direct asupra problemelor care îi privesc. Autoritățile publice ar trebui să ia act de această voință comună și să îmbunătățească cadrul juridic necesar exprimării pe viitor a adunărilor generale, atât la nivelul fiecărei instanțe, cât și la nivel central, de exemplu prin organizarea unor forme de reprezentare a adunărilor generale.

[46] În momentul de față, **atribuții specifice administrării instanțelor judecătorești** se regăsesc atât în competența C.S.M. (elaborarea regulament de ordine interioară, cariera personalului auxiliar), cât și a M.J.L.C. (schemele întregului personal, managerii economici, informaticienii) ori a instanțelor superioare (ordonanțarea creditelor, cariera personalului auxiliar și conex).

[47] Or, C.S.M. a fost consacrat constituțional ca un organism menit să gestioneze cariera magistraților – judecătorii și procurorii. Prin lege, C.S.M.-ul a dobândit competență și asupra personalului auxiliar din instanțe și parchete, ceea ce face ca o proporție

¹⁴ Art. 80 alin. 2 din Constituția României: "*Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate*".

covârșitoare din activitatea să nu fie dedicată judecătorilor și procurorilor, ci luării unor decizii de administrare curentă și la nivelul cel mai de jos a instanțelor (transformarea unor posturi de grefieri cu studii superioare, suplimentarea statului de funcții a instanțelor cu posturi de șofer, transformarea posturilor vacante de paznic ș.a.)

[48] **Degrevarea C.S.M. de astfel de atribuții marginale scopului său** este necesară atât din perspectiva descentralizării administrării instanțelor judecătorești, prin localizarea dreptului de a decide asupra problemelor administrative la nivelul instanțelor însele, cât și din perspectiva creării cadrului ca activitatea C.S.M. de garantare efectivă a independenței justiției și de gestionare a carierei judecătorilor și procurorilor să se eficientizeze.

[49] În practică, autoadministrarea descentralizată a instanțelor judecătorești se poate realiza fără modificarea legilor cadru ale justiției, prin transferarea voluntară de către C.S.M. a atribuțiilor specifice prevăzute în regulamentele și hotărârile proprii către instanțele judecătorești.

Concluzii

17. Pentru prima oară într-un document public aparținând instanțelor judecătorești și corpului judecătorilor sunt enunțate principiile autoadministrării instanțelor și descentralizării administrative.

18. Adunările generale ale judecătorilor constituie organismele de reprezentare directă și autoadministrare a instanțelor, iar totalitatea acestora reprezintă corpul profesional al judecătorilor și puterea judecătorească.

19. Autoritățile publice, luând act de voința adunărilor generale, trebuie să îmbunătățească cadrul juridic necesar desfășurării în bune condiții a activității adunărilor generale, atât la nivelul instanțelor cât și la nivelul sistemului judiciar, inclusiv prin transferarea acelor atribuții specifice administrării instanțelor ce acum se regăsesc în exercitarea altor autorități sau instituții publice.

20. Instanțele însele, prin conducerile lor, au întreaga responsabilitate și trebuie să dețină întreaga autoritate de a lua orice decizie administrativă care afectează în mod direct performanța funcționării instanțelor.

21. Parlamentul, Guvernul României și Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să se angajeze la modificarea corespunzătoare a legilor și regulamentelor interne cu privire la atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și funcționarea administrativă a instanțelor, astfel încât, pe de o parte, să se asigure funcționarea eficientă a Consiliului Superior al Magistraturii în ce privește atribuțiile sale constituționale referitoare la cariera magistraților și apărarea independenței justiției, iar pe de altă parte să asigure în practică autoadministrarea descentralizată a instanțelor judecătorești, prin transferarea atribuțiilor specifice către instanțele judecătorești.

22. Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la personalul auxiliar de specialitate și conexe trebuie eliminate, iar acesta să se constituie, potrivit propriilor solicitări, într-un Ordin autonom, aflat sub coordonarea Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești.

Recapitularea concluziilor enunțate:

1. Instanțele judecătorești nu dețin independența administrativ-financiară.
2. Președintele I.C.C.J. este singurul reprezentant legal al puterii judecătorești. Acesta trebuie să se implice în acțiunea de reșezare organizațională a puterii judecătorești.
3. Între finanțarea corespunzătoare și administrarea instanțelor, pe de o parte, și existența unui proces echitabil, pe de alta parte, exista o legătură directă și de condiționalitate.
4. Adoptarea Rezoluției reprezintă asumarea de către instanțele judecătorești a principiului autogovernării, ca soluție optimă de preservare a independenței puterii judecătorești.
5. Instanțele judecătorești sunt subfinanțate, iar funcționarea lor în cursul anului 2009 este sub semnul îndoielii.
6. Instanțele sunt dependente din punct de vedere financiar de puterea executivă.
7. Locul natural al bugetului justiției este la puterea judecătorească.
8. Din interiorul autorității judecătorești doar instanțele depind de un organism esențialmente politic.
9. Bugetele cumulate ale sistemului de instanțe și parchete (instanțe, I.C.C.J. și MP) nu depășesc 0,40% din PIB.
10. Prevederea unui prag minim din PIB este o măsură de garantare a independenței instanțelor judecătorești și asumare a responsabilității corelative.
11. Justiția produce venituri importante la bugetul de stat și se poate în parte autofinanța.
12. Finanțarea instanțelor dă măsura în care statul investește în apărarea și garantarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor săi.
13. Punerea în dezbaterea politică a stabilității statutului judecătorilor determină incertitudini și părăsirea intempestivă a sistemului.
14. Discrepanțele și discriminările salariale sunt determinate de incoerența și inconsecvența ordonatorului principal de credite, iar soluțiile depind de voința acestuia.
15. Punerea în executare silită a hotărârilor judecătorești definitive, ca soluție de respectare a legalității, ar pune în pericol funcționarea sistemului judiciar, astfel încât soluțiile trebuie să se bazeze pe voința politică.
16. O condiție imperativă a adoptării a legii unice de salarizare a bugetarilor, dacă aceasta se va realiza și îi va viza prin decizie politică și pe judecători, trebuie să fie includerea în aceasta și a celorlalte două puteri ale statutului, executivă – Președintele României, Guvern, respectiv legislativă – senatori și deputați, precum și participarea reprezentanților puterii judecătorești la lucrările ce se vor desfășura în acest sens.
17. Pentru prima oară într-un document public aparținând instanțelor judecătorești și corpului judecătorilor sunt enunțate principiile autoadministrării instanțelor și descentralizării administrative
18. Adunările generale ale judecătorilor constituie organismele de reprezentare directă și autoadministrare a instanțelor, iar totalitatea acestora reprezintă corpul profesional al judecătorilor și puterea judecătorească.
19. Autoritățile publice, luând act de voința adunărilor generale, trebuie să îmbunătățească cadrul juridic necesar desfășurării în bune condiții a activității adunărilor generale, atât la nivelul instanțelor cât și la nivelul sistemului judiciar, inclusiv prin transferarea acelor

atribuții specifice administrării instanțelor ce acum se regăsesc în exercitarea altor autorități sau instituții publice.

20. Instanțele însele, prin conducerile lor, au întreaga responsabilitate și trebuie să dețină întreaga autoritate de a lua orice decizie administrativă care afectează în mod direct performanța funcționării instanțelor.
21. Parlamentul, Guvernul României și Consiliului Superior al Magistraturii trebuie să se angajeze la modificarea corespunzătoare a legilor și regulamentelor interne cu privire la atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și funcționarea administrativă a instanțelor, astfel încât, pe de o parte, să se asigure funcționarea eficientă a Consiliului Superior al Magistraturii în ce privește atribuțiile sale constituționale referitoare la cariera magistraților și apărarea independenței justiției, iar pe de altă parte să asigure în practică autoadministrarea descentralizată a instanțelor judecătorești, prin transferarea atribuțiilor specifice către instanțele judecătorești.
22. Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la personalul auxiliar de specialitate și conex trebuie eliminate, iar acesta să se constituie, potrivit propriilor solicitări, într-un Ordin autonom, aflat sub coordonarea Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești.

5. SOLICITAREA ADRESATĂ DE INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI CĂTRE PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII PENTRU CONVOCAREA ÎN ȘEDINȚĂ EXTRAORDINARĂ A PLENULUI

13 aprilie 2009

Domnului judecător Virgil Andreieș
Președintele Consiliul Superior al Magistraturii

Vă rugăm ca în baza art. 13 alin 1 din Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii să dispuneți convocarea de urgență a Plenului în ședință extraordinară azi, 13 aprilie 2008, pentru **adoptarea unei rezoluții privind starea financiară a justiției.**

Vineri, 12.04.2009, a avut loc una dintre cele mai mari acțiuni comune de protest ale instanțelor judecătorești din România. Adunările Generale ale Judecătorilor din peste 45 de instanțe au fost convocate în ședințe extraordinare pentru a dezbate și aproba textul unui PROTEST prin care judecătorii, constituiți în forma organizatorică cea mai reprezentativă, și-au manifestat **nemulțumirea categorică față de modul arbitrar în care Ministerul Justiției și al Libertăților Cetățenești înțelege să-și exercite atribuțiile de ordonator principal de credite.** Așa cum s-a arătat, ultimele ordine emise de ministrul justiției, d-ul Cătălin Marian Predoiu, la data de 9.04.2009 în legătură cu sporul de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, au creat **grave dezechilibre** în sistemul de salarizare din instanțe, ajungându-se la situații absurde, în care regula devine inegalitatea salarială pentru aceeași activitate prestată, în care colegi de instanță sau chiar de complet primesc salarii diferite și în care judecătorii de la instanțe inferioare primesc salarii mai mari decât cei de la instanțele superioare. Starea generală de nemulțumire poate duce la consecințe incalculabile.

În ședința de Guvern din 11.04.2009 Guvernul a adoptat ordonanța de urgență privind rectificarea bugetară prin care bugetul Ministerului Justiției și al Libertăților Cetățenești a fost redus cu 61,2 milioane lei, atât la cheltuielile de personal cât și la cheltuielile cu bunuri și servicii. Așa cum chiar ministrul Cătălin Predoiu arăta într-o scrisoare făcută publică de Mediafax la 11.04.2009, **revizuirea în minus va duce la blocarea instanțelor.** De asemenea, suspendarea angajărilor prin efectele Ordonanței de urgență privind reducerea cheltuielilor bugetare va pune practic în imposibilitate Consiliul Superior al Magistraturii să respecte principalele direcții de acțiune din Strategia C.S.M. în domeniul resurselor umane, la elaborarea căreia au fost avute în vedere constatările, criticile și recomandările din Raportul intermediar al Comisiei Europene, din 12 februarie 2009.

Aveți mai jos lista instanțelor care au adoptat vineri textul protestului în cadrul Adunărilor generale special convocate pentru asta și pe care ulterior l-au transmis Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești.

Curtea de Apel Oradea	Judecătoria Pașcani
Curtea de Apel Suceava	Judecătoria Târgoviște
Tribunalul Cluj	Judecătoria Târgu Cărbunești
Tribunalul Vrancea	Judecătoria Motru
Tribunalul Hunedoara	Judecătoria Oradea
Tribunalul Vaslui	Judecătoria Hațeg
Tribunalul Botoșani	Judecătoria Gherla
Tribunalul Iași	Judecătoria Vatra Dornei
Tribunalul Neamț	Judecătoria Brașov
Tribunalul Galați	Judecătoria Medgidia
Tribunalul Mureș	Judecătoria sect. 2 București
Tribunalul Giurgiu	Judecătoria Slobozia
Tribunalul Suceava	Judecătoria Fetești
Tribunalul Mehedinți	Judecătoria Bolintin Vale
Tribunalul Prahova	Judecătoria Galați
Tribunalul Tulcea	Judecătoria Miercurea Ciuc
Judecătoria Moinești	Judecătoria Bicaz
Judecătoria Sighișoara	Judecătoria Deva
Judecătoria Reghin	Judecătoria Huedin
Judecătoria Craiova	Judecătoria Brăila
Judecătoria Târgoviște	Judecătoria Petroșani
Jud. sect. 3 București	Judecătoria Toplița
Judecătoria Năsăud	Judecătoria Tulcea
Judecătoria Giurgiu	Judecătoria sect. 6 București
Judecătoria Zalău	
Judecătoria Dej	

Formele spontane de manifestare a nemulțumirii instanțelor vor continua și astăzi, 13.04.2009.

Față de acestea vă rugăm să dispuneți convocarea de urgență a Plenului în ședință extraordinară pentru adoptarea unei REZOLUȚII în legătură cu starea de colaps economic în care se află sistemul judiciar care să conțină cel puțin următoarele puncte:

- 1. acordarea sporului de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică nediscriminatoriu tuturor judecătorilor, potrivit prevederilor Hotărârii I.C.C.J. nr. 21/2008;**
- 2. stabilirea unui termen limită pentru elaborarea și adoptarea unei legi de salarizare în sistemul judiciar care să elimine toate diferențele discriminatorii de salarizare;**
- 3. acceptarea reprezentanților judecătorilor la grupul de lucru pe legea unică de salarizare;**
- 4. trecerea bugetului instanțelor de la Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești la Consiliul Superior al Magistraturii sau Înalta Curte de Casație și Justiție;**
- 5. necesitatea stabilirii unui prag minim pentru bugetul Justiției de cel puțin 1% din PIB.**

Vă rugăm de asemenea să stabiliți un calendar pentru convocarea tuturor adunărilor generale ale instanțelor din țară în vederea aprobării acestei Rezoluții, în termenul cel mai scurt cu putință.

6. REZOLUȚIA

PRIVIND STAREA FINANCIARĂ ȘI SITUAȚIA ADMINISTRATIVĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI ȘI PARCHETELOR DE PE LÂNGĂ INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

27 aprilie 2009

Adunările Generale ale judecătorilor și procurorilor din România,

Având în vedere dispozițiile art. 124 alineat 3 din Constituția României, republicată, potrivit cărora judecătorii sunt independenți și se supun numai legii;

Având în vedere dispozițiile art. 3 din Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora procurorii numiți de Președintele României sunt independenți ;

Ținând cont de faptul că, în condițiile art. 1 alin. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, puterea judecătorească se exercită de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, că orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este datoare să respecte independența judecătorilor și că se recunoaște Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție calitatea de reprezentant legal și legitim al puterii judecătorești;

Realizând că există o strânsă dependență între finanțarea și administrarea instanțelor și parchetelor și principiile *Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, care sunt garantate corespunzător numai dacă o cauză poate fi soluționată într-un termen rezonabil, de către o instanță care dispune de fondurile și resursele adecvate pentru a putea funcționa eficient;

Din perspectiva angajamentelor asumate de România în procesul de aderare la Uniunea Europeană și ulterior;

Luând act de principiile independenței administrative și a independenței financiare a instanțelor judecătorești, consacrate de art. 7 din *Principiile de Bază ale Independenței Justiției* adoptate de ONU în 1985, de art. 3 din *Recomandarea nr. (94)12 privind independența, eficiența și rolul judecătorilor* adoptată de Comitetul Miniștrilor din cadrul Consiliului Europei, de art. 14 din *Statutul Universal al Judecătorilor* adoptat de Uniunea Internațională a Magistratilor în 1999, de pct. 1.8 din *Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor* adoptată sub egida Consiliului Europei în 1998 și de pct. 8 și 9 din *Codul Standardelor Minime de Independență a Justiției* adoptat de International Bar Association în 1982;

Afirmă în mod ferm necesitatea autoguvernării instanțelor judecătorești, și adoptă prezenta

REZOLUȚIE

privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă instanțele judecătorești

FINANȚAREA PUTERII JUDECĂTOREȘTI

1. Adunările generale ale judecătorilor și procurorilor solicită ferm ca atribuțiile referitoare la gestionarea bugetului instanțelor să fie preluate de îndată de puterea judecătorească, prin Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor legale, în prezent suspendate.

2. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și ministrul justiției și libertăților cetățenești vor adopta un calendar de trecere a gestiunii bugetare către puterea judecătorească pe parcursul anului 2009.

3. Adunările generale cer ca atât în legea bugetului de stat, cât și în legea organizării judiciare să se prevadă, cel mai târziu începând cu 01.01.2010, un prag minim pentru bugetele cumulate ale justiției, respectiv bugetul instanțelor judecătorești și bugetul parchetelor exprimat în minim 1% din produsul intern brut pe economie.

4. Adunările generale solicită modificarea dispozițiilor legale în sensul ca sumele provenite din taxele judiciare de timbru și cheltuielile judiciare avansate de stat în procesele penale, amenzile judiciare și orice alte asemenea sume să fie cuprinse în bugetele instanțelor judecătorești și al parchetelor. Ca atare, este necesar ca Parlamentul sau Guvernul României să intervină de urgență pentru a adopta un act normativ prin care să recunoască finalitatea reală a taxelor judiciare de timbru, respectiv de finanțare a bugetului justiției pentru a garanta funcționarea acesteia în folosul societății în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al *Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, sumele astfel colectate urmând să fie vărsate bugetului justiției.

STATUTUL JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR

5. Adunările generale solicită ferm autorităților statului asumarea publică și recunoașterea standardului universal al independenței judecătorilor și procurorilor, în principal în ce privește garantarea și respectarea într-un mod transparent, stabil și previzibil a siguranței, remunerației corespunzătoare, a condițiilor de muncă, a pensiilor și a vârstei de pensionare a judecătorilor și procurorilor.

6. Adunările generale ale judecătorilor și procurorilor solicită Guvernului eliminarea de urgență a discrepanțelor și discriminărilor salariale pentru personalul din cadrul instanțelor judecătorești și parchetelor, prin plata sporului de risc și suprasolicitare neuropsihica, recunoscut inclusiv prin Decizia nr. 21/10.03.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

7. Adunările generale solicită Guvernului respectarea tuturor hotărârilor judecătorești, ca o condiție intrinsecă a funcționării statului de drept, inclusiv în materia drepturilor salariale.

8. Adunările generale solicită ca reglementările în materia salarizării personalului din justiție să fie elaborate în acord cu standardele internaționale în materie, după consultarea și participarea reprezentanților autorității judecătorești.

9. Autoritatea *judecătorească*, prin președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii și Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și celelalte două puteri ale statului, *executivă*, prin Primul-ministru, respectiv *legislativă*, prin Președinții celor două camere ale Parlamentului, cu medierea Președintelui României sunt chemate să adopte o declarație comună prin care să garanteze stabilitatea și previzibilitatea statutului judecătorilor și procurorilor.

AUTOADMINISTRAREA ȘI DESCENTRALIZAREA ADMINISTRATIVĂ

10. Adunările generale considera că se impune modificarea prevederilor legislative în sensul instituirii principiilor autoadministrării și descentralizării administrative pentru asigurarea funcționării eficiente a instanțelor judecătorești și parchetelor.

Adunările generale ale judecătorilor și procurorilor instanțelor judecătorești din România, odată cu adoptarea prezentei Rezoluții, solicită Președinției, Guvernului, Parlamentului României, Consiliului Superior al Magistraturii, celorlalte autorități publice, să promoveze și să

garanteze, inclusiv prin măsuri de ordin legislativ și administrativ, rolul judecătorilor și procurorilor în statul de drept, priviți individual, cât și al autorității judecătorești în ansamblul său, în coordonatele principiilor, asumate prin textul de față.

Adunările generale ale judecătorilor și procurorilor solicită președintelui Consiliului Superior al Magistraturii să sesizeze Curtea Constituțională pentru soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre puterea judecătorească și celelalte puteri ale statului, având în vedere nerespectarea dispoziției legale privind avizul conform la adoptarea și rectificarea bugetului de stat, precum și lipsa avizelor în adoptarea și modificarea mai multor acte normative care vizează activitatea puterii judecătorești.

Adunările generale ale judecătorilor și procurorilor își rezervă dreptul de a se adresa organismelor internaționale în situația în care autoritățile naționale nu vor da curs solicitărilor formulate prin prezenta rezoluție.

7. DEMNITATE PRIN REFORMĂ ÎN SISTEMUL JUDICIAR, ÎN BENEFICUL CETĂȚENILOR (U.N.J.R.)

15 iulie 2009

Atacurile publice și decredibilizarea justiției, precum și slăbirea acestui pilon important al statului de drept prin subfinanțarea cronică, sunt îndreptate împotriva cetățeanului însuși, care nu poate fi apărat împotriva abuzurilor de orice fel de către o justiție slabă, ci numai de către o justiție puternică și independentă.

Uniunea Națională a Judecătorilor din România consideră că sistemul judiciar are nevoie de o restructurare care să se axeze în jurul următoarelor direcții de reformă:

- asigurarea unui cadru legal coerent,
- introducerea unor norme de procedură care să asigure celeritatea actului de justiție,
- asigurarea unei legături coerente între nivelul instanțelor și complexitatea cauzelor care le revin spre soluționare, inclusiv prin introducerea unui filtru administrativ,
- noi reguli de organizare judiciară care să permită soluționarea unui număr rezonabil de cauze într-un interval de timp determinat.
- un mod de administrare eficient, inclusiv de ordin financiar, care să asigure o marjă de autonomie și independență instanțelor.

Sistemul judiciar nu a beneficiat de nici o strategie privind direcții de acțiune sau măsuri pentru a asigura o funcționare eficientă, devenind subiect de campanie electorală al unei clase politice care nu dorește reformarea acestuia.

Lipsa acestei strategii se resimte în măsurile haotice ale M.J.L.C. inclusiv în ce privește plata sporului de risc și solicitare neuropsihică. Această situație trenează din martie 2008, moment de la care se impunea a se adopta o legislație coerentă, prin care acesta să fie legiferat ori să fie abrogat și să fie asigurată o indemnizație corespunzătoare responsabilității magistraților.

Încărcătura de dosare, lipsa de spațiu corespunzător, lipsa unui cadru legal stabil și coerent pentru soluționarea cauzelor, a unor reglementări pentru a degreva judecătoria de cauzele ce trebuie soluționate administrativ, lăsând loc cauzelor complexe, în acțiunile legislativului și executivului de a arunca asupra puterii judecătorești blamul pentru încălcări ale CEDO în condițiile în care culpa nu aparține acestora, au determinat reacția magistraților.

Un judecător soluționează săptămânal un număr cuprins între 60 și 120 de dosare, aceasta însemnând o presiune inumană asupra acestuia.

Procedurile sunt reglementate de așa natură încât împiedică judecarea cu celeritate a majorității cauzelor, oricât de mult efort ar depune judecătorul pentru a le soluționa rapid. Volumul extrem de mare de muncă pe judecător duce la epuizare, lipsă de timp, act de justiție în detrimentul justițiabilului.

Mult așteptata modificare a normelor de procedură nu conferă magistraților siguranța rezolvării problemelor privind volumul de muncă și celeritatea actului de justiție, în condițiile în care nu există un studiu de impact cu privire la necesarul de resurse umane la nivelul fiecărei instanțe.

Condițiile reale de muncă într-o instanță se caracterizează prin: lipsă de personal, sedii insalubre, neigienizate, fără spațiu corespunzător, situația fiind cunoscută de autorități incapabile să gestioneze sumele alocate.

În contextul în care efortul uman și profesional al magistraților de a menține activitatea de judecată la un nivel european a crescut, dezinteresul celorlalte puteri a fost constant, iar prin atacuri directe împotriva statutului magistraților a fost influențată în mod negativ și total fals opinia publică.

Atacurile publice și decredibilizarea justiției sunt îndreptate împotriva cetățeanului însuși, care nu poate fi apărat împotriva abuzurilor de orice fel de către o justiție slabă, ci numai de către o justiție puternică și independentă.

Data fiind această întreagă situație, înțelegem să aducem la cunoștința opiniei publice solicitările judecătorilor și invităm pe reprezentanții puterii executive, în special pe domnul prim-ministru Emil Boc și pe domnul ministru Cătălin Predoiu, în prezența reprezentanților judecătorilor, la tratative pe marginea acestora, în vederea stabilirii unei strategii clare privind sistemul judiciar.

PE TERMEN SCURT, PÂNĂ LA 01.09.2009, JUDECĂTORII SOLICITĂ:

- 1. Elaborarea urgentă a unei strategii privind sistemul judiciar**
- 2. Recunoașterea justiției drept domeniu strategic.** Justiția este singurul domeniu supus mecanismului de cooperare și verificare al Comisiei Europene.
- 3. Alocarea imediată a sumelor reprezentând taxe judiciare de timbru de la bugetele locale la bugetul MJLC, în vederea finanțării activității instanțelor** - taxele de timbru și timbrul judiciar trebuie să revină ca sursă bugetară a justiției printr-o ordonanță de urgență emisă de Guvernul României. Asemenea este situația altor sume precum amenzile judiciare.
- 4. Verificarea imediată a modului de distribuire a resurselor financiare** prin intermediul M.J.L.C. către autoritățile și instituțiile finanțate din acest buget
- 5. Eliminarea acordării premiilor, stimulentei și procentelor legale din timbrul judiciar magistraților și personalului asimilat din Ministerul Justiției și CSM și utilizarea sumelor pentru finanțarea activității instanțelor.**
- 6. Eliminarea sporului de conducere pe care îl primesc directorii din M.J.L.C. dacă sunt magistrați sau asimilați acestora.**
- 7. Devansarea până la 01.01.2010 a plății tranșei restanțelor salariale stabilite pentru anul 2010 prin O.U.G. 71/2009.**
- 8. Înlăturarea discriminărilor produse în remunerarea magistraților, pentru drepturi stabilite pe viitor, în ce privește diverse sporuri și indemnizații, prin adoptarea urgentă a unor modificări legislative de substanță în materia salarizării magistraților.**

ELEMENTE NECESAR A FI AVUTE ÎN VEDERE ÎN ELABORAREA STRATEGIEI PRIVIND SISTEMUL JUDICIAR

Pe termen mediu: 01.01.2010

- 1. Trecerea bugetului instanțelor judecătorești la I.C.C.J..** Emiterea imediată a unei hotărâri de guvern prin care să se stabilească etapele necesare preluării bugetului de la MJLC
- 2. Constituirea unui buget propriu,** neafat sub administrarea puterii executive. Criza financiară implică necesitatea stabilirii unor priorități în privința folosirii fondurilor publice, astfel încât justiției să i se acorde **un procent de 1% din PIB. În prezent Ministerului Turismului i-a fost alocat un procent dublu în raport de Ministerul Justiției.**
 - 2.1 Determinarea bugetului instanțelor și parchetelor, prin asocierea autorității judiciare la determinarea necesarului bugetar**
 - 2.2 Autonomia financiară a instanțelor:** negocierea sumelor pentru justiție cu repartizarea pe instanțe, în funcție de o proiecție a numărului de dosare care vor fi soluționate de fiecare instanță (previziune realizată de conducerea respectivei instanțe).
- 3. 3.1 Evaluarea volumului de muncă**
 - 3.2 Modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor,** în vederea stabilirii unui management corect al ședinței de judecată și al dosarelor.

4. Reorganizarea instanțelor judecătorești pentru a răspunde nevoilor cetățenilor

- **Redistribuirea posturilor rezultate din pensionări de la instanțele superioare** (curți de apel, Înalta Curte de Casație și Justiție) către instanțele inferioare supraaglomerate (judecătorii, tribunale). O raționalizare a instanțelor se impune cu atât mai mult pe termen lung, spre a evita un colaps al sistemului judiciar, față de posibilele modificări ale Codurilor de procedură civilă și penală în materia competenței. Efectuarea unor studii de impact necesare în vederea aplicării noilor coduri de procedură civilă și penală.

- **Personal auxiliar suficient**, astfel încât un grefier să lucreze cu un singur judecător.

- **Un jurist-documentarist** cu rol de a asista judecătorul (căutarea de acte normative incidente cauzei, inclusiv practica, verificarea jurisprudenței, pregătirea draftului hotărârilor simple etc. după modelul law-clerks din sistemul anglo-saxon) sau suplimentarea numărului de dactilografi în instanțele cu volum mare de muncă.

- **Reconsiderarea politicii de resurse umane la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii și Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești**, constând în încadrarea cu statut permanent a posturilor cu specialiști în diferitele domenii de expertiză. **Reducerea schemelor de personal a C.S.M. și M.J.L.C.**

- **Înlăturarea detașării judecătorilor la alte autorități publice altele decât instanțele judecătorești și Institutul Național al Magistraturii: birourile electorale, Oficiul Registrului Comerțului etc.** Acestea s-au realizat în condiții lipsite de transparență, fără evaluarea necesarului de personal la instituțiile implicate și fără verificarea ariei de expertiză solicitată de instituția la care se face detașarea. Indiferent de domeniul de activitate, (statistică judiciară, resurse umane, informare publică, relații cu presa, planificare și execuție bugetară, elaborare strategii de dezvoltare, cooperare judiciară internațională), instituția detașării a transformat sistemul judiciar într-o veritabilă bază de resurse umane.

- **Interdicția prin lege a numirii ca magistrați a foștilor avocați în localitatea în care aceștia au profesat.** În condițiile existenței unor incompatibilități privind calitatea de avocat a foștilor magistrați, legiuitorul a “omis” includerea unor incompatibilități constând în interdicția numirii ca magistrați a foștilor avocați în localitatea în care aceștia au profesat. Este necesară introducerea unei reglementări în acest sens. În argumentarea acestei solicitări, trebuie avută în vedere expunerea de motive la Carta Europeană a Statutului Judecătorilor, în care se arată că *“un avocat nu poate fi repartizat imediat ca judecător în orașul în care au profesat anterior ca avocat”*, pe același considerent pentru care *“un judecător nu poate fi repartizat la tribunalul dintr-un oraș al cărui primar este soț/soție, tată sau mamă a respectivei persoane”*.

- **Reducerea cuantumului onorariilor pentru avocații din oficiu.** Spre exemplu, onorariul pentru un avocat din oficiu este același, indiferent dacă dosarul se finalizează la primul termen sau nu. Onorariul pentru asistența juridică oferită în week-end este dublu față de cel normal, deși magistratul care participă în aceeași cauză nu beneficiază de nici un spor pentru aceeași rațiune.

Pe termen lung: 01.01.2011

1. Măsuri de fluidizare a proceselor de judecată

1.1 Introducerea sistemelor alternative de soluționare a litigiilor, cu obligativitatea parcurgerii acestora, în cauze de o însemnătate redusă și susținerea financiară de către stat a costurilor pe care le implică, pentru a încuraja într-o primă fază parcurgerea de către părți a acestei proceduri, punerea efectivă în aplicare a reglementărilor legale privind medierea.

1.2 Simplificarea procedurilor și reconsiderarea căilor de atac, în raport de complexitatea cauzelor, cu stabilirea unui filtru de admisibilitate sau oportunitate, fără a fi încălcat dreptul la o cale efectivă de atac

1.3 Instituirea și în cauzele civile a obligației de plată a cheltuielilor de judecată avansate de stat, utilizarea cel puțin a unei părți din veniturile încasate la Registrul Comerțului pentru finanțarea activității instanțelor, mărirea taxelor judiciare de timbru acolo unde acestea sunt derizorii ori calcularea taxelor de timbru la valoare acolo unde se impune, ex. partaj, mărirea taxelor pentru căile de atac.

1.4 Reorganizarea de urgență a corpului experților judiciari astfel încât judecătorii să beneficieze de servicii rapide, expertize de calitate și pertinente.

2. Elaborarea unei strategii privind ameliorarea condițiilor de muncă din cadrul instanțelor

a. **Evaluarea situației tuturor sediilor de instanțe și parchete.** Finalizarea și urgentarea lucrărilor finanțate prin programe derulate de Banca Mondială.

b. **Desființarea instanțelor cu un volum de activitate sub 1500 dosare pe an.**

c. **Afișarea electronică a listei dosarelor și evidențierea cauzei care este în curs de soluționare** și acelora care urmează pe un tablou în exteriorul sălilor de ședință pentru a descongiona sălile de judecată

3. Obligativitatea consultării efective a C.S.M. și a asociațiilor profesionale ale magistraților în procesul formulării/elaborării politicilor publice în justiție și în materia adoptării de acte normative de interes pentru sistemul judiciar. O *consultare efectivă, și nu formală*, prin reglementarea unor termene precise în care trebuie comunicate punctele de vedere ori avizele (în cazul C.S.M.). Dacă într-adevăr se dorește consultarea C.S.M. sau a asociațiilor profesionale este absolut necesar ca proiectul de act normativ să le fie comunicat acestora în termene utile pentru a se putea prezenta puncte de vedere pertinente și nu așa cum se practică, din păcate, în consultarea magistraților pe diferite aspecte administrative/organizatorice și nu numai, adică „de azi pe mâine”.

4. Reorganizarea categoriei personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor.

**8. PETIȚIA DEMNITĂȚII,
ADRESATĂ DOMNULUI MINISTRU AL JUSTIȚIEI ȘI LIBERTĂȚILOR CETĂȚENEȘTI,
CATĂLIN MARIAN PREDOIU**

25 iunie 2009

Domnule ministru,

Constatăm agravarea fără precedent în istoria de după 1989 a situației sistemului judiciar, pe de o parte ca urmare a neputinței complete a Ministerului Justiției de a-i gestiona corespunzător interesele, iar pe de altă parte datorită tolerării și deseori alimentării atacurilor publice și mesajelor guvernamentale la adresa siguranței și stabilității statutului judecătorilor.

Instanțele judecătorești se află deja în pragul *haosului*, atât datorită epuizării resurselor materiale necesare pentru funcționarea lor curentă, cât și datorită acțiunilor guvernamentale și ministeriale incoerente și agresive cu privire la statutul și drepturile judecătorilor.

Domnule ministru,

Sunteți direct răspunzător pentru situația actuală din justiție, atât pentru **blocajul funcțional iminent** al instanțelor cât și pentru **tensiunile sociale acumulate** și care pot exploda oricând, cu consecințe imprevizibile pentru societatea românească.

Lipsa de determinare în apărarea intereselor sistemului judiciar, dezinteresul manifest pentru situația concretă a instanțelor și drepturile judecătorilor, lipsa oricărei autorități în Guvernul României, evidenta lipsă de sprijin politic din partea partidelor aflate la Guvernare, atitudinea sfidătoare și pedagogică cu care tratați judecătorii, au făcut ca astăzi să fiți ministrul unui cazan în plină fierbere.

Domnule ministru,

Veți rămâne cu siguranță în memoria noastră ca ministrul care nu a vizitat măcar o singură instanță în întregul său mandat, ca ministrul care a pledat la Curtea Constituțională împotriva intereselor evidente ale propriului său sistem și ca ministrul care, în schimbul adoptării unor coduri, a consimțit la desființarea demnității instanțelor, aduse în situația de a organiza chete pentru plata materialelor necesare ori de a se umili în fața furnizorilor de servicii pentru păsuirea datoriilor.

Domnule ministru,

Constatăm că activitatea dvs. ca ministru al justiției este catastrofală pentru sistemul de instanțe din România.

Vă aducem la cunoștința că judecătorii nu mai au nici o așteptare pozitivă de la mandatul dvs., având convingerea că nu sunteți în stare să rezolvați problema crizei acute din justiție, ci doar eventual s-o agravați până la punctul de unde nu va mai exista cale de întoarcere.

Vă solicităm să aveți decența de a recunoaște dvs. înșivă că nu puteți face nimic pentru îmbunătățirea situației și împiedicarea blocajului general a activității instanțelor care se anunță.

Vă solicităm să evaluați onest riscurile privind distrugerea definitivă a justiției prin continuarea mandatului dvs., să ne mai dați nouă și instanțelor o ultimă șansă și să luați singura măsură ce v-a mai rămas și care în același timp poate însemna o speranță pentru sistemul judiciar, **aceea de a vă înainta neîntârziat demisia de onoare.**

9. PROTESTUL JUDECĂTORIEI SECTORULUI 1 BUCUREȘTI

6 iulie 2009

Având în vedere direcția spre care se îndreaptă sistemul judiciar din România,

Luând act că managerii acestui sistem, respectiv Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești și Consiliul Superior al Magistraturii, nu au întreprins acțiuni concrete pentru:

- asigurarea efectuării în România a unui act de justiție european ale cărui exigențe judecătorul român este chemat a le îndeplini;
- asigurarea unui volum optim de muncă;
- asigurarea unei salarizări corespunzătoare, coerente, previzibile, așa cum în nenumărate rânduri a recomandat Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni și Comitetul Miniștrilor din cadrul Consiliului Europei;

Ținând seama de condițiile inumane de muncă de la nivelul acestei instanțe care favorizează în mod obiectiv și iresponsabil săvârșirea nedoritelor erori judiciare, întârzierea soluționării cauzelor, întârzierea în redactarea hotărârilor judecătorești pronunțate,

Observând că hotărârile judecătorești nu mai au în România, care se pretinde stat de drept, niciun efect, fiind încălcate, nesocotite în mod iresponsabil de cei în contradictoriu cu care au fost date, debitori care își eșalonează singuri, prin acte unilaterale, datoriile ce le revin prin lege și prin hotărâri judecătorești date în numele legii,

Luând act că în România drepturile salariale ale magistraților, prevăzute de lege, recunoscute prin hotărâri judecătorești, sunt invalidate prin ordine, circulare, acte administrative ce nu s-ar justifica decât în scopul aplicării legii, iar nu contra legem,

Judecătorii din cadrul Judecătoriei Sectorului 1 București au decis ca, începând cu data de 07.07.2009, să nu mai participe la denigrarea actului de justiție și, față de toate cele de mai sus, judecătorii din cadrul Judecătoriei Sectorului 1 București au decis ca, începând cu data de 07.07.2009, să nu mai între în ședințele de judecată până la momentul la care cei responsabili de sistemul justiției nu vor veni cu măsuri concrete pentru garantarea unui act de justiție european, înlăptuit de un judecător european, potrivit tuturor avizelor și recomandărilor europene.

10. MINUTA

ÎNTÂLNIRII DE LA SEDIUL CURȚII DE APEL BUCUREȘTI

8 iulie 2009

Având în vedere

Lipsa unor condiții decente de lucru în instanțe, în birouri și în sălile de judecată (spații igienizate corespunzător, climatizarea sălilor de judecată și a birourilor),

Intensificarea atacurilor la adresa statutului magistraților, prin rectificări bugetare negative, care afectează atât calitatea actului de justiție, cât și stabilitatea profesiei, ca urmare a remunerării deficitare a judecătorilor,

Încărcătura de dosare pe care judecătorii le au de soluționat în perioada vacanței judecătorești și lipsa măsurilor efective pentru asigurarea unui act de justiție de calitate și în termene rezonabile,

Lipsa fondurilor instanțelor judecătorești pentru materiale consumabile (hârtie, toner pentru imprimantă etc.) și pentru comunicarea actelor de procedură,

Participanții au căzut de acord asupra următoarelor puncte:

1. Reprezentanții instanțelor și asociațiilor profesionale au hotărât **susținerea atitudinilor de protest ale judecătorilor și personalului auxiliar din instanțele din București.**

2. Se solicită judecătorilor din cadrul tuturor instanțelor **asumarea acestei forme de protest, prin întreruperea activității începând de joi, 09.07.2009, zilnic, câte 3 ore, pentru o perioadă nedeterminată.**

Formele de protest vor continua până la soluționarea problemei finanțării justiției, alte modalități urmând a fi avute în vedere ulterior.

3. **Se solicită ordonatorilor secundari și terțiari de credite să refuze calcularea cererilor de deschidere de credite lunare, începând cu luna iulie 2009, fără luarea în considerare a sporului de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică.** Se solicită, de asemenea, acestora să acționeze în justiție împotriva deschiderilor de credite parțiale, insuficiente pentru asigurarea funcționării curente a activității instanțelor.

4. Toți judecătorii, care consideră că li s-au încălcat drepturile, prin neexecutarea unor hotărâri judecătorești irevocabile, **vor completa individual și vor depune organizat, într-un interval de o săptămână, ce va fi anunțat ulterior, plângeri împotriva Statului Român, îndreptate către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.**

5. Având în vedere blocarea reformelor din sistemul judiciar, agravarea situației resurselor materiale și umane, **se solicită Comisiei Europene păstrarea mecanismului de cooperare și verificare privind reforma justiției în coordonatele aplicate în prezent.**

6. **Se solicită implicarea I.C.C.J., în calitate de reprezentant al puterii judecătorești, prin convocarea Adunării generale a judecătorilor, la care să participe reprezentanți ai tuturor adunărilor generale ale instanțelor din România, pentru a adopta un plan de măsuri concrete cu privire la starea sistemului judiciar.**

7. Se recomandă judecătorilor **contestarea individuală a modului de stabilire a drepturilor salariale, prin formularea contestației prevăzute de art. 36 din O.U.G. nr. 27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor**, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției, în perioada imediat următoare comunicării fluturașilor privind indemnizația lunară.

8. Asociațiile profesionale **recomandă instanțelor luarea tuturor măsurilor pentru a se degreva judecătorii titulari ai completelor de judecată, cu încărcătură mare, de exercitarea unor activități administrative suplimentare.**

9. Se solicită judecătorilor din cadrul tuturor instanțelor să refuze participarea în cadrul birourilor, secțiilor și comisiilor electorale ce se vor înființa în vederea desfășurării alegerilor prezidențiale.

Asociațiile profesionale vor hotărî dacă este necesară formularea unei **plângeri penale împotriva ministrului justiției și a ministrului finanțelor publice**, pentru săvârșirea unor infracțiuni de serviciu, precum și **sesizarea Comisiilor parlamentare de anchetă, context în care este necesară demiterea ministrului justiției, pentru administrarea deficitară a finanțelor justiției.**

11. CRONICA UNEI MORȚI ANUNȚATE: *SITUAȚIA FINANCIARĂ REALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI*¹⁵

(A. Neacșu, extras)

26 iulie 2009

REZUMAT

Bugetul alocat instanțelor judecătorești din România prin legea bugetului de stat, iar ulterior prin distribuire de către ordonatorul principal de credite Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești (M.J.L.C.) este **total insuficient** pentru a asigura funcționarea normală a acestora pe cuprinsul anului 2009. Acest lucru era evident încă din prima zi de adoptare a legii bugetului de stat, împărțirea fondurilor între curțile de apel având loc cu un deficit cunoscut de ordonatorul principal de credite (M.J.L.C.), în condițiile căruia era garantată asigurarea funcționării instanțelor pentru cel mult primul semestru.

Înmulțirea semnalelor de alarmă trase public de instanțe în ultima perioadă în ce privește blocarea activității lor se datorează atingerii unui **prag critic** care va exploda la redeschiderea anului judecătorec (1 septembrie 2009). Cea mai mare parte a instanțelor au epuizat *integral* sumele de bani cuprinse în bugetele lor la alineatele bugetare din care se suportă serviciile și se achiziționează bunurile **în lipsa cărora instanțele nu pot funcționa**: energie electrică, comunicarea prin Poșta Română a citațiilor, hotărârilor judecătorești și a celorlalte acte procedurale, combustibil auto, hârtie imprimantă, consumabile ș.a.

Potrivit legii, constituie infracțiune angajarea de cheltuieli de către ordonatorii de credite cu depășirea limitelor maxime ale creditelor bugetare aprobate. Altfel spus, **președinții instanțelor care ulterior epuizării unui alineat bugetar acceptă furnizarea de servicii ori bunuri în continuare (cum ar fi energie electrică, ori transmiterea de citații) încalcă cu consecințe penale disciplina financiară**. Acesta este motivul pentru care concluzia principală a acestui studiu este că instanțele se află în pragul *colapsului*, luna *septembrie* putând aduce **blocajul funcțional general al sistemului judiciar**.

Într-o evaluare aproximativă, în baza informațiilor financiare reduse deținute, deficitul financiar al instanțelor pentru bunurile și serviciile necesare funcționării lor se cifrează la cca. 100.000.000 lei, adică încă o dată bugetul actual.

Lipsa de transparență a Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, asumarea de către acesta a unei strategii de minimalizare a situației financiare a instanțelor, deturnarea atenției spre problema sporurilor și restanțelor salariale constatate prin hotărâri judecătorești, dar și incapacitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești de a comunica public într-o manieră organizată nivelul subfinanțării, au condus la **dezinformarea opiniei publice, a Guvernului, a Parlamentului și a clasei politice cu privire la dimensiunea reală a situației de blocaj financiar a instanțelor judecătorești**.

La agravarea situației financiare au contribuit și unele decizii greșite de politică publică luate la nivelul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, care au condus la grevarea bugetelor instanțelor de creșterea neprevăzută a costurilor unor servicii, dar și lipsa de implicare a Guvernului și a M.J.L.C. în activitatea legislativă a Parlamentului, permițând astfel

¹⁵ A. Neacșu, Asociația Societatea pentru Justiție. Raportul a fost prezentat și în conferința de presă organizată de Asociația Magistraților din România în data de 27 iulie 2009, cu tema "Finanțarea sistemului judiciar din România. Colaps sau declin."

adoptarea în absența unor studii de impact a unor reglementări cu efect imediat asupra creșterii cheltuielilor efectuate de instanțele judecătorești.

Cea mai eronată decizie din acest punct de vedere o reprezintă majorarea cu până la 300% a onorariilor pentru asistență juridică gratuită, fără ca aceste noi niveluri să fie avute în vedere la construirea bugetelor instanțelor judecătorești.

Bugetul instanțelor între criza economică și lipsa de voință politică

În 2009, prin legea bugetului de stat, Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești a primit suma de 111.409.000 lei (aproximativ 26 milioane euro) la Titlul II, Bunuri și servicii.

Aceasta reprezintă **82,62% din valoarea deschiderilor de credite bugetare efectuate în anul 2008 la acest titlu de cheltuieli**. Această valoare nu are în vedere rectificarea negativă efectuată în aprilie 2009¹⁶, când bugetul ministerului a fost rectificat cu suma totală de 61.253.000 lei din care 20.370.000 lei numai la bunuri și servicii.

După rectificare, Titlul II, Bunuri și servicii, a rămas la valoarea de 91.039.000 lei (aproximativ 21,5 milioane euro), **ceea ce reprezintă doar cca. 65% din valoarea deschiderilor de credite bugetare efectuate în 2008**.

Contrar afirmațiilor publice ale ministrului justiției¹⁷, bugetul alocat M.J.L.C. în cursul anului 2008 a fost - în cifre absolute, la care se adaugă creșterea prețurilor și tarifelor - mai mic decât cel alocat în anul 2007, ceea ce subliniază odată în plus gradul de subfinanțare curentă a instanțelor.

Evoluția alocărilor prin legile bugetului de stat, deci fără a se avea în vedere rectificările bugetare succesive, pentru Titlul II, Bunuri și servicii în cadrul bugetului M.J.L.C. a fost următoarea:

2006 – **105.066 mii lei**¹⁸
2007 – **141.834 mii lei**¹⁹
2008 – **99.935 mii lei**²⁰
2009 – **91.039 mii lei**

În concluzie, instanțele se află în al doilea an succesiv de scădere semnificativă a alocațiilor bugetare pentru cheltuielile de funcționare propriu-zisă, **bugetul din acest an reprezentând doar 64,18% din bugetul alocat cu aceeași destinație în 2007**.

(...)

¹⁶ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2009¹⁶ cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 249, din 14 aprilie 2009

¹⁷ A se vedea pledoaria ministrului Justiției și Libertăților Cetățenești, **Cătălin Predoiu**, în favoarea Guvernului și a Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești susținută în fața judecătorilor Curții Constituționale cu ocazia discutării cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritatea judecătorească, reprezentată de Consiliul Superior al Magistraturii, pe de o parte, și autoritatea executivă, reprezentată de Guvernul României și Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești, pe de altă parte, cerere formulată de președintele Consiliului Superior al Magistraturii.

¹⁸ <http://www.mfinante.ro/buget/buget2006/pdf/tit17.pdf>

¹⁹ <http://www.mfinante.ro/buget/buget2007%5Cpdf/tit17.pdf>

²⁰ <http://www.mfinante.ro/buget/buget2008%5Cpdf/tit17.pdf>

Concluzii.

Situația financiară a instanțelor este mult mai dezastruoasă decât rezultă din luările de poziție oficială ale Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești. Acest lucru se datorează doar parțial stării economice de criză generală, corespunzând în același timp trendului de subfinanțare a instanțelor început la 01.01.2008. De asemenea, unele decizii manageriale ale M.J.L.C. (majorarea onorariilor avocaților din oficiu, generalizarea obligației de încheiere a contractelor cu Poșta Română) și Parlamentului (creșterea volumului de comunicări efectuate de instanțe) au contribuit la agravarea gradului de îndatorare a instanțelor judecătorești.

La sfârșitul primului semestru al anului bugetar 2009, foarte multe instanțe și-au epuizat integral sumele prevăzute pentru acoperirea cheltuielilor cu bunuri și servicii cu caracter funcțional, în absența cărora nu pot funcționa.

Potrivit art. art. 4. alin (2) din Legea nr. 500/2002 a finanțelor publice, republicată, «*Sumele aprobate, la partea de cheltuieli, prin bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în cadrul cărora se angajează, se ordonânțează și se efectuează plăți, reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite*», iar potrivit alin (3) «*Angajarea cheltuielilor din aceste bugete se face numai în limita creditelor bugetare aprobate.*»

Potrivit art. 71 din aceeași lege, «*Nerespectarea prevederilor art. 4 alin. (2) și (3) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă de la 50 milioane lei la 100 milioane lei.*»

Altfel spus, **angajarea cheltuielilor de către ordonatorii de credite cu depășirea limitelor creditelor bugetare aprobate este interzisă și constituie infracțiune la disciplina financiară.** Nici o cheltuială din fonduri publice nu poate fi angajată, ordonanțată și plătită dacă nu este aprobată potrivit legii și nu are prevederi bugetare. Ulterior epuizării fondurilor bugetare pe alineate, **ordonatorii de credite nu mai pot angaja alte cheltuieli, chiar dacă furnizorii de bunuri și servicii ar dori benevol continuarea prestării acestora. Spre exemplu, un contract cu furnizorul de energie electrică trebuie reziliat imediat ce s-au epuizat sumele aprobate la acest tip de cheltuieli, nefiind posibilă îndatorarea instituției publice peste plafonul maxim aprobat în buget.**

Cele mai vulnerabile tipuri de cheltuieli sunt cele legate de suportarea trimiterilor poștale, suportarea ajutorului public judiciar, plata energiei electrice și a carburanților pentru parcul auto.

În absența unei suplimentări substanțiale a fondurilor alocate instanțelor judecătorești, în regim de urgență, **activitatea de judecată în România poate fi complet blocată începând cu 1 septembrie 2009.**

12. COMUNICAT DE PRESĂ AL CURȚII DE APEL TÂRGU MUREȘ

19 august 2009

Azi 19 august 2009, ora 12,00, la Curtea de Apel Târgu Mureș, a avut loc Adunarea Generală a Magistraților din raza de activitate a Curții de Apel Târgu Mureș, prilej cu care au fost supuse dezbaterilor următoarele aspecte:

1. Proiectul legii cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și efectele concrete ale acesteia pornind de la principiile enunțate în art. 126 din lege.

2. Propuneri privind eficientizarea activității instanțelor, cu referire la respectarea strictă a programului de lucru; numărul și complexitatea cauzelor pentru fiecare ședința de judecată.

În urma dezbaterii asupra aspectelor menționate mai sus s-au evidențiat următoarele:

Cu privire la punctul 1 din convocator, analizând efectele concrete ale aplicării grilei de salarizare cuprinse în legea cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, s-a constatat o diminuare substanțială a veniturilor magistraților; discrepanțe nejustificate în salarizarea judecătorilor ce ocupă funcții de conducere prin raportare la judecătorii ce ocupă funcții de execuție; aplicarea unor coeficienți de ierarhizare foarte mici pentru judecătorii stagiați (3,70) și aplicarea unor coeficienți de ierarhizare nejustificat de mari consilierilor Ministrului Justiției și Libertăților Cetățenești cât și a consilierilor președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. Cu referire la acest ultim aspect, coeficientul de ierarhizare a consilierilor din Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești este de 9,20 iar a judecătorilor de Curte de Apel cu o vechime între 10-15 ani este de 6,70, a judecătorilor de Tribunal cu aceeași vechime este de 6,35, a judecătorului de Judecătorie cu aceeași vechime este de 5,10.

În modalitatea în care a fost concepută grila de salarizare, ea menține și acutizează actualele inechități și afectează în mod negativ judecătorii stagiați precum și judecătorii cu funcții de execuție.

Pornind de la principiile enunțate în art. 126 din proiectul de lege, judecătorii prezenți la Adunarea Generală consideră că aceste principii sunt doar afirmate, puterea judecătorească fiind doar formal recunoscută ca loc și rol în statul de drept.

Prin art.126, alin.2 din Legea cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice „salarizarea judecătorilor și procurorilor trebuie să le asigure o reală independență economică, condiție necesară pentru protecția acestora împotriva oricărei atingeri aduse independenței și imparțialității lor în îndeplinirea actului de justiție”. În condițiile în care veniturile magistraților sunt rezultatul înmulțirii coeficienților de ierarhizare menționați mai sus cu salariului de bază minim brut pe țară potrivit H.G 1051/2008, principiul enunțat de art. 126, alin.2 rămâne doar o simplă afirmație.

De asemenea în urma analizei proiectului de lege judecătorii prezenți au constatat că nu este respectat principiul egalității puterilor în stat, în condițiile în care membrii ai puterilor executive și legislative beneficiază de „bunăvoința” redactorului proiectului dat publicității, aceștia din urmă având o grilă mult mai favorabilă în comparație cu membrii puterii judecătorești.

Față de constatările enunțate mai sus magistrații au decis, adoptarea în mod gradual a unor forme de protest care să nu afecteze drepturile și interesele justițiabililor ca de exemplu: participarea la ședințele de judecată fără însemnele distinctive (robă, insigne, bavetă) până la data de 31 august inclusiv, și refuzul unanim de a participa la alegerile prezidențiale din luna noiembrie în calitate de președinți ai birourilor electorale. Au fost propuse și alte forme de protest, care vor fi puse în aplicare ulterior datei până la care se desfășoară forma de protest menționată mai sus.

Cu privire la punctul 2 din convocator, referitor la volumul de muncă cu implicații directe asupra programului legal de lucru, Adunarea Generală a magistraților a dezbătut necesitatea respectării stricte a dispozițiilor codului muncii, respectiv a programului de 8 ore/zi. În acest sens s-a hotărât abordarea unor măsuri administrative de către președinții instanțelor în vederea diminuării numărului de dosare pe ședință de judecată pentru a asigura condiții normale de muncă pentru magistrați, având în vedere faptul că o ședință de judecată presupune studiu acesteia, documentarea judecătorului, dezbaterile în ședință publică, deliberările, pronunțarea hotărârii și redactarea acesteia.

13. APEL

CĂTRE JUDECĂTORI PENTRU APĂRAREA INDEPENDENȚEI JUSTIȚIEI (R.N.A.G.)

24 august 2009

CĂTRE

Președinții Curților de Apel, ai Tribunalelor și ai Judecătoriilor,

Stimata doamnă/stimate domnule președinte,

Față de degradarea fără precedent, pe parcursul acestui an, a statutului profesional și economic al judecătorilor, e nevoie mai mult ca niciodată să adoptăm o **POZIȚIE FERMĂ** care să convingă clasa politică și populația că *independența justiției nu este o chestiune negociabilă între decidenții publici, ci este un imperativ al statului de drept.*

Pentru aceasta este necesar ca fiecare judecător, în cadrul adunării generale a instanței din care face parte, să își exprime poziția față de modul în care politicul a decis să înfrângă independența justiției, să nu se supună autorității hotărârilor judecătorești și să arunce anatema asupra unui corp de elită. Totodată, judecătorii trebuie să realizeze că politicul încearcă să ne intimideze și să ne controleze prin diverse metode, de la o campanie de dezinformare și știrbire a prestigiului exercitată prin intermediul mass-media, la controlul financiar al modului de funcționare al instanțelor și intenția explicită de a zdruncina stabilitatea și siguranța mandatului inamovibil al judecătorilor.

În aceste condiții, formulam prezentul

APEL CĂTRE JUDECĂTORI PENTRU APĂRAREA INDEPENDENȚEI JUSTIȚIEI

și **vă propunem a convoca adunările generale ale judecătorilor.** Totodată, vă propunem o **platformă de comunicare** care să permită judecătorilor accesul direct și netrunchiat la mișcările de protest adoptate de colegi și la acțiunile instituțiilor publice în ceea ce ne privește.

A. În privința primului punct

Vă reamintim că în perioada 24-29 aprilie 2009, toate adunările generale ale judecătorilor și procurorilor din România au adoptat **Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea.** Reamintim că principiile acestei rezoluții, însușite și de Consiliul Superior al Magistraturii, sunt următoarele:

- înlăturarea discrepanțelor și discriminărilor privind salarizarea magistraților și a personalului auxiliar;
- readucerea la bugetele instanțelor judecătorești și parchetelor a sumelor provenite din taxele judiciare de timbru și timbru judiciar;
- respectarea principiului universal al independenței judecătorilor și procurorilor prin garantarea unui statut stabil și predictibil din punct de vedere material, cu respectarea standardelor internaționale în materie;
- stabilirea unui prag minim de cel puțin 1% din produsul intern brut pentru bugetul instanțelor judecătorești și parchetelor;
- trecerea bugetului instanțelor din administrarea Ministerului Justiției la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Deși am sugerat punți de dialog și am atenționat decidenții politici cu privire la necesitatea soluționării tuturor acestor solicitări, ignorarea a fost totală, **niciuna dintre cerințele corpului de magistrați nefiind rezolvată.** Subminarea a înseși puterii judecătorești culminează în aceste zile cu promovarea unui proiect de act normativ prin care **indemnizațiile noastre**

lunare se reduc drastic, iar hotărârile judecătorești irevocabile consfințind drepturi salariale sunt în continuare ignorate. Alăturat vă punem la dispoziție calculele ce relevă viitoarele venituri ale judecătorilor, întocmite de un expert contabil potrivit ultimei variante de proiect de act normativ întocmit de Guvern.

Circumstanțele reliefate mai sus ne obligă să adoptăm forme de protest care să arate fermitatea noastră în a nu lăsa statul de drept, și așa fragil în România, să fie distrus prin înfrângerea justiției. De aceea, credem că în perioada imediat următoare, trebuie convocate adunările generale **pentru a adopta, începând cu cel mai târziu 15 septembrie 2009, una sau mai multe dintre formele de protest** discutate sau adoptate deja de adunarea generală a judecătorilor de la Curtea de Apel Timișoara (din 16.07.2009) și adunările generale ale judecătorilor de la toate instanțele din raza Curții de Apel Mureș (din 19.08.2009):

- *refuzul purtării în sala de judecată a însemnelor distinctive ale profesiei*, respectiv robă, insignă, bavetă, câtă vreme acestea nu sunt respectate de celelalte doua puteri ale statului;

- *refuzul desemnării judecătorilor în birourile electorale*, mișcare care va atrage, îndubitabil atenția mass-mediei asupra solicitărilor noastre, și pentru care vor trebui întocmite liste de semnături prin care toți judecătorii tribunalelor sa refuze această participare, urmând ca președinții de tribunale să nu procedeze la tragerea la sorți;

- *întreruperea totală a activității*, care implică stabilirea categoriilor de cauze care totuși se vor judeca;

- *normarea activității jurisdicționale și administrative* în sensul ca toată activitatea din instanțe, inclusiv în privința procedurilor de privare de libertate, să se desfășoare numai în cele 8 ore de program legal recunoscute, ceea ce implică reducerea numărului de dosare pe ședința de judecată, acordarea unor termene de judecată lungi și foarte lungi, încheierea ședințelor de judecată anterior terminării programului legal astfel încât sa existe timp pentru efectuarea pronunțărilor;

- *“tăcerea” administrativă*, prin refuzul comunicărilor instituționale cu M.J.L.C. și alte instituții publice și prin refuzul răspunsului la adrese, cereri sau alte solicitări oficiale.

Cu caracter informativ vă punem la dispoziție și o lista conținând posibile solicitări ale instanțelor în vederea respectării măsurilor cuprinse în ***Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea.***

B. În privința celui de al doilea punct

Acum, mai mult ca oricând, e nevoie de ***solidaritate*** în interiorul corpului de judecători. O organizare perfectă va duce la succesul acțiunilor noastre. Aceasta presupune identificarea canalelor prin care instanțele pot să se facă auzite într-o modalitate ***unitară și coerentă*** pentru ca acțiunile lor să se poată astfel coordona. Or, constatăm ca în prezent *nu există nicio modalitate de informare fidelă a judecătorilor* cu privire la acțiunile demarate de judecători din alte instanțe sau alte zone ale tarii, și nici cu privire la demersurile făcute de instituțiile publice sau asociațiile profesionale în vederea rezolvării gravelor probleme de sistem pe care le avem.

În acest context, vă aducem la cunoștința că am pus bazele unei structuri alcătuite din puncte de contact în fiecare instanță, reunite la rândul lor într-o rețea pe care am numit-o ***Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale Judecătorilor.***

Această rețea, care va funcționa cu precădere în spațiul virtual (internet), e concepută să reunească ***câte un judecător de la fiecare instanță*** ce va avea, în acest fel, acces la informații complete, exacte și în timp real cu privire la inițiativele, protestele, acțiunile desfășurate de către colegii din alte instanțe (informare pe orizontală). De asemenea, rețeaua va putea funcționa ca un canal de comunicare direct dintre C.S.M. și judecători, precum și între aceștia și asociațiile profesionale (informare pe verticală).

Reprezentantul local în Rețea trebuie să fie o persoană cu *acces permanent la internet* și la o *căsuță de mail*, cu *disponibilități de comunicare și diseminare* rapidă în cadrul instanței a informațiilor și documentelor primite. Vă rugăm să transmiteți datele persoanei de contact astfel desemnată (instanță, nume și prenume, telefon și adresa mail – exclus adresa de e-mail pusa la dispoziție de serverul *just.ro*) **în cel mai scurt timp posibil** la reteauajudecatorilor@yahoo.com. Rețeaua poate funcționa imediat, chiar mai înainte de organizarea adunărilor generale pentru stabilirea formelor de protest pentru luna septembrie 2009.

Vă rugăm să distribuiți acest material și instanțelor din circumscripția dvs.

În concluzie, vă rugăm:

- 1. Să convocați adunările generale ale judecătorilor până la 1 septembrie 2009**
- 2. Să desemnați, în cadrul adunării generale, sau în altă modalitate care asigură urgența, până cel târziu joi, 27.08.2009, o persoană de contact a adunării generale din instanța dvs. și să transmiteți datele de identificare pe adresa reteauajudecatorilor@yahoo.com sau la faxul 033781(...).**
- 3. Să asigurați distribuirea acestui material și a anexelor lui către judecătorii și instanțele din circumscripția dvs.**

14. COMUNICAT DE PRESA R.N.A.G.: PESTE 80% DINTRE INSTANTELE JUDECATOARESTI SE AFLA ÎN PROTEST

1 septembrie 2009

Astăzi, 1.09.2009 alte câteva zeci de instanțe au avut programate adunări generale ale judecătorilor, în cadrul cărora s-a decis adeziunea la formele de protest declanșate la nivel național.

În total s-a ajuns ca un număr de 12 curți de apel, din totalul de 15, să hotărască, în cadrul adunărilor generale ale judecătorilor, declanșarea unor forme de protest. Se afla în derularea unor forme de protest: Curtea de apel Alba Iulia, Curtea de apel București, Curtea de apel Cluj, Curtea de apel Constanța, Curtea de apel Galați, Curtea de apel Oradea, Curtea de apel Pitești, Curtea de apel Suceava, Curtea de apel Ploiești, Curtea de apel Iași, Curtea de apel Brașov, Curtea de apel Târgu Mureș. Celelalte 3 curți de apel ramase au programate adunările generale în perioada imediat următoare, în raport de situația particulară a duratei concediilor de odihnă și planificarea începutului activității de judecată.

Bilanțul tribunalelor care au avut organizate adunările generale ale judecătorilor a ajuns astăzi la 30, foarte multe altele având deja programate adunări similare până în data de 3.09.2009. Dintre tribunalele care au derulat deja adunările generale enumerăm: Tribunalul București, Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Neamț, Tribunalul Bihor, Tribunalul Bistrița Năsăud, Tribunalul Botoșani, Tribunalul Brăila, Tribunalul Buzău, Tribunalul Cluj, Tribunalul comercial Cluj, Tribunalul comercial Mureș, Tribunalul Constanța, Tribunalul Dâmbovița, Tribunalul Galați, Tribunalul Harghita, Tribunalul Hunedoara, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Iași, Tribunalul Maramureș, Tribunalul Mehedinți, Tribunalul Mureș, Tribunalul Neamț, Tribunalul Olt, Tribunalul Prahova, Tribunalul Satu Mare, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Timiș, Tribunalul Tulcea, Tribunalul Vâlcea, Tribunalul Vrancea.

Alte cca. 120 de judecătorii au avut deja organizate adunări generale ale judecătorilor, fie separat, fie împreună cu instanțele din a căror circumscripție fac parte.

O primă evaluare arată că cca. 80% din totalul instanțelor din România au aderat la derularea unor forme de protest, începând cu 31.08.2009 și până astăzi.

Sinteza solicitărilor instanțelor judecătorești, așa cum au rezultat din Hotărârile adunărilor generale centralizate de Rețeaua Adunărilor Generale ale instanțelor judecătorești (R.N.A.G.) până în acest moment sunt următoarele:

1. Salarizarea judecătorilor la nivelul celorlalte două puteri în stat, respectiv **stabilirea coeficienților de salarizare pentru judecătorii definitivii începând de la nivelul de salarizare al secretarului de stat și până la coeficientul maxim.**

3. **Trecerea bugetului instanțelor judecătorești de la Ministerul Justiției la ÎCCJ;**

4. Stabilirea pentru bugetul justiției, respectiv al curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătorilor, al I.C.C.J. și al Ministerului Public, cumulate, a unui **prag minim de 1% din PIB.**

5. Alocarea urgentă de fonduri bugetare suplimentare instanțelor judecătorești prin rectificarea bugetară

6. **Colectarea taxelor de timbru în bugetul propriu al sistemului justiției.**

7. Refuzul de participare a judecătorilor la orice activitate legată de orice fel de scrutinuri electorale, începând cu alegerile prezidențiale din noiembrie 2009.

8. Plata drepturilor salariale restante.

9. Autogestionarea de către judecător a propriei încărcături cu dosare a ședinței de judecată

10. Limitarea duratei ședințelor de judecată pentru a se respecta programul zilnic de lucru de opt ore, potrivit Regulamentului de ordine interioară a instanțelor, inclusiv activitatea de deliberare, pronunțare în ședință publică, completarea condicilor de ședință și înscrierea soluțiilor în programul informatic, fiecare instanță urmând să stabilească aceasta limită în funcție de specificul activității proprii.

11. Retragera judecătorilor din exercitarea atribuțiilor administrative.

12. Promovarea unei politici eficiente de ocupare a posturilor vacante din justiție

13. Recunoașterea justiției drept domeniu strategic de interes național și elaborarea până la sfârșitul anului a unei strategii de consolidare a sistemului judiciar

14. Încheierea unui **Pact asupra justiției**, de către puterea executivă, legislativă și judecătorească, care să garanteze respectarea recomandărilor Comitetului Miniștrilor cu privire la independența Puterii judecătorești

15. Consiliul Superior al Magistraturii să adopte un regulament privind normarea activității jurisdicționale și administrative.

16. Înalta Curte de Casație și Justiție să sesizeze Curtea Constituțională pentru declanșarea controlului de neconstituționalitate a legii de salarizare unitară.

17. Promovarea unor plângeri individuale la Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru încălcarea gravă a principiilor statului de drept.

15. COMUNICAT DE PRESĂ R.N.A.G.: SOLICITĂRILE COMUNE ALE INSTANȚELOR

3 septembrie 2009

REȚEAUA NAȚIONALĂ A ADUNĂRILOR GENERALE ALE JUDECĂTORILOR (R.N.A.G.) a centralizat hotărârile adoptate în cadrul adunărilor generale desfășurate la instanțele judecătorești din țară, fiind capabilă să vă comunice următoarele date rezultate din analiza acestora.

SOLICITĂRILE COMUNE ALE JUDECĂTORILOR, așa cum au rezultat din Hotărârile Adunărilor Generale centralizate de **R.N.A.G.** până în acest moment, sunt:

1. Salarizarea tuturor judecătorilor, indiferent de gradul instanței, la nivelul celorlalte două puteri în stat, respectiv **stabilirea coeficienților de salarizare pentru judecătorii definitivi, în contextul legii salarizării unitare, începând de la nivelul de salarizare al secretarului de stat și până la coeficientul maxim.**

2. **Garantarea nediminuării pentru toți judecătorii a veniturilor nete, cu includerea tuturor drepturilor trecute în cartelele de muncă, recunoscute prin lege și prin hotărâri judecătorești.**

3. Demararea procedurilor administrative de preluare potrivit legii, de la 1 ianuarie 2010, de către I.C.C.J. a atribuțiilor M.J.L.C. referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor, precum și a patrimoniului de sistem gestionat în prezent de M.J.L.C..

4. Stabilirea pentru bugetul justiției, respectiv al curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor, al I.C.C.J. și al Ministerului Public, cumulate, a unui **prag minim de 1% din PIB.**

5. Trecerea imediată a taxelor de timbru și a timbrului judiciar de la bugetele locale și Ministerul Justiției la bugetele I.C.C.J. și al instanțelor judecătorești, având ca destinație expresă finanțarea funcționarii acestora, prin modificarea prin **Ordonanță de Urgență a Guvernului** a prevederilor corespunzătoare din Legea nr.76/2009, precum și a sumelor încasate la bugetul de stat cu titlu de impozit pentru toate activitățile în legătură cu sistemul judiciar, a amenzilor și cheltuielilor judiciare;

6. Angajamentul ferm din partea Guvernului că vor fi plătite drepturile salariale obținute prin hotărâri judecătorești;

7. Eliminarea obligației de participare a judecătorilor la orice activitate legată de orice fel de scrutinuri electorale, începând cu alegerile prezidențiale din noiembrie 2009.

8. Recunoașterea justiției drept domeniu strategic de interes național și elaborarea până la sfârșitul anului a unei **strategii de consolidare a sistemului judiciar** precum și încheierea unui **Pact asupra justiției**, de către puterea executivă, legislativă și judecătorească, care să garanteze respectarea recomandărilor Comitetului Miniștrilor cu privire la independența Puterii judecătorești (volumul de activitate pe judecător, finanțarea sistemului judiciar, excluderea atribuțiilor nejuridice ale judecătorilor, luarea de măsuri pentru îmbunătățirea imaginii justiției, asigurarea independenței economice a magistraților).

Ca urmare a adunărilor generale desfășurate până în prezent au adoptat hotărâri cu privire la însușirea unei forme de protest **Înalta Curte de Casație și Justiție, alături de toate celelalte instanțe judecătorești din România.**

Formele comune de protest alese sunt:

- încetarea completă a activității instanțelor, de regulă începând cu 1 sau 2 septembrie 2009, și soluționarea doar în mod excepțional a unui număr redus de cauze;
- refuzul explicit și general al judecătorilor de a participa la procedurile de constituire a birourilor electorale;
- derularea relațiilor cu publicul, inclusiv în ce privește primirea cererilor de chemare în judecată și a actelor procedurale, doar prin poștă și poștă electronică.

Instanțele au decis, în totalitate, continuarea protestelor până la soluționarea solicitărilor formulate.

16. SCRISOAREA ADRESATĂ PREȘEDINTELUI SENATULUI, MIRCEA GEOANĂ, PENTRU INSTITUIREA UNEI COMISII SPECIALE²¹

14 septembrie 2009

România anului 2009 a cunoscut cea mai gravă criză interinstituțională, culminând cu protestul unanim al puterii judecătorești pe toate palierele sale – de la instanțele de bază, judecătoriile, trecând la palierele intermediare, respectiv tribunale și curți de apel, până la instanță supremă în stat, Înalta Curte de Casație și Justiție.

Efectele acestei crize sunt cunoscute, ele reflectându-se direct într-un blocaj fără precedent în istoria modernă și recentă a României la nivelul colaborării și echilibrului interinstituțional, în primul rând între puterile executivă și judecătorească.

Daca efectele crizei interinstituționale sunt palpabile, lesne de observat, mai puțin sunt clare cauzele acesteia.

Reprezentanții puterii judecătorești, semnatare ale acestei solicitări, pornesc de la premisa ca lipsa unei comunicări instituționale adecvate între puterile statului, cea judecătorească cu celelalte două puteri, a dus la excese ale celei dintâi în raport cu puterile executivă și legislativă ca și ale acestora din urma în raport cu puterea judecătorească.

De altfel, lipsa de comunicare a făcut ca cel puțin una dintre puteri să perceapă solicitările puterii judecătorești ca fiind exclusiv de natură salarială, pe când puterea judecătorească a afirmat permanent că problema esențială este legată de independența puterii judecătorești, în limite constituționale, iar solicitările acesteia nu s-au limitat la problema salarială, ci privesc independența puterii judecătorești sub multiplele ei aspecte: bugetul puterii judecătorești, statutul judecătorilor, funcționarea în parametri firești ai instanțelor etc. (anexam principalele revendicări ale puterii judecătorești așa cum au fost ele reflectate de hotărârile adunărilor generale ale judecătorilor prin rezoluția din aprilie 2009 și cele de la sfârșitul lunii august și începutul lunii septembrie 2009).

Constituția României prevede principiile statului de drept, printre care se numără chiar în debutul actului fundamental principiul *check and balance*, și anume la art. 1 paragraf 4: puterile statului se afla în separație și echilibru.

Fără îndoială că deciziile fiecărei puteri în parte se bazează pe separație, însă separația nu înseamnă și necolaborare. Dimpotrivă, cel de-al doilea concept constituțional, echilibrul, pe lângă sancțiunile reciproce inerente conceptual și factual ale acestui termen, impune colaborarea în limite constituționale ale puterilor tocmai pentru a fundamenta separația puterilor în stat.

Reprezentanții puterii judecătorești, semnatare ale acestei solicitări, îngrijorați fiind de lipsa de deschidere instituțională a uneia din puterile cu care se află în echilibru, dar, în același timp, interesați mai mult decât oricând de inițierea și dezvoltarea unui dialog constructiv și constituțional între puteri, **vă solicită cu respect**

²¹ O scrisoare similară a fost adresată, la aceeași dată, și președintelui Camerei Deputaților, d-na Roberta Anastase. Scrisoarea este semnată, în comun, de Asociația Magistraților din România, Uniunea Națională a Judecătorilor din România și Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale instanțelor judecătorești.

INSTITUIREA UNEI COMISII SPECIALE A SENATULUI ROMÂNIEI

potrivit art. 77 alin. 1 din Hotărârea Senatului nr. 28/2005, de aprobare a Regulamentului Senatului, ale cărei obiective să conștea în:

- circumscrierea cauzelor care au condus la grava criză prin care trece acum statul de drept în România (relativ la mișcarea revendicativă și la protestul unanim al puterii judecătorești);

- soluții imediate, pe termen mediu și pe termen lung de rezolvare a acestei crize, în primul rând de natură legislativă, dar și prefigurarea unor soluții de natură administrativ tehnică pe care ar trebui să le adopte celelalte două puteri pentru asigurarea independenței puterii judecătorești și a echilibrului interinstituțional între puterile statului;

- proiectarea unei **Convenții a puterilor legislative, executive și judecătorești privind separația și echilibrul acestora în stat (Pact Național pentru Justiție)**, Convenție care să reunească cele trei puteri sub semnul colaborării și echilibrului constituțional.

Credem că, în măsura în care considerați oportună constituirea unei astfel de comisii, este necesar ca dezbaterile acestei comisii să fie deschise în primul rând reprezentanților celor trei puteri, dar și Consiliului Superior al Magistraturii (ce este o altă autoritate judecătorească, cu prerogativa asigurării independenței justiției), precum și societății civile.

În baza art. 37 alin. 3 din Hotărârea nr. 28/2005, de aprobare a Regulamentului Senatului, vă rugăm să adresați invitația reprezentanților puterii judecătorești, semnatori ai prezentei solicitări, la lucrările Biroului permanent privind instituirea acestei comisii pentru a răspunde eventualelor întrebări și pentru a prezenta pe larg solicitarea.

17. PETIȚIA

APEL LA SOLIDARITATEA PUTERII LEGISLATIVE

14 septembrie 2009

Published by Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale Judecătorilor on Sep 14, 2009

Category: Justice

Region: România

Target: Parlamentul României, Senatori și Deputați ai României

Background (Preamble):

Reamintind că fundamentul statului de drept constă în separația și echilibrul puterilor în stat, potrivit art. 1 alin. 4 din Constituția României,

Constatând încălcarea gravă a principiului independenței puterii judecătorești prin imposibilitatea obiectivă de a se asigura cetățeanului dreptul de acces în mod real la un tribunal, consecință a subfinanțării cronice a sistemului judiciar, contrar celor arătate în Avizul nr. 10 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni din 23 noiembrie 2007 care obligă statele să finanțeze instanțele indiferent de fluctuațiile politice cu consecința pierderii încrederii publicului în sistemul judiciar,

Subliniind că nerespectarea hotărârilor judecătorești a devenit o conduită constantă a puterii executive ,

Având în vedere că judecătorii au obligația de a apăra democrația și statul de drept protejând drepturile și libertățile tuturor persoanelor împotriva oprimării și statului totalitar, așa cum prevede principiul 5 din Recomandarea nr. (94) 12 a Comitetului Miniștrilor și Statutul Consiliului Europei,

În respectul dispozițiilor constituționale care fac din judecători deținătorii imediați ai puterii judiciare, organism constituțional al statului român ce reprezintă însuși statul în această materie,

Petition:

Solicităm *Parlamentului României, precum și fiecărui parlamentar în parte*, ca reprezentanți ai organului reprezentativ suprem al poporului român și al unicii autorități legiuitoare a țării, să se alăture prin măsuri concrete acțiunii puterii judecătorești de promovare a independenței justiției, apărând astfel statul de drept și democrația constituțională fundamentată pe supremația Constituției, echilibrul, separația și colaborarea puterilor în stat.

Invităm puterea legiuitoare, *prin fiecare senator și deputat în parte*, să promoveze următoarele revendicări legitime ale puterii judecătorești, exprimate prin hotărârile adunărilor generale ale judecătorilor din instanțele judecătorești, în scopul consolidării statului de drept și a creșterii capacității sistemului judiciar de a-și realiza menirea constituțională de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

1. Recunoașterea justiției drept domeniu strategic de interes național și elaborarea până la sfârșitul anului a unei strategii de consolidare a sistemului judiciar precum și încheierea unui Pact asupra justiției de către puterea executivă, legislativă și judecătorească, care să garanteze respectarea recomandărilor Comitetului Miniștrilor cu privire la independența puterii judecătorești.

2. Trecerea atribuțiilor Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție.

3. Stabilirea pentru bugetul justiției, respectiv al curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătorilor, al I.C.C.J. și al Ministerului Public, cumulate, a unui prag de cel puțin de 1% din Produsul Intern Brut.

4. Trecerea imediată a taxelor de timbru și a timbrului judiciar de la bugetele locale și Ministerul Justiției la bugetele Înaltei Curți de Casație și Justiție și al instanțelor judecătorești, având ca destinație expresă finanțarea funcționarii acestora, precum și a sumelor încasate la bugetul de stat cu titlu de impozit pentru toate activitățile în legătura cu sistemul judiciar, a amenzilor și cheltuielilor judiciare prin modificarea prevederilor din Legea nr.76/2009.

5. Salarizarea tuturor judecătorilor, indiferent de gradul instanței, la nivelul celorlalte două puteri în stat.

6. Eliminarea obligației de participare a judecătorilor la activitățile nejurisdicționale, inclusiv cea legată de scrutinul electoral, începând cu alegerile prezidențiale din noiembrie 2009.

18. APEL LA CONTINUAREA PROTESTULUI²²

18 septembrie 2009

În atenția judecătorilor constituiți în Adunările Generale ale Judecătorilor

**Stimată doamnă/stimate domnule Președinte,
Stimați colegi judecători,**

Reacția corpului profesional față de degradarea fără precedent, pe parcursul acestui an, a statutului profesional și economic al judecătorilor, a fost **fermă, solidară și omogenă** la nivelul tuturor instanțelor judecătorești din România, începând cu Înalta Curte de Casație și Justiție. Protestul puterii judecătorești a arătat clasei politice și societății în ansamblu ca *independența justiției nu este o chestiune negociabilă între decidenții publici, ci este un imperativ al statului de drept.*

Potrivit centralizărilor făcute de REȚEAUA NAȚIONALĂ A ADUNĂRILOR GENERALE ALE JUDECĂTORILOR (R.N.A.G.), *organism informal creat pentru a facilita comunicările între instanțe*, la acest moment **toate instanțele judecătorești din țară se află în exercitarea formelor de protest declanșate anterior**, potrivit celor stabilite prin Hotărârile Adunărilor Generale ale Judecătorilor ce au avut loc în perioada 28.08-3.09.2009.

Majoritatea adunărilor generale au stabilit desfășurarea formelor de protest până la **soluționarea tuturor solicitărilor formulate.**

La data de 14 septembrie 2009, R.N.A.G., Asociația Magistraților din România și Uniunea Națională a Judecătorilor au solicitat Birourilor Permanente ale Senatului și Camerei Deputaților constituirea unor comisii parlamentare speciale pentru elaborarea unei *Convenții a puterilor legislative, executive și judecătorească privind separația și echilibrul acestora în stat (Pact Național pentru Justiție)*, Convenție care să reunească cele trei puteri sub semnul colaborării și echilibrului constituțional, precum și pentru identificarea unor soluții imediate, pe termen mediu și pe termen lung de rezolvare a gravei crize prin care trece statul de drept, în primul rând de natură legislativă, dar și prefigurarea unor soluții de natură administrativ tehnică pe care ar trebui să le adopte celelalte două puteri pentru asigurarea independenței puterii judecătorești și a echilibrului interinstituțional între puterile statului.

Până la acest moment nu am primit un răspuns oficial cu privire la aceste solicitări, luni 21.09.2009 fiind programată ședința Birourilor permanente reunite ale camerelor.

Joi, 17.09.2009 a avut loc prima întâlnire din cadrul dezbaterilor inițiate de Alianța pentru statul de drept (Active Watch, Transparency International Romania, Asociația Pro Democrația, Centrul de Resurse Juridice) sub apelul Invitație la realizarea Pactului pentru Justiție, o nouă întâlnire fiind programată pentru marți 22.09.2009. Inițiativa își propune realizarea medierii între reprezentanții celor trei puteri în stat și realizarea proiectului unui *Pact național pentru Justiție*.

²² Textul prezentat aparține R.N.A.G. Un text similar, cu mici diferențe (de exemplu absența referirii la procedura audierii publice pentru numirea președintelui I.C.C.J., ori referirea la demiterea ministrului justiției), sub același titlu Apel la continuarea protestului a fost comunicat instanțelor la aceeași dată și sub semnătura comună A.M.R. și U.N.J.R.

Evaluând modul de îndeplinire a solicitărilor formulate de judecători, constatam următoarele:

1. Salarizarea tuturor judecătorilor, indiferent de gradul instanței, la nivelul celorlalte două puteri în stat, respectiv stabilirea coeficienților de salarizare pentru judecătorii definitiv, în contextul legii salarizării unitare, începând de la nivelul de salarizare al secretarului de stat și până la coeficientul maxim – OBIECTIV NEREALIZAT

2. Garantarea nediminuării pentru toți judecătorii a veniturilor nete, cu includerea tuturor drepturilor trecute în carnetele de muncă, recunoscute prin lege și prin hotărâri judecătorești – OBIECTIV NEREALIZAT (Doar art. 4 alin 3 din anexa 6 a legii unitare de salarizare a fost acceptat într-o formă *apropiată* de amendamentele propuse de reprezentanții instanțelor, celelalte amendamente fiind respinse - nu se mai acorda sporul de condiții grele de 15%, sporul de doctorat de 15%, sporul de mediu rural de 10%, etc.)

3. Demararea procedurilor administrative de preluare potrivit legii, de la 1 ianuarie 2010, de către I.C.C.J. a atribuțiilor M.J.L.C. referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor, precum și a patrimoniului de sistem gestionat în prezent de M.J.L.C. – OBIECTIV NEREALIZAT

4. Stabilirea pentru bugetul justiției, respectiv al curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor, al I.C.C.J. și al Ministerului Public, cumulate, a unui prag minim de 1% din PIB. – OBIECTIV NEREALIZAT

5. Trecerea imediată a taxelor de timbru și a timbrului judiciar de la bugetele locale și Ministerul Justiției la bugetele I.C.C.J. și al instanțelor judecătorești, având ca destinație expresă finanțarea funcționarii acestora, prin modificarea prin Ordonanță de Urgență a Guvernului a prevederilor din Legea nr.76/2009, precum și a sumelor încasate la bugetul de stat cu titlu de impozit pentru toate activitățile în legătură cu sistemul judiciar, a amenzilor și cheltuielilor judiciare; - OBIECTIV NEREALIZAT

6. Angajamentul ferm din partea Guvernului că vor fi plătite drepturile salariale obținute prin hotărâri judecătorești;- OBIECTIV NEREALIZAT

7. Eliminarea obligației de participare a judecătorilor la orice activitate legată de orice fel de scrutinuri electorale, începând cu alegerile prezidențiale din noiembrie 2009 – OBIECTIV NEREALIZAT.

8. Recunoașterea justiției drept domeniu strategic de interes național și elaborarea până la sfârșitul anului a unei strategii de consolidare a sistemului judiciar precum și încheierea unui Pact asupra justiției, de către puterea executivă, legislativă și judecătorească, care să garanteze respectarea recomandărilor Comitetului Miniștrilor cu privire la independența Puterii judecătorești (volumul de activitate pe judecător, finanțarea sistemului judiciar, excluderea atribuțiilor nejuridice ale judecătorilor, luarea de măsuri pentru îmbunătățirea imaginii justiției, asigurarea independenței economice a magistraților) – OBIECTIV NEREALIZAT

Concluzionând, constatăm faptul că reprezentanții celorlalte puteri în stat nu au manifestat deschidere pentru soluționarea solicitărilor noastre, nefiind demarate negocieri pe majoritatea acestora.

În consecință, continuarea protestului până la soluționarea tuturor solicitărilor adoptate în adunările generale constituie unica soluție pentru a determina puterea executivă și puterea legislativă să respecte principiul separației și echilibrului puterilor în stat.

Având în vedere preocuparea permanentă de a asigura cetățenilor români accesul la o justiție independentă și imparțială, vă propunem să optați pentru continuarea fermă a protestului, până la luarea în considerare de către puterea executivă (Guvern) și legislativă (Parlament) a solicitărilor legitime ale puterii judecătorești, menite să consolideze statul de drept în România și creșterea capacității sistemului judiciar de a-și realiza menirea constituțională de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Pe baza consultărilor efectuate prin intermediul persoanelor de contact R.N.A.G. vă propunem ca prin măsurile ce le vom hotărî să demonstrăm că judecătorii nu se află în conflict cu societatea, astfel cum decidenții politici au încercat să acrediteze public, și să luați în discuție continuarea protestului în următoarea modalitate, până la 5 octombrie 2009, când urmează să aibă loc o nouă evaluare a stadiului de soluționare a solicitărilor:

1. Soluționarea tuturor cauzelor declarate de lege urgente.
2. Amânarea tuturor celorlalte cauze.
3. Deschiderea arhivelor și registraturilor tuturor instanțelor timp de o oră/două zilnic.
4. Menținerea măsurilor deja dispuse referitoare la activitatea la Registrul Comerțului.
5. Neimplicarea judecătorilor în birourile electorale de circumscripție.

În cadrul R.N.A.G. s-au mai propus ca puncte pentru a fi luate în discuție în cadrul adunărilor generale:

1. solicitarea către Prim-ministrul României de demitere a ministrului justiției, față de modul defectuos de gestionare a conflictului cu puterea executivă, față de responsabilitatea directă a acestuia pentru escaladarea lui, față de atitudinile duplicitare și lipsite de transparență dovedite pe perioada negocierilor purtate, precum și față de nesprijinirea manifestă atât a amendamentelor formulate de instanțe la legea cadru a salarizării unitare cât și a celorlalte solicitări ale puterii judecătorești;
2. solicitarea către Consiliul Superior al Magistraturii, pentru a evita toate suspiciunile publice și pentru a garanta înaltul standard de transparență și responsabilitate a corpului profesional al judecătorilor, de desemnare a viitorului președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, reprezentant al puterii judecătorești și deci al fiecărui judecător, printr-o procedură publică transparentă și deschisă accesului oricărui judecător, inclusiv prin realizarea unor *audieri publice*;
3. emiterea unui comunicat de presă prin care să anunțați continuarea fermă a protestului cel puțin până la 5 octombrie 2009 și să solicitați imperativ, ca exponent al puterii judecătorești, Guvernului respectiv Parlamentului, să manifeste disponibilitate de dialog și să ofere garanții certe, până la data desfășurării următoarelor Adunări Generale ale

Judecătorilor, cu privire la rezolvarea tuturor revendicărilor puterii judecătorești în acțiunea acesteia de întărire a statului de drept și de întărire a independenței justiției, ca valoare fundamentală a democrației.

4. transmiterii către parlamentarii locali, deputați și senatori, a textului petiției online intitulată „*Apel la solidarizarea puterii legislative*”, numărând peste 1.800 de semnături, însoțit de solicitarea dvs. de a se alătura, prin măsuri concrete de sprijinire a revendicărilor instanțelor, acțiunii puterii judecătorești de promovare a independenței justiției, apărând astfel statul de drept și democrația constituțională fundamentată pe supremația Constituției, echilibrul, separația și colaborarea puterilor în stat.

5. acordarea unui mandat expres de reprezentare pentru discuțiile în legătură cu elaborarea Pactului Național pentru Justiție pentru d-na Laura Andrei – Tribunalul București, d-nii Horațiu Dumbrovă – Curtea de apel Mureș, Adrian Neacșu – Tribunalul Vrancea, Florin Niță – Judecătoria Brăila.

Vă rugăm să supuneți aprobării adunărilor generale ale judecătorilor această propunere de continuare a protestului, iar în vederea păstrării caracterului omogen al acestor adunări generale să ne comunicați hotărârile adoptate, astfel încât să le putem centraliza și comunica public.

Atașăm la prezenta un Tabel conținând modul de aprobare a amendamentelor la legea unitară de salarizare, precum și solicitările către birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului de înființare a unor comisii speciale privind justiția, în vederea elaborării Pactului Național pentru Justiție.

În urma unui dialog facilitat de Alianța pentru Statul de Drept

I. Preambul

Constatând existența unui diferend grav între puterea judecătorească și cea executivă, pornind de la primordialitatea principiului separației și echilibrului puterilor în stat, înțelegând urgența refondării statului de drept pe baze consensuale, Active Watch - Agenția de Monitorizare a Presei (AMP), Asociația Pro Democrația (APD), Centrul de Resurse Juridice (CRJ) și Transparency International România (TI-Ro) au pus bazele Alianței pentru Statul de Drept, cu scopul de a susține eforturile tuturor părților implicate în direcția unei rezolvări raționale, eficiente și în interesul publicului a conflictului grav intervenit în relația dintre puterile statului.

În acest sens, pentru a facilita găsirea unor soluții și pentru a oferi un cadru de mediere în vederea depășirii blocajului de comunicare, cu speranța relansării dialogului și a rezolvării democratice a diferendului dintre puterile statului, Alianța pentru Statul de Drept a invitat Primul-ministru, ministrul Justiției, președinții celor două Camere ale Parlamentului, liderii grupurilor parlamentare, reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție, ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Ministerului Public, și ai organizațiilor magistraților, să participe la o serie de întâlniri al căror obiectiv este deblocarea actualei crize și inițierea Pactului pentru Justiție.

II. Cuprinsul înțelegerii

În urma întâlnirilor din datele de 17, 22, 23 Septembrie 2009, reprezentanții legislativului, executivului și ai puterii judecătorești au agreat ca și teme de discuții următoarele puncte:

1. *Independența justiției în realizarea actului de justiție*
2. *Finanțarea sistemului*
3. *Relația justiției cu alte puteri ale statului*
4. *Asigurarea bunei administrări în justiție*
5. *Condiția judecătorului și imaginea publică*

S-a convenit faptul că principiile pe care se va construi Pactul pentru justiție sunt prevăzute în Recomandarea R (94) a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, precum și Principiile fundamentale cu privire la independența sistemului judiciar adoptate de Cel de-al Șaptelea Congres al Națiunilor Unite privind Prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor susținut la Milano din 26 august – 6 septembrie 1985 și avizate prin Rezoluțiile 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 decembrie 1985 ale Adunării Generale.

Ca urmare a discuțiilor purtate, participanții au agreat următoarele direcții în ceea ce privește:

1. Independența justiției în realizarea actului de justiție

- Independența justiției, în general, și a judecătorului, în special, trebuie să reprezinte o garanție pentru justițiabil cu privire la calitatea și corectitudinea actului de justiție, iar nu un privilegiu al magistraților.
- Pentru asigurarea independenței reale sunt necesare aplicarea și respectarea standardelor europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la înțelesul și întinderea independenței, precum și cu privire la mecanismele de asigurare a acesteia.
- Sistemul judiciar poate fi vulnerabil și dependent de celelalte puteri ale statului în situația unei finanțări insuficiente.

2. Finanțarea sistemului

- În vederea dimensionării corecte a resurselor necesare pentru buna funcționare a sistemului judiciar este necesară realizarea unei analize de nevoi care să pună în evidență în mod distinct necesarul de resurse aferent funcționării și dezvoltării acestora. Această analiză de nevoi trebuie să aibă în vedere realizarea unei normări a muncii necesare și raportarea acesteia la numărul de posturi existente și la cele necesare, atât din perspectiva a magistraților, cât și a personalului auxiliar.
- Pe baza acestei analize trebuie să se asigure garantarea plafonului necesar de funcționare, respectiv cheltuieli de personal și cheltuieli materiale și de capital, indiferent de valoarea acestuia, dar nu mai puțin de 1% din PIB
- Bugetul trebuie să acopere și cheltuielile de dezvoltare a sistemului și să asigure o finanțare adecvată pentru un act de justiție eficient
- Aplicarea legii privind transferarea atribuțiilor Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor la Înalta Curte de Casație și Justiție și asigurarea prealabilă a managerilor necesari gestionării bugetului la instanțe
- Pentru asigurarea independenței justiției și eliminarea oricăror pârghii de constrângere nu se vor putea realiza rectificări negative pe parcursul anului ale sumelor alocate pentru bugetul justiției aprobat de Parlament.
- Proiectul bugetului de funcționare a instanțelor și parchetelor se elaborează și înaintează de I.C.C.J. și de către Ministerul Public, pe baza analizelor și rapoartelor de fundamentare întocmite de instanțe și parchete.

3. Relația justiției cu alte puteri ale statului

- Consiliul Superior al Magistraturii va fi consultat în mod obligatoriu pentru legalitatea procedurii de elaborare și adoptare a proiectelor de acte normative în relația cu puterea judecătorească de către puterea executivă și cea legislativă pe baza unui aviz în privința proiectelor de acte normative care interesează activitatea sistemului judiciar.
- Stabilirea unor garanții care să limiteze domeniul de reglementare prin intermediul Ordonanțelor de Urgență în domeniul justiției, respectiv statutul magistratului, organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor, bugetul instanțelor și parchetelor și al C.S.M..
- Stabilirea unui mecanism de evaluare periodică și monitorizare permanentă a relațiilor între puteri.
- Tratat egal din punct de vedere legislativ între funcțiile de demnitate publică și magistrați, pornind de la principiul egalității între puterile statului.

4. Asigurarea bunei administrări în justiție

- Stabilirea standardelor de bună funcționare a instanțelor și parchetelor.
- Schemele de personal pentru instanțe și parchete se vor dimensiona în funcție de volumul de activitate al magistraților și pe baza normării activității personalului auxiliar din instanțe și parchete.
- Inițierea unui mecanism unitar și permanent la nivel de sistem de evidențiere a statisticii judiciare.

5. Condiția judecătorului și imaginea publică

- Cele trei puteri în stat își garantează respectul reciproc și acționează pentru creșterea încrederii publicului în sistemul judiciar și în statul de drept.
- Implementarea unui statut european al magistratului în România, bazat pe stabilitate și predictibilitatea statutului magistratului, în conformitate cu reglementările și recomandările internaționale în materie.

Având în vedere că problemele care afectează sistemul judiciar sunt multiple, s-a convenit continuarea discuțiilor în cadrul parlamentar, conform Regulamentelor celor două Camere ale Parlamentului României, având ca obiectiv final stabilirea unui Pact pentru Justiție bazat pe de principii și standarde de bună funcționare a justiției comun acceptate de toți reprezentanții celor trei puteri ale statului, precum și conduita care va determina relațiile dintre ei.

Acestea sunt principiile fundamentale pe care se va adopta Pactul pentru Justiție asumat de cele trei puteri, Pact care va constitui documentul cadru pentru elaborarea și adoptarea viitoarelor politici publice și acte normative în domeniul justiției, precum și măsurile de finanțare și administrare a sistemului de justiție. Principiile astfel elaborate urmează a fi transmise către comisiile speciale parlamentare pentru detalierea lor în măsuri legislative.

Părțile se angajează să își asume un calendar de aplicare a Pactului pentru Justiție pe baza prezentelor principii²³.

Încheiat astăzi, 24 Septembrie, la hotel Novotel, sala Paris, în 14 exemplare originale, câte unul pentru fiecare parte.

²³ Documentul este semnat după cum urmează: Î.C.C.J. - judecător Anton Pandrea, C.S.M. - judecător Labuș Ana Cristina, R.N.A.G. judecător Adrian Neacșu, A.M.R. – judecător Mona Pivniceru, U.N.J.R.- judecător Dana Gîrbovan, Asociația procurorilor din România – procuror Constantin Sima, grupul politic PSD-PC – deputat Iordache Florin, grupul politic PDL – deputat Toader Mircea, grupul politic PNL – deputat Nicolăescu Eugen, grupul politic UDMR – deputat Marton Arpad.

20. MESAJUL PREȘEDINTELUI CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII CU PRILEJUL SEMNĂRII PACTULUI PENTRU O JUSTIȚIE EUROPEANĂ²⁴

24 septembrie 2009

Mă adresez azi magistraților români.

În primul rând vreau să-i felicit pentru fermitatea și solidaritatea cu care și-au apărat în aceste zile independența. Modul în care magistrații au apărat justiția, ca putere în stat, a demonstrat că în România există un corp al judecătorilor și procurorilor de carieră și care percep în înțelesul cel mai profund separația și echilibrul în care puterile unui stat de drept trebuie să se situeze.

Astăzi, cu medierea societății civile s-au efectuat primii pași concreți pentru semnarea cu celelalte puteri a „*Pactului pentru justiție*”.

Principiile pe care se va construi Pactul pentru justiție sunt prevăzute în Recomandarea R (94) a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, precum și în Principiile fundamentale cu privire la independența sistemului judiciar adoptate de Cel de-al Șaptelea Congres al Națiunilor Unite privind Prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor susținut la Milano din 26 august – 6 septembrie 1985 și avizate prin Rezoluțiile 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 decembrie 1985 ale Adunării Generale.

Deoarece suntem conștienți că o societate democratică nu poate supraviețui pentru un timp îndelungat fără echilibrul pe care justiția i-l conferă, îi chem azi pe toți judecătorii să între în sălile de judecată și pe procurori să suspende protestul.

De asemenea îi chem pe toți magistrații români să rămână vigilenți, astfel încât calendarul realizării măsurilor pe termen mediu și lung stabilite în Pactul pentru justiție să fie respectate întocmai, astfel încât ceea ce azi a dobândit magistratura română să nu fie pierdut vreodată.

Vă mulțumesc,
Judecător Virgil Viorel Andreieș
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

²⁴ Titlul reproduce forma originală a comunicatului de presă, apărut pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii. În realitate este vorba despre semnarea documentului intitulat Principiile Pactului pentru Justiție.

21. CONTINUAREA RESTRÂNSĂ A PROTESTELOR (R.N.A.G.)

29 septembrie 2009

Majoritatea adunărilor generale ale instanțelor au hotărât reluarea activității de judecată în condiții normale. Protestul continuă în forma refuzului judecătorilor de a participa la constituirea birourilor electorale și a restrângerii activității la Oficiul Registrului Comerțului. Reamintim că una dintre solicitările exprese ale judecătorilor este degrevarea de sarcinile extrajudiciare neconstituționale, precum implicarea în procesul electoral, sens în care R.N.A.G. solicită puterii executive și puterii legislative, Biroului Electoral Central, cât și Consiliului Superior al Magistraturii, să exprime un punct de vedere ferm și să ia în considerare acest fapt pentru a identifica de urgență, împreună cu puterea judecătorească, soluții.

Precizăm că suspendarea protestului pe o perioadă determinată a fost o măsură luată în interesul exclusiv al justițiabililor. Revendicările judecătorilor trebuie rezolvate de urgență, motiv pentru care solicităm în continuare puterii executive, prin Primul ministru, inițierea dialogului cu puterea judecătorească.

Subliniem că refuzul constant de dialog din partea executivului a determinat escaladarea nemulțumirilor judecătorilor, culminând cu adoptarea formelor radicale de protest. În acest context, este cu atât mai inexplicabilă atitudinea ministrului justiției de a nu participa la dialogul inițiat de către puterea legislativă (prin constituirea comisiei speciale pentru analiza crizei din justiție), și de a culpabiliza puterea judecătorească pentru deficiențele actuale ale economiei, cât timp conflictul a fost generat tocmai de lipsa sa de disponibilitate pentru dialog. Durata protestului este în directă legătură cu manifestarea de către reprezentanții celorlalte puteri a deschiderii spre dialog, în vederea identificării unor soluții eficiente pentru problemele din sistem.

Solicităm ca dl. Cătălin Marian Predoiu, ministrul justiției și libertăților cetățenești, să-și onoreze de urgență promisiunea publică asumată în declarațiile sale din 21.09.2009, de a degreva judecătoria de sarcinile îndeplinite la registrul comerțului. R.N.A.G. atrage atenția că, în situația în care acest lucru nu se va întâmpla, responsabilitatea pentru un eventual blocaj la nivelul registrului comerțului, în detrimentul solicitanților, nu va fi imputabilă judecătorilor. De altfel, este de remarcat interesul real manifestat de către ministrul justiției exclusiv cu privire la acest sector, interesând mediul de afaceri, în contrast cu dezinteresul arătat pentru justițiabilii din cauzele de drept comun.

R.N.A.G. informează că participă activ la lucrările comisiei speciale pentru analiza crizei intervenite în funcționarea justiției, instituită la data de 24.09.2009 de camerele reunite ale Parlamentului. Subliniem că reprezentanții Parlamentului și-au însușit în totalitate principiile ce vor sta la baza elaborării Pactului pentru Justiție, într-o ședință de la care ministrul justiției a lipsit. Solicităm puterii executive să dea dovadă că înțelege importanța pentru stabilitatea statului de drept a adoptării unui astfel de Pact, și să-și asume la rândul său Principiile Pactului pentru justiție, implicându-se în lucrările comisiei parlamentare.

22. FINANȚAREA JUSTIȚIEI ÎN PERIOADA 2006-2009²⁵

(extras)

26 octombrie 2009

Indicele anual de subfinanțare

Subfinanțarea justiției poate fi cuantificată ca diferența dintre bugetul inițial solicitat și bugetul final executat de instanțe ca urmare a rectificărilor suferite în decursul anului. Ca regulă, prin bugetul de stat instanțelor și parchetelor, cu excepția I.C.C.J., li se aprobă cca. 60%-70% din necesarul solicitat, urmând ca prin actele normative de rectificare bugetară adoptate în decursul anului creditele bugetare să le fie majorate.

Procedura în sine, pe lângă faptul că încalcă prevederile legale în vigoare referitoare la formarea și adoptarea bugetelor justiției, nu este de natură să asigure o previzibilitate și certitudine acoperirii cheltuielilor necesare funcționării sistemului judiciar. Indicele astfel calculat trebuie corelat cu eventualele modificări ale quantumului drepturilor salariale, respectiv cu influența creșterilor bunurilor și serviciilor pe parcursul anului, neavute în vedere la fundamentarea bugetelor.

Tabelul nr. 14: Dinamica indicelui de subfinanțare 2006-2009 buget curți de apel

	Cheltuieli personal			Indicele de subfinanțare	Bunuri și servicii			Indicele de subfinanțare
	Buget solicitat	Buget rectificat	Buget executat		Buget solicitat	Buget rectificat	Buget executat	
2007	643.304	966.663	885.811	+37,69%	115.261	109.168	104.317	-9,50%
2008	943.333	1.200.676	1.187.025	+25,83%	182.229	139.976	124.742	-32,55%
2009	1.109.704	869.699	869.699*	-22,63%	238.984	127.308	127.308*	-47,73%

*estimat

COMENTARIU:

Datele rezultate pentru cheltuielile de personal pentru anii 2007 și 2008 pot fi puse pe seama erorilor de fundamentare a bugetelor de către curțile de apel, respectiv a modificărilor intervenite în calculul drepturilor salariale. Subfinanțarea cheltuielilor de funcționare propriu zisă a instanțelor cunoaște un trend descendent, aceasta agravându-se de la an la an.

Prin bugetul pentru anul 2009 nu au fost aprobate²⁶ fondurile necesare pentru acordarea drepturilor salariale stabilite prin hotărâri judecătorești, respectiv suma de 670.000.000 lei.

Situația finanțării justiției în anul bugetar 2009

În anul bugetar 2009 toți indicatorii financiari s-au prăbușit. La sfârșitul semestrului bugetar I situația instanțelor și parchetelor a atins un **prag critic**, acestea aflându-se, în urma epuizării fondurilor pentru funcționare, în imposibilitate de continuare a activității la parametrii firești.

²⁵ Raport întocmit de judecător Adrian Neacșu pentru lucrările **Comisiei speciale parlamentară de analiză a crizei intervenite în funcționarea justiției**.

²⁶ Răspunsul M.J.C.L. la chestionarul Evaluarea nivelului de finanțare a justiției în perioada 2000-2009, comunicat Comisiei speciale parlamentară, pg. 1.

Sinteza evoluțiilor negative ale bugetului justiției în 2009 față de 2008

Tabelul nr. 15 Evoluția negativă a bugetului justiției în 2009 față de 2008

	Buget curți de apel	Buget I.C.C.J.	Buget parchete	Buget instanțe/cap de locuitor	Buget instanțe/procent din PIB	Buget parchete/cap de locuitor	Buget parchete/procent PIB
2008	370.440.793	21.254.209	172.344.921	18.194	0,286	8.00	0.125
2009	246.321.031	18.156.139	133.106.221	12.302	0.224	6.19	0.113
	-33,51%	-14,58%	-22,77%	-32,39%	-21,68%	-22,63%	-9,60%

Bugetele sunt calculate în euro

Indicii de subfinanțare în 2009

Tabelul nr. 16 Indici subfinanțare pe structuri cheltuieli

	Cheltuieli personal			Cheltuieli funcționare		
	Buget solicitat	Buget executat*	Indice subfinanțare	Buget solicitat	Buget executat*	Indice subfinanțare
Buget curți de apel	1.109.704	869.699	-22,63%	238.984	127.308*	-47,73%
Buget I.C.C.J.	135.800	69.529	-48,81%	5.810	4.837	-16,75%
Buget parchete	1.185.720	562.640	-52,55%	1.094.105	472.565	-56,81%

* estimare

Indicele de subfinanțare, înțeles ca raportul dintre sumele bugetare solicitate în cadrul procesului de fundamentare a cheltuielilor și bugetul efectiv executat a atins valorile record de -56,81% în privința cheltuielilor de funcționare a parchetelor, respectiv -52,55% în privința cheltuielilor de personal cuprinse în același buget.

Pentru prima oară în cei 4 ani de referință bugetul I.C.C.J., pentru care legislația prevede cele mai puternice garanții în ce privește formarea și adoptarea sa, cunoaște un deficit al sumelor bugetare primite față de cele solicitate.

Subfinanțarea cheltuielilor de personal s-a realizat prin necuprinderea în bugete a drepturilor salariale complete, calculate potrivit prevederilor legale în vigoare și înscrierilor în cartelele de muncă.

ANEXA: Concluzii și propuneri

Gestionarea bugetului justiției

Deși independentă ca putere constituită în stat, puterea judecătorească depinde, contrar Constituției României, de un ordonator principal de credite membru al puterii executive. Faptul este cu atât mai grav cu cât o altă autoritate publică judecătorească, respectiv Ministerul Public, beneficiază de independență financiară, deși acesta este pus administrativ sub autoritatea ministrului justiției. Aceasta creează în mod evident un **dezechilibru funcțional în dinamica funcționării independente a puterii judecătorești, precum și o presiune nejustificată a puterii executive în raport cu puterea judecătorească.**

Dintre cele trei puteri constituite în stat, respectiv puterea legislativă, puterea executivă și cea judecătorească, *aceasta din urmă este singura putere ce nu beneficiază de dreptul de a forma, administra, angaja și utiliza independent fondurile bugetare.*

Spre deosebire de puterea judecătorească, puterea legislativă își determină independent nevoile bugetare, ca și administrarea acestora²⁷. Or, este contrar logicii constituționale ca o putere constituită în stat să nu beneficieze plenar de independența asumată de Adunarea Constituantă, ci să depindă din acest punct de vedere de puterea executivă, cu atât mai mult cu cât alte autorități judecătorești (C.S.M., Ministerul Public) beneficiază de o astfel de independență, deși nu fac parte din puterea judecătorească, singura căreia i se recunoaște în logica statului de drept vocația la independență deplină.

Propunerea nr. 1

Elaborarea unei propuneri legislative prin care să se prevadă operațiunile tehnico-administrative de preluare a atribuțiilor de gestionare a bugetului curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție, începând cu 1 ianuarie 2010.

Propunerea trebuie să prevadă preluarea personalului din cadrul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești necesar, prin transfer, în cadrul departamentului economico-financiar și administrativ al Înaltei Curți de Casație și Justiție. De asemenea, trebuie să prevadă obligația Guvernului ca în interval de 90 de zile să asigure I.C.C.J. un sediu corespunzător, până la îndeplinirea acestei obligații M.J.L.C. punând la dispoziția I.C.C.J. spațiile necesare desfășurării activității personalului preluat prin transfer în cadrul departamentului economico-financiar.

Propunerea nr. 2

Includerea în raportul final al *Comisiei speciale parlamentare de analiză a crizei intervenite în funcționarea justiției* a solicitării ferme către Guvernul României de a nu prelungi prin emiterea unei ordonanțe de urgență termenul de aplicare a dispozițiilor art. 136 din Legea. nr 304/2004, republicată, cu privire la preluarea atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor de către I.C.C.J.

Propunerea nr. 3

Elaborarea unei propuneri legislative privind modificarea corespunzătoare a *Legii nr. 304/2004, republicată*, privind organizarea judiciară și a *Legii nr. 317/2004, republicată*, pentru corelarea acestora cu prevederea privind preluarea de la 1.01.2010 a administrării bugetului curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție (consecințe în ce privește elaborarea bugetului, atribuțiile specifice calității de ordonator de credite, aprobarea statelor de funcții și de personal ș.a.).

Descentralizarea administrării bugetului justiției

Toate instrumentele universale²⁸ și regionale²⁹ garantează dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe independente și imparțiale. În plus, Convenția Europeană privind Drepturile

²⁷ Spre exemplu, a se vedea Hotărârea Senatului nr. 2/04.02.2009 publicată în Monitorul oficial al României nr. 68/04.02.2009 și Hotărârea Camerei Deputaților nr. 3/04.02.2009, publicată în Monitorul oficial al României nr. 70/05.02.2009

²⁸ Art. 10 din Declarația universală a drepturilor omului (ONU, 1948); art. 14 alin. 1 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice (ONU, 1966); Art. 40 pct.2 lit. b (V) din Convenția cu privire la drepturile copilului (ONU, 1989); Principiile de bază privind independența justiției (ONU, 1985); art. 67 din Statutul Curții Penale Internaționale (ONU, 1988).

Omului prevede și necesitatea soluționării procesului într-o perioadă rezonabilă de timp. Pentru ca sistemul judiciar să funcționeze la aceste standarde, este nevoie de o organizare adecvată. Astfel, din punct de vedere instituțional, e nevoie la nivel macro de protecție împotriva imixtiunilor legislativului și executivului, iar la nivel practic de *consacrarea independenței în chestiuni administrative, independenței în chestiuni financiare, independenței în luarea deciziilor și autorității judecătorilor*³⁰.

Aceste cerințe organizatorice sunt esențiale pentru funcționarea justiției la cele mai înalte cerințe de performanță.

Eficiența administrării fondurilor publice presupune și descentralizarea administrării financiare³¹, astfel încât să crească rolul și responsabilitatea corelativă a instanțelor judecătorești, respectiv a parchetelor de pe lângă instanțe, ca instituții administrativ-judiciare, *de a decide autonom în chestiunile administrative și financiare*. În prezent, din aceste puncte de vedere, instanțele sunt dependente ierarhic una de alta, iar în capătul acestei piramide este Ministerul Justiției, organ eminent politic.

Propunerea nr. 4

Introducerea recomandării în raportul final al *Comisiei speciale* ca legislația principală și secundară să fie modificată astfel încât să urmărească și să asigure descentralizarea administrativ-financiară a instanțelor și parchetelor, creșterea responsabilității și implicării bugetare a ordonatorilor de credite inferiori, asocierea instanțelor, parchetelor și a adunărilor generale ale judecătorilor dintr-o instanță sau parchet în procedurile de elaborare a proiectelor de buget.

Prag minim din PIB

Lipsa de independență a puterii judecătorești își poate avea originea și în lipsa de alocare a fondurilor bugetare la un nivel adecvat exercitării funcțiilor sale publice.

Singura modalitate eficientă de protecție a puterii judecătorești față de subfinanțare o reprezintă, pe lângă administrarea bugetului de către puterea judecătorească, prevederea unui procent fix minim din PIB, similar altor domenii economico profesionale, cum ar fi sănătatea, educația sau armata.

Această măsură legislativă, coroborată cu cealaltă măsură legată de independența în formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor bugetare, poate duce la înlăturarea pericolului blocării activității instanțelor, precum și la satisfacerea necesităților sistemului de justiție, ca serviciu public. Mai mult, prin prevederea unui procent fix din PIB ca și prin administrarea proprie de către puterea judecătorească a bugetului ar crește responsabilitatea acesteia, pentru că independența nu poate fi privită în mod absolut, doar ca drepturi, ci ea implică și obligații și responsabilitate.

²⁹ Art. 6 par. 1 din Convenția europeană privind drepturile omului (Consiliul Europei, 1950), alin.2 al art.47 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene.

³⁰ Pentru dezvoltări, a se vedea H. Dumbravă, D. Cigan, C. Danileț, „Factorii de presiune și conflictele de interes în justiție. Ghid pentru judecător”, Editat de Societatea pentru Justiție și Konrad Adenauer Stiftung, 2007, p.22, disponibil la www.sojust.ro.

³¹ Principiu cuprins în preambulul *Rezoluției privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor*, adoptată în aprilie 2009 de toate instanțele și parchetele din România și însoțită de Consiliul Superior al Magistraturii.

Prevederea unui prag minim din PIB este o măsură de garantare a independenței instanțelor judecătorești și asumare a responsabilității corelative.

Propunerea nr. 5

Includerea în raportul final al *Comisiei* a recomandării ca în cadrul elaborării și aprobării bugetului de stat pe anul 2010 să se urmărească asigurarea pentru bugetele cumulate ale I.C.C.J., curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate, judecătoriilor și al Ministerului Public a unui procent de minimum 1% din PIB.

Propunerea nr. 6

Elaborarea unei propuneri legislative pentru modificarea și completarea art. 136 alin 1 din Legea nr. 304/2004, republicată, privind organizarea judiciară, cu următorul conținut:

„Activitatea instanțelor și parchetelor este finanțată de la bugetul de stat, în limita a cel puțin 1% din produsul intern brut, asigurându-se anual o creștere permanentă a alocațiilor bugetare, în concordanță cu nevoile lor de funcționare și dezvoltare.”

Surse de autofinanțare

Puterea judecătorească este capabilă să se autofinanțeze în mare parte prin alocarea integrală a taxelor de timbru la bugetul justiției. Rostul acestor taxe, așa cum este recunoscut în toate țările democratice, este cel de a asigura o rezervă financiară importantă pentru justiție. Este evident că din acest raționament rezultă că taxele colectate în legătură cu purtarea unui proces sau altor activități judiciare trebuie să fie destinate direct funcționării justiției ca serviciu public.

Propunerea nr. 7

Elaborarea unei propuneri legislative pentru modificarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu următorul conținut:

Pct. 1.: Alin 4 al art. 26 se abrogă.

Pct. 2: Se introduce un nou articol după art. 26, art. 26/1, cu următorul conținut:

Art. 26/1 - (1) Sumele realizate din încasarea taxelor prevăzute de prezenta lege constituie venituri la bugetul de stat și se cuprind distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor într-o cotă de 85%, de 10% în cel al Înaltei Curți de Casație și Justiție și de 5% în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Public.

(2) Disponibilitățile de la finele anului se vor reporta în anul următor, pentru a fi cheltuite cu aceeași destinație.

(3) Veniturile realizate din taxele judiciare de timbru se vor folosi pentru buna funcționare a instanțelor judecătorești și a parchetelor, precum și pentru completarea fondului cheltuielilor de personal pentru judecători și procurori, asimilații acestora și personalul auxiliar, potrivit cu normele emise de Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul Ministerului Finanțelor.

Garanții pentru asigurarea independenței financiare a justiției

Propunerea nr. 8

Introducerea în raportul final al *Comisiei speciale* a unei declarații privind considerarea justiției ca prioritate națională și recomandarea pentru introducerea acestei prevederi în legislație.

Propunerea nr. 9

Introducerea în raportul final al *Comisiei speciale* a solicitării către Ministerul Finanțelor Publice și Parlamentul României de respectare a avizului conform dat de Consiliul Superior al Magistraturii proiectelor de buget al curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor, respectiv al Ministerului Public, în procedura elaborării și adoptării legii bugetului de stat pentru 2010.

Propunerea nr. 10

Introducerea în *Legea bugetului de stat al României pentru anul 2010* a unei prevederi referitoare la interzicerea rectificării negative a bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor, Ministerului Public și Consiliului Superior al Magistraturii. Recomandarea ca această prevedere să fie consacrată legislativ în cuprinsul legilor organice ale justiției.

Dezvoltarea justiției în perioada 2010-2014

Propunerea nr. 11

Introducerea în cadrul raportului final al *Comisiei speciale* a unei declarații privind asumarea dezvoltării justiției în perioada 2010-2014 prin:

(1) *creșterea alocațiilor bugetare astfel încât să se asigure cel puțin 1% din produsul intern brut;*

(2) *creșterea anuală a ponderii investițiilor astfel încât în 2014 aceasta să ajungă la cel puțin 10% din bugetul total alocat instanțelor și parchetelor, iar cheltuielile de personal să nu depășească ponderea de 65% din buget;*

(3) *creșterea alocațiilor bugetare astfel încât până în 2014 să se ajungă la un efort al statului pentru finanțarea justiției de cca. 40 euro pe cap de locuitor.*

23. CARTA ALBĂ PENTRU JUSTIȚIE (U.N.J.R.)

Propuneri pentru noul executiv privind buna guvernare a justiției

20 decembrie 2009

Justiția, ca unul din cei mai importanți piloni pentru funcționarea statului, are nevoie de parametri moderni de organizare și funcționare, în concordanță cu sistemele de justiție performante ale țărilor din Uniunea Europeană. În acest scop, preocuparea esențială trebuie să se îndrepte spre protecția, promovarea și garantarea drepturilor și libertăților cetățenești, a accesului facil și eficace al cetățeanului la justiție și spre asigurarea și garantarea independenței justiției și a magistraților.

Anii 2008-2009 au cunoscut o frământare și o explozie internă fără precedent a personalului din sistem. Revendicările acestuia, cuprinse în **Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor și parchetelor** adoptată în aprilie 2009, în unanimitate, de instanțele și de parchetele din România, au vizat tocmai modernizarea justiției, propunând soluții de la independența financiară a justiției și normarea muncii, până la întărirea statutului magistraților și respectarea autorității hotărârilor judecătorești.

Aceste semnale nu au fost însă pe deplin recepționate de puterea executivă de la acea vreme, motiv pentru care, previzibil, frământările au culminat cu protestul tuturor magistraților din luna septembrie 2009, protest care a reluat revendicările cuprinse în Rezoluția menționată.

În acest context, ***membrii Uniunii Naționale a Judecătorilor din România reiterează necesitatea modernizării justiției și solicită noului Guvern și în special ministrului justiției ca, prin mecanismele puterii executive, să se alăture neîntârziat eforturilor magistraților, în primul rând prin recunoașterea priorității justiției ca domeniu strategic pentru România și prin asumarea integrală, alături de puterile legislativă și judiciară, a Pactului pentru Justiție.***

Soluțiile care trebuie identificate pentru buna guvernare a justiției trebuie să aibă la baza deficiențele din ultimii ani înregistrate în acest sector:

- **lipsa de viziune strategică a Ministerului Justiției privind justiția.** Ministrul justiției în anii 2008 – 2009 nu a reușit să propună o strategie publică de continuare a reformei, pe care să o fi discutat cu componentele justiției și societatea civilă. Această atitudine a determinat lipsa de coerență, de obiective pentru sistem și a constituit o dominantă a acțiunii guvernamentale în acești doi ani;
- **slaba performanță în îndeplinirea condiționalităților din mecanismul de cooperare și verificare instituit împreună cu Comisia Europeană.** Ultimul document normativ privind îndeplinirea acestor condiționalități, Hotărârea de Guvern nr. 1346/2007, a fost pus în aplicare de guvern într-un mod deficitar, nefiind instituit și urmărindu-se printr-un mecanism intern de control și verificare îndeplinirea obiectivelor propuse prin actul normativ. Cea ce a dus, evident, la neîndeplinirea unor obligații asumate în fața Uniunii Europene, la continuarea monitorizării din partea acesteia, dar mai ales la prelungirea incertitudinilor privind asigurarea transparenței și eficienței sistemului judiciar;
- **gestionarea deficitară a justiției din punct de vedere financiar.** Faptul că ministrul justiției nu a avut sprijin politic a condus la o situație dramatică a justiției din punct de vedere financiar prin faptul că bugetul pe anul 2009 a cunoscut cea mai drastică diminuare a cheltuielilor privind bunurile și serviciile pentru instanțe, fapt ce s-a

repercutat negativ asupra funcționării administrative a instanțelor și, în consecință, a fost de natură să conducă la un act de justiție deficitar;

- **incapacitatea de dialog instituțional a Ministerului Justiției în raport cu instanțele, judecătorii și asociațiile profesionale ale acestora.** Această incapacitate s-a grefat pe lipsa unei strategii pentru domeniul justiției, care să fi fost asumată de întregul executiv și care să fi fost inițiată și implementată cu acordul și ajutorul nemijlocit al instanțelor;

- **gestionarea defectuoasă a resurselor umane la nivelul Ministerului Justiției care s-a concretizat în lipsa de obiective și de coerență ale acestui minister.** A fost încurajată darea în folosință a unor instanțe și parchete în mod inutil, s-a păstrat categoria magistraților asimilați și schemele de personal nu sunt actualizate potrivit noilor nevoi. Toate acestea au dus la supraîncărcarea cu dosare a multor judecători, ceea ce afectează performanța lor și starea de sănătate a personalului.

În acest context, obiectivele și direcțiile de acțiune pe care Uniunea Națională a Judecătorilor din România le vede ca prioritare pentru noul executiv și ministrul justiției ce urmează a fi validat de Parlamentul României sunt următoarele:

Obiective:

1. **Recunoașterea justiției ca domeniu strategic al României și asumarea de către puterea executivă a *Pactului pentru justiție* alături de puterile legislativă și judiciară;**
2. **Îndeplinirea condiționalităților din mecanismul de cooperare și verificare, instituit de comun acord cu Comisia Europeană;**
3. **Asumarea și garantarea independenței reale a justiției.**

Direcții de acțiune și măsuri:

1. **Recunoașterea justiției ca domeniu strategic al României și asumarea de către puterea executivă a *Pactului pentru justiție* alături de puterile legislative și judecătorească:**
 - finalizarea împreună cu reprezentanții magistraților a *Pactului pentru Justiție*, redactat de Comisia specială constituită la Parlament în luna septembrie 2009;
 - semnarea pactului de către primul-ministru;
 - conceperea unei *Strategii de consolidare a justiției*, bazate pe Pact, care să acopere următorii patru ani. Aceasta ar urma să cuprindă și următoarele măsuri:
 - realizarea autonomiei administrative a instanțelor;
 - întărirea statutului procurorilor, potrivit Declarației de la Bordeaux a Consiliului Europei din 2009;
 - evaluarea sistemului judiciar, a instanțelor și a parchetelor, respectiv regândirea modului de evaluare a judecătorilor și procurorilor;
 - raționalizarea instanțelor și parchetelor nerentabile;
 - stabilirea numărului optim de judecători și grefieri pentru fiecare instanță;
 - pregătirea profesională în comun a judecătorilor-procurorilor-avocaților în perspectiva intrării în vigoare a noilor coduri;
 - regândirea sistemului de numire a judecătorilor la I.C.C.J.;
 - liberalizarea profesiei de expert criminalist, potrivit standardelor europene și recentei jurisprudențe CEDO;
 - dezvoltarea JURINDEX ca sistem de unificare a practicii judiciare.

2. Îndeplinirea condiționalităților din mecanismul de cooperare și verificare, instituit de comun acord cu Comisia Europeană:

- analizarea obligațiilor neîndeplinite până în prezent și reasumarea lor în condiții realiste;
- inițierea și dezvoltarea unui dialog constructiv cu instanțele, asociațiile profesionale ale magistraților, Consiliul Superior al Magistraturii și societatea civilă privind îndeplinirea condiționalităților prin:
 - conturarea și implementarea unei noi strategii comune pe o perioadă de 4 ani privind justiția, ca obiectiv esențial al acestei strategii fiind îndeplinirea condiționalităților din mecanismul de verificare și ridicarea monitorizării justiției de către Comisia Europeană;
 - planuri anuale de acțiune privind îndeplinirea obiectivelor strategice. Constituirea unui mecanism intern de control și verificare, cu atribuții clare și termene pentru toți actorii implicați în implementarea și atingerea obiectivelor strategice, privind îndeplinirea sarcinilor impuse prin planurile anuale.

3. Asumarea și garantarea independenței reale a justiției:

- trecerea de îndată a bugetului instanțelor la titularul de drept al gestionării bugetului puterii judecătorești, respectiv la Înalta Curte de Casație și Justiție. În acest sens, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și Ministrul Justiției și Libertăților Cetățenești vor adopta un calendar de trecere a gestiunii bugetare către puterea judecătorească pe parcursul anului 2010;
- stabilirea prin legea de organizare judiciară și legea bugetului de stat a unui prag minim pentru bugetele cumulate ale autorităților din justiție, respectiv bugetul instanțelor judecătorești, bugetul parchetelor și cel al C.S.M. exprimat în minim 1% din produsul intern brut pe economie;
- cuprinderea în bugetele instanțelor și parchetelor a sumelor provenite din taxele judiciare de timbru încasate în procesele civile, cheltuielile judiciare din procesele penale, amenzile judiciare și orice alte asemenea sume. Ca atare, este necesar ca, în cel mai scurt timp, Guvernul României să intervină pentru a adopta un act normativ prin care să recunoască finalitatea reală a taxelor judiciare de timbru, respectiv de finanțare a bugetului justiției pentru a garanta funcționarea acesteia în folosul societății în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al *Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, sumele astfel colectate urmând să fie vărsate bugetului justiției;
- trecerea patrimoniului în care funcționează instanțele ca și patrimoniul constând în alte imobile (Eforie Sud, Sovata etc.) pe care-l administrează Ministerul Justiției în patrimoniul Înaltei Curți de Casație și Justiție cu titlu definitiv, tocmai pentru a asigura independența și autonomia administrării justiției de către puterea judecătorească.

24. RAPORTUL FINAL AL COMISIEI PARLAMENTARE COMUNE SPECIALE PRIVIND ANALIZAREA CRIZEI INTERVENITE ÎN FUNCȚIONAREA JUSTIȚIEI

(extras)

23 decembrie 2009

CAPITOLUL VII RECOMANDĂRI

În cadrul liniilor directoare trasate de **Comisia europeană pentru eficientizarea justiției** (CEPEJ) cu ocazia celei de-a 12 Reuniuni plenare ce a avut loc la Strasbourg (10 - 11 decembrie 2008) se disting în mod deosebit unele recomandări care, implementate, ar putea întări puterea judecătorească pentru a-și putea îndeplini rolul său consacrat de Constituție.

Măsuri privind instituțiile la nivel statal

Linia de Acțiune 1: acționarea asupra resurselor

- Justiția nu poate funcționa fără resurse: un număr suficient de judecători și alt personal judiciar și non-judiciar (pregătit și plătit adecvat); sedii în stare bună de funcționare; echipament adecvat permițând ca audierile să aibă loc și ca hotărârile să fie înregistrate, înaintate, publicate, etc. Fiecare stat este responsabil pentru furnizarea justițiabililor din sistemul judiciar resursele necesare cu care să opereze.

- Lipsa resurselor disponibile instanțelor poate explica uneori lentoarea acestora. Este adevărat totuși că în multe cazuri, lentoarea judiciară este explicată de ineficiența instanțelor mai mult decât de inadecvarea resurselor. Resursele suficiente, la nivel bugetar, uman și material, reprezintă o condiție necesară dar nu suficientă în sine - pentru asigurarea funcționării normale a justiției și conformarea cu durate rezonabile ale procedurilor judiciare.

- Resursele trebuie să fie puse la dispoziție, organizate și administrate conform programelor de acțiune și de management alcătuite pe obiective precise. Implementarea acestor programe trebuie să fie monitorizată regulat în privința îndeplinirii obiectivelor lor.

- Acționarea asupra resurselor înseamnă fie sporirea lor fie sporirea eficienței lor (fiind înțeles că aceste două opțiuni nu se exclud reciproc). Următoarele propuneri se adresează celui de-al doilea aspect.

- Modernizarea resurselor (în special folosirea tehnologiilor informatice) face posibilă în cadrul unei reflectări care implică toate problemele în discuție (implicarea persoanelor, dorințele justițiabililor, conformarea cu procedurile, etc.) - eliminarea pierderii de timp (de exemplu în privința atribuțiilor repetitive sau a înaintării documentelor).

Sistemul judiciar trebuie să dispună de resurse suficiente pentru realizarea sarcinii ordinare de lucru în timp util. Aceste resurse trebuie să fie acordate în funcție de necesități și utilizate cu eficacitate.

- Ar trebui să existe posibilitatea utilizării resurselor în cazul unei variații neprevăzute a sarcinii de muncă sau incapacității sistemului de a examina rapid cauzele.

- Deciziile referitoare la utilizarea resurselor pentru funcționarea justiției trebuie să fie adoptate într-o manieră de natură să stimuleze gestiunea eficientă a timpului. Trebuie să existe posibilitate, în caz de necesitate, de a realoca resursele într-un mod rapid și eficient pentru a evita întârzierile și creșterea stocurilor de cauze.

PROPUNERI:

1. Elaborarea unei propuneri legislative prin care să se prevadă operațiunile tehnico-administrative de preluare a atribuțiilor de gestionare a bugetului curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție, începând cu 1 ianuarie 2010.

2. Se recomandă ca până la sfârșitul anului 2010 să se clarifice situația patrimoniului instanțelor, până atunci operand toate consecințele prevăzute de legislația privind finanțele publice legate de schimbarea titularului calității de ordonator principal de credite. Se recomandă, de asemenea, alocarea resurselor financiare necesare finalizării obiectivelor în curs de execuție (Anexa 2).

3. Asigurarea unui nivel de finanțare a puterii judecătorești (bugetul ÎCCJ și bugetul celorlalte instanțe judecătorești), în strictă concordanță cu criteriile europene care stau la baza alocărilor bugetare, luând ca bază de plecare proiecția bugetară pentru anul 2010 și care trebuie să fie structurată astfel:

- i. 65% cheltuieli de personal
- ii. 10% bunuri și servicii
- iii. 15% investiții (active nefinanciare)
- iv. 10% altele

Fondurile necesare stingerii drepturilor stabilite prin Hotărâri Judecătorești vor fi prevăzute în bugetul Ministerului Finanțelor Publice, "Acțiuni Generale" .

Se recomandă utilizarea acelorași criterii și la structurarea proiectului de buget pentru parchete.

4. Proiectul de buget al puterii judecătorești va fi aprobat de Adunarea Generală a Judecătorilor. Acesta va fi preluat de către Guvern și integrat în proiectul Bugetului de Stat, pentru a se supune dezbaterii parlamentare.

Prin simetrie, bugetul parchetelor se va supune acelorași reguli de alcătuire. Bugetele astfel aprobate prin Legea bugetului de stat vor putea suferi modificări doar printr-o lege de rectificare votată de Parlamentul României.

5. Asistența juridică și ajutorul public judiciar vor avea prevederi distincte în cadrul bugetului Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, instituție care va gestiona direct fondurile pentru plata avocaților din oficiu și pentru asigurarea ajutorului public judiciar prin relație cu U.N.B.R.

6. Modificarea Protocolului încheiat cu Uniunea Națională a Barourilor din România, în sensul cuprinderii explicite în corpul acestuia a sintagmei „onorariu maximal”.

7. Modificarea legislației principale și secundare, de așa manieră încât veniturile realizate din încasarea taxelor judiciare de timbru și a timbrului judiciar să se constituie în venituri proprii. Se recomandă ca până la sfârșitul anului 2010 să se restructureze sistemul taxelor judiciare, în scopul sistematizării și simplificării acestuia.

8. Modificarea legislației principale și secundare de așa manieră încât să se asigure descentralizarea administrativ-financiară a instanțelor, creșterea responsabilității și implicării bugetare a ordonatorilor de credite inferiori, asocierea instanțelor și a adunărilor generale ale judecătorilor dintr-o instanță în procedurile de elaborare a proiectelor de buget.

9. Reglementarea tarifelor percepute de Compania Națională Poșta Română pentru trimiterile poștale ale instanțelor și parchetelor.

10. Sporirea eficienței activității instanțelor prin aplicarea concretă a medierii, ca soluție alternativă de soluționare a conflictelor și de degrevare astfel, a activității supraîncărcate a instanțelor și parchetelor.

De subliniat că Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești, deși are atribuții concrete în strategia de reformare a justiției, nu a sprijinit nici cu fonduri bănești, nici cu programe de promovare a medierii Consiliului de Mediere, deși Legea nr. 192/2006 are dispoziții exprese în acest sens.

11. Interdicția suspendării prin Ordonanță de urgență a Guvernului a aplicării dispozițiilor art. 136 din Legea 304/2004 potrivit cu care bugetul sistemului de justiție va trece la Înalta Curte de Casație și Justiție. Ultima suspendare a aplicării acestui text s-a făcut prin art. 2 din OUG 137/2008, fiind suspendată aplicarea acestui articol până la 1 ianuarie 2010.

25. PACTUL PUTERILOR PRIVIND JUSTIȚIA³²

23 decembrie 2009

Pornind de la prevederile art. 1 alin. (4) din Constituția României, republicată, potrivit căruia "Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale", în temeiul art. 124 alin.(3) din Constituția României, republicată, potrivit căruia judecătorii sunt independenți și se supun numai legii,

Având în vedere că o justiție competentă, independentă și imparțială este esențială pentru ca instanțele să își îndeplinească rolul în susținerea statului de drept,

Dintre funcțiile organizării statului în ansamblu, împărțirea dreptății este prima care îl justifică și cea mai importantă care îl menține.

Față de reacția fermă, solidară și omogenă a corpului profesional al magistraților în raport de degradarea fără precedent, pe parcursul anului 2009, a statutului profesional și economic al magistraților,

Întrucât buna funcționare a instanțelor reprezintă însăși garanția respectării drepturilor fundamentale ale omului,

Parlamentul României, prin liderii grupurilor parlamentare,

Puterea judecătorească, prin președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Consiliul Superior al Magistraturii, prin președintele acestuia,

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Procurorul general

Guvernul României, prin primul ministru,

convin semnarea următoarelor principii ce constituie

PACTUL PUTERILOR PRIVIND JUSTIȚIA

Principii generale

1. Interesul și scopul Pactului puterilor privind justiția este orientat exclusiv pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, pentru prezervarea statului de drept și pentru asigurarea ordinii constituționale.

2. Puterile sunt în aceeași măsură separate și egale în stat. Separația puterilor în stat semnifică obligația uneia sau celorlalte două puteri, împreună sau separat, de a nu interveni și de a nu interfera în sfera atribuțiilor constituționale și legale ale oricărei alte puteri.

³² Extras din *Raportul final* al comisiei parlamentare comune speciale privind analizarea crizei intervenite în funcționarea justiției

3. Colaborarea puterilor în stat

3.1. Cele trei puteri în stat sunt datoare ca, în limitele separației atribuțiilor lor constituționale și legale, să colaboreze.

3.2. Colaborarea se realizează în mod transparent și public, atât în ce privește relaționarea propriu-zisă, cât și comunicarea rezultatelor relaționării.

3.3. Colaborarea nu poate avea loc decât în baza unei agende precise și dinainte făcută publică, iar ea se concretizează prin corespondență instituțională și/sau întâlniri instituționale deschise participării societății civile și cu informarea mass-mediei.

4. Echilibrul puterilor în stat

4.1. Echilibrul puterilor în stat presupune, pe de-o parte, egalitatea puterilor uneia față de cealaltă și a celorlalte două față de cea de a treia putere, indiferent că aceasta din urmă este fie puterea legiuitoare, fie puterea executivă ori cea judecătorească.

4.2. Pe de altă parte, echilibrul puterilor în stat presupune controlul reciproc al puterilor, în limite constituționale. Mecanismul de control reciproc se realizează în mod transparent și în mod specific fiecărei puteri constituite în stat.

4.3. Controlul reciproc presupune și o informare prealabilă ori ulterioară, conform obligațiilor legale sau în baza unui protocol între cele trei puteri, acesta din urmă cu participarea societății civile.

5. Independența justiției, a instanțelor și a judecătorilor, precum și inamovibilitatea judecătorilor nu pot face obiectul negocierilor dintre puteri. Asumarea expresă prin prezentul Pact a acestui principiu reprezintă o garanție incontestabilă și suplimentară față de garanțiile constituționale și cele la care România este obligată prin tratate și convenții internaționale.

Principii speciale

1. Toate măsurile, actele normative sau de altă natură și acțiunile puterilor legislative și executivă în raport cu puterea judecătorească trebuie să aibă la bază respectarea principiilor general convenite.

2. Statutul judecătorilor trebuie respectat. Acesta privește competența, independența și imparțialitatea acestora, precum și îndatoririle și responsabilitățile judecătorilor. Este exclusă orice acțiune, măsură sau act, indiferent de ce natură, din partea celorlalte două puteri prin care s-ar aduce atingere încrederii în ceea ce privește această competență, independență sau imparțialitate. Puterile legislative și executivă nu pot interveni arbitrar în deciziile vizând selecția, recrutarea, desemnarea, evaluarea sau evoluția acestora, precum și la încetarea funcției de judecător și cercetarea disciplinară.

3. Independența justiției

3.1. Independența justiției în general și a judecătorului în special trebuie să reprezinte o garanție pentru justițiabil cu privire la calitatea și corectitudinea actului de justiție, iar nu un privilegiu al justiției sau al judecătorilor.

3.2. Pentru asigurarea independenței reale a justiției, instanțelor și judecătorilor sunt necesare aplicarea și respectarea standardelor europene și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la înțelesul și întinderea independenței, precum și cu privire la mecanismele de asigurare a acesteia.

3.3. În acord cu legislația europeană și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și cu Constituția României, republicată, pentru a asigura independența justiției în general, a judecătorului și procurorului în special, puterile executivă și legislativă se obligă să elimine orice pârghie de constrângere financiară, prin asigurarea unui buget corespunzător funcționării instanțelor și parchetelor și care să interzică, pe de o parte, orice rectificare

bugetară negativă, iar pe de altă parte orice diminuare a drepturilor salariale existente, respectiv a cuantumului pensiilor calculate în raport cu normele juridice aplicabile la data pensionării, pentru a nu încălca principiul constituțional al neretroactivității legii civile.

4. Bugetul puterii judecătorești

4.1. Puterea executivă și cea legislativă sunt obligate să aloce resurse suficiente instanțelor pentru a le da acestora posibilitatea să funcționeze în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

4.2. În termen de 6 luni de la semnarea acestui Pact, reprezentanții celor trei puteri vor proiecta și iniția implementarea unei strategii pe termen lung în care vor previziona nevoile financiare, de personal și cele materiale, inclusiv cele vizând cheltuielile de dezvoltare ale sistemului și instanțelor, toate acestea în vederea asigurării unui act de justiție eficient. Strategia va fi însoțită de un plan de acțiune, elaborat pentru același termen, ce va cuprinde obiectivele de finanțare, termenele intermediare de realizare, responsabilii care își asumă realizarea obiectivelor de finanțare, resursele umane, financiare sau materiale ce se vor aloca, modalitatea de alocare a resurselor, mecanisme intermediare de control (rapoarte intermediare întocmite în comun de reprezentanții celor trei puteri cel puțin semestrial) ce vor fi supuse discuției celor trei puteri în cadrul unui comitet comun.

4.3. Procedura de elaborare și adoptare a bugetului este identică cu cea a bugetelor celorlalte puteri din stat.

4.4. Pentru asigurarea independenței justiției și eliminarea oricăror pârghii de constrângere este interzisă orice rectificare bugetară negativă pe parcursul exercițiului bugetar anual.

4.5. Bugetul puterii judecătorești aparține acesteia, prin intermediul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Nu poate fi adoptat niciun act normativ din partea celorlalte două puteri care să aducă atingere acestui principiu.

4.6. Bugetul instanțelor este cuprins în bugetul general al statului, urmând ca proiectul de buget anual să fie prezentat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție Parlamentului României.

5. Părțile Pactului recunosc și se obligă să respecte imperativul unui statut coerent și previzibil al magistratului, inclusiv sub aspectul salarizării și pensionării magistraților, în acord cu demnitatea și responsabilitatea profesiei, dar și cu incompatibilitățile și interdicțiile pe care aceștia și le asumă.

6. Inițiativele legislative, modificările sau completările de natură legislativă privind statutul judecătorilor, organizarea judiciară, desfășurarea activităților judiciare, normele procedurale nu pot fi adoptate decât cu consultarea corpului profesional al judecătorilor, cu asociațiile profesionale și cu Consiliul Superior al Magistraturii. În acest sens, se instituie un mecanism de consultare periodică a corpului magistraților, care va putea susține prin reprezentanții săi, în fața comisiilor de specialitate juridică ale Parlamentului României, poziția magistraților referitoare la proiectele de acte normative aflate în procedură parlamentară.

7. Puterea legislativă și puterea executivă se obligă să asigure coerența sistemului legislativ, ca o garanție a stabilității drepturilor și libertăților cetățenilor. La rândul său, puterea judecătorească se obligă să realizeze uniformizarea practicii judiciare, ca o garanție a respectării stabilității raporturilor juridice.

8. Puterea judecătorească își asumă rolul de garant al respectării drepturilor și libertăților cetățenilor. În acest sens, se obligă să îmbunătățească nivelul de calitate a actului de justiție, prin creșterea performanțelor profesionale ale corpului magistraților.

„Fondat pe necesitatea unei finanțări adecvate a sistemului, **protestul justiției din 2009** a avut ca rezultat *documente programatice* – adevărate strategii și planuri de acțiune – care vin să completeze sau chiar să înlocuiască documentele adoptate până acum la nivel statal. S-a dat astfel în mod public semnalul cum că de acum încolo magistrații vor putea milita pentru o independență completă și reală, care presupune pe de o parte ocrotirea și asigurarea stabilității statutului de magistrat, iar pe de altă parte autoadministrarea și descentralizarea administrativă a instanțelor, precum și întărirea profesionalismului corpului magistraților.”

A. Neacșu, C. Dănilieț, H. Dumbravă

„Fiind convinși că documentele întocmite de magistrați în timpul protestului vor sta la baza oricărei strategii viitoare în domeniul justiției, ele reprezentând voința însăși a puterii judecătorești și fiind printre cei care s-au implicat activ în redactarea și susținerea majorității acestora, autorii au decis să le prezinte într-o colecție unică, în forma pe care au avut-o la data adoptării fiecăruia. Lucrarea nu se dorește a face doar rememorarea cronologică a evenimentelor din timpul protestului justiției din 2009, ci își propune mai ales să strângă laolaltă acele documente și luări de poziție care, împreună sau separat, construiesc ideologia mișcării fără precedent pentru independență a instanțelor judecătorești.”

A. Neacșu, C. Dănilieț, H. Dumbravă

Din cuprins:

Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești
Petiția demnității
Principiile Pactului pentru Justiție
Pactul Național pentru Justiție
Carta Albă pentru Justiție

978-973-0-0800-1

ISBN 978-973-0-0800-1